

БИБЛИОТЕКА АГАТА
АГАТА КРИСТИ

КАРИПСКА
МИСТЕРИЈА

Karipska misterija

(A Caribbean mystery)

Agatha Christie

1 - Major Palgrave priča priču

"Ma, vidite li što se ovo događa s Kenijom!?", kazao je major Palgrave. "Ljudi koji ništa ne znaju o tome samo baljezgaju! A ja sam tamo proveo četrnaest godina svoga života! I to svojih najboljih godina!"

Stara gospođica Marple sagnu glavu. Bila je to nježna gesta ljubaznosti. Kad je major Palgrave nastavio s pomalo nezanimljivim sjećanjima, gospođica Marple se mirno prepustila svojim mislima. Bila je to vještina kojom je dobro ovladala. Mjesta su se razlikovala. U prošlosti, to je bila uglavnom Indija. Majori, pukovnici, general-pukovnici - i poznate riječi: Simla, Nosači, Tigrovi, Chota Hazri -Tiffin, Khitmagari itd. Major Palgrave koristio se malo drugačijim pojmovima - Safari, Kikuyu, Slonovi, Swahili. Međutim, bit je uglavnom bila ista. Stariji čovjek kojemu je potreban slušatelj kako bi u sjećanju mogao oživjeti dane kad je bio sretan, dane kad su mu leđa bila uspravna, vid jasan, a sluh oštar. Neki od tih ljudi bili su zgodni stari vojnici, neki su opet bili žalosno ružni. Major Palgrave, crven u licu, sa staklenim okom i s pogledom prepariranoga žapca, pripadao je ovoj drugoj skupini.

Gospođica Marple svima im je darivala jednako nježno suosjećanje. Sjedila je mirno, klimajući povremeno glavom u znak slaganja, misleći svoje i uživajući u onome u čemu se moglo uživati: u ovome slučaju, u dubokome plavetnilu Karipskoga mora.

Baš je ljubazno od dragoga Raymonda - mislila je zahvalno, zaista od srca... Zašto bi se toliko mučio oko svoje stare tete, stvarno joj nije bilo jasno. Savjest, možda, obiteljski osjećaj? Ili je možda zaista voli? Mislila je, sve u svemu, kako je on zaista voli uvijek je volio - na pomalo ogorčen i podao način! Uvijek je nastojao biti u tijeku! Slao joj je knjige za čitanje. Suvremene romane tako teške, sve o vrlo neugodnim ljudima koji čine tako čudne stvari, a očito i ne uživaju u njima.

Riječ seks nije se spominjala u mladim danima gospođice Marple, ali bilo ga je mnogo - nije se o njemu govorilo - ali se uživalo u njemu

mного više nego sada, ili se njoj tako činilo. Iako je obično bio smatran grijehom, imala je dojam da je bio bolji od onoga što je danas neka vrsta dužnosti. Pogled joj padne na trenutak na knjigu otvorenu na dvadeset i trećoj stranici, do koje je bila stigla, u stvari, dokle joj se sviđalo. "Hoćete li reći da niste UOPĆE imali seksualnih iskustava?", upita mladić s nevjericom. "U devetnaestim godinama? Ali, morali ste! To je bitno!" Djevojka tužno pognu glavu tako da joj ravna masna kosa pade preko lica. "Znam!", promrmlja ona. "Znam!" On je pogleda - stara uprljana majica, bosc noge, prljavi nokti na nogama, vonj užegle masti... Pitao se zašto mu je tako zaludujuće privlačna.

I gospođica Marple se pitala! Zaista! Seksualno iskustvo djeluje kao doping! Jadna mlada stvorenja... "Draga teta Jane, zašto moraš zabijati glavu u pijesak poput noja? Sve zamotano u taj tvoj idilični život! Važan je STVARNI ŽIVOT!" Tako je govorio Raymond, a njegova stara teta Jane izgledala je doista posramljena. Rekla je: "Da!". Zaista se bojala da je staromodna. Seoski je život ipak daleko od idiličnoga. Ljudi poput Raymonda poprilične su neznalice. Za vrijeme svoga rada u seoskoj općini, Jane Marple upoznala je realnost seoskoga života. Nije osjećala potrebu da o njoj priča, još manje da o njoj piše, ali je poznavala. Mnogo seksa, prirodnog i neprirodnog. Silovanja, incest, svakakve perverzije (neke takve da za njih, izgleda, nisu čuli ni mladi oxfordski znanstvenici koji su o tome pisali knjige). Gospođica Marple vrati se Karibima i počne pratiti nit priče majora Palgravea.

"Vrlo neobično iskustvo!", reče hrabreći ga. "Veoma zanimljivo!"

"Mogao bih vam pričati mnogo više! Neke stvari, naravno, nisu pogodne za uši jedne dame..."

Uvježbanom lakoćom, gospođica Marple spusti očne kapke, a major Palgrave nastavi sa svojom pročišćenom verzijom plemenskih običaja, dok se gospođica Marple u mislima vratila svome velikodušnom nećaku. Raymond West bio je veoma uspješan romanopisac, s velikim prihodima, i savjesno se i srdačno trudio da olakša život svojoj ostarjeloj teti. Prošle je zime dobila tešku upalu pluća i liječnik joj preporučio sunce. Raymond je velikodušno predložio odlazak na Karibe. Gospođica Marple se opirala - troškovi,

udaljenost, naporan put, napuštanje kuće na Djevičanskoj Poljani. Raymond se za sve pobrinuo. Neki njegov prijatelj koji piše knjigu htio se povući u seoski mir. "On će dobro paziti na kuću! Vrlo je uredan! Čudak! Hoću reći..." Zastao je pomalo zbunjen ali, valjda je čak i stara teta Jane čula za čudake. Nastavio se baviti drugim detaljima. Danas putovanje nije nikakav problem! Ići će avionom - njegova prijateljica Diana Horrocks putuje na Trinidad i brinut će se o teti Jane do svoga odredišta, a u St. Honoreu će stanovati u hotelu "Zlatna palma", koji vode Sandersonovi. Najljubazniji bračni par na svijetu! Odmah će im pisati! Dogodilo se to da su se Sandersonovi vratili u Englesku. Njihovi nasljednici Kendalovi također su bili vrlo ugodni ljudi i uvjerali su Raymonda da se ne treba bojati za svoju tetu. Na otoku je i vrlo sposoban liječnik, zatreba li, a oni sami pazit će na nju i brinuti se da joj bude dobro. Bili su dobri na djelu kao i na riječima.

Molly Kendal bila je plavuša od dvadeset i nekoliko godina, uvijek dobro raspoložena. Toplo je dočekala staru damu i svojski se trudila da joj boravak bude ugodan. Tim Kendal, njezin muž, mršav, tamnopus, tridesetih godina, također je bio vrlo ljubazan. Dakle, tu sam, razmišljala je gospođica Marple, daleko od surove engleske klime, sama u lijepom bungalovu, poslužuju me lijepe nasmiješene Karibljanke. Tim Kendal me dočekuje u blagovaonici i zbija šale dok mi savjetuje što da izaberem s jelovnika. Iz bungalova se brzo i lako stiže na plažu, gdje mogu satima sjediti i promatrati kupače. Bilo je i nekoliko starijih gostiju za društvo, stari gospodin Rafiel, dr. Graham, kanonik Prescott i njegova sestra i njezin pratitelj major Palgrave. Što bi još mogla poželjeti jedna stara dama!?

S osobitim osjećajem krivnje, gospođica Marple se ipak nije osjećala zadovoljnom. Lijepo i toplo, to da - i dobro za njezinu kostobolju - i lijep pogled, ipak možda malo monoton? Toliko palmi! Svaki dan isto - nikad se ništa ne događa! Nije kao na Djevičanskoj Poljani, gdje se uvijek NEŠTO događa! Njezin je nećak jednom usporedio život na Djevičanskoj Poljani s baruštinom, a ona je s ogorčenjem naglasila da bi se pod mikroskopom imalo što vidjeti! Zaista, na Djevičanskoj Poljani uvijek se nešto događalo. Događaji su se nizali u mislima gospođice Marple - greška s lijekom za kašalj

stare gospođe Linnett - čudno ponašanje mladoga Polegatea onaj posjet majke Georga Wooda (ali - zar je ono zaista bila njegova majka...?), pravi razlog svađe Joea Ardena i njegove žene. Toliko zanimljivih ljudskih problema koji daju povoda za beskrajne sate razmišljanja! Kad bi samo ovdje bilo nečega u što bi mogla zagristi!

Trgnuvši se, shvati da je major Palgrave odavno napustio Keniju, prešao na sjeverozapadnu granicu i priča o dobu kad je bio niži oficir. Na nesreću, upita je vrlo ozbiljno: "Zar se ne slažete?"

Dugogodišnja praksa pomogla je da se gospođica Marple snađe i u ovakvoj situaciji.

"Zaista mislim kako nemam dovoljno iskustva da bih sudila o tome! Bojim se kako zaista živim povučeno." "Tako i treba! Tako i treba!", uzviknu ljubazno major Palgrave.

"Vi živite tako raznovrsno!", nastavi gospođica Marple, odlučna da popravi svoju nepažnju.

"Nije loše!", reče samozadovoljno major Palgrave. "Uopće nije loše!" Sa zahvalnošću pogleda oko sebe. "Divno mjesto!"

"Da, zaista!", reče gospođica Marple, nesposobna da se zaustavi. "Pitam se - događa li se išta ovdje!"

Major Palgrave se zabezeknu: "Oh, da, mnogo toga! Toliko skandala! Dakle, mogao bih vam pričati ..."

Međutim, gospođica Marple nije htjela skandale! Danas čovjek nema ništa do li skandala!

Muškarci i žene mijenjaju partnere i ništa više! Umjesto da to fino zataškaju i da se srame, oni sami skreću pažnju na takve stvari!

"Prije nekoliko godina ovdje se dogodilo i jedno ubojstvo! Čovjek se zvao Harry Western. Digla se velika prašina u novinama! Nadam se da se sjećate toga!"

Gospođica Marple ravnodušno je klimnula glavom. Nije je zanimala takva vrsta ubojstva. Digla se dreka samo zato što su svi u to umiješani bili bogati! Činilo se doista vjerojatnim da je Harry Western ubio grofa Ferrarija, ljubavnika svoje žene, i jednako toliko vjerojatno da je kupio alibi i dobro ga platio! Izgleda da su svi bili pijani, a bilo je i onih nakljukanih drogom. Ne baš zanimljiv svijet, pomislila je gospođica Marple, iako su možda zasluživali da se zaviri u taj njihov način života. Očito, to nije bilo za nju!

"A ako mene pitate, to nije bilo jedino ubojstvo tada!", klimnuo je glavom i namignuo: "Ja sam sumnjao, na svoj način, naravno..."

Gospođica Marple ispusti klupko, a major Palgrave joj ga doda.

"Kad već govorimo o ubojstvu", nastavi on, "jednom sam naišao na vrlo zanimljiv slučaj - ne baš osobno!" Gospođica Marple nasmiješi se u znak ohrabrenja. "Znate, mnogo je ljudi razgovaralo u klubu jednoga dana, a onda je jedan od njih počeo priču. Bio je liječnik. Bio je to jedan od njegovih slučajeva. Neki mladi čovjek probudio ga je u pola noći. Žena mu se objesila. Nisu imali telefon, pa je, pošto je prezeo konop i skinuo je, sjeo u kola i odjurio po liječnika. Dakle, nije bila mrtva nego u kritičnome stanju. Ipak, izvukla se. Činilo se da joj je mladi čovjek bio vrlo privržen. Plakao je kao dijete. Bio je primijetio da je već neko vrijeme čudna, upadala je u depresije i štošta drugo. Dakle, tako je bilo. Sve je naizgled bilo u redu, ali je žena otprilike poslije mjesec dana uzela preveliku dozu tableta za spavanje i umrla. Žalosna stvar!"

Major Palgrave zastane i zaklima glavom nekoliko puta. Kako je bilo očito da će se priča nastaviti, gospođica Marple je čekala.

"I to je sve, pomislit ćete. Ništa naročito! Neurotična žena, ništa neobično! Ali, otprilike godinu dana poslije, taj liječnik i jedan njegov kolega pričali su, tako da je u jednom trenutku njegov kolega spomenuo neku ženu koja se pokušala utopiti. Muž je izvukao iz vode, otišao po liječnika, zajedno su je vratili u život - a onda se poslije nekoliko tjedana ona otrovala plinom!"

"Dakle, slučajna podudarnost - eh? Ista priča! Moj prijatelj reče: "Imao sam sličan slučaj! Zvao se Jones ili tako nekako. Kako se zvao Vaš čovjek?" "Ne sjećam se! Mislim da se zvao Robinson.

Sigurno nije bio Jones!" Dakle, momci su se pogledali i zaključili da je to prilično čudno. Onda je moj prijatelj izvadio fotografiju i pokazao je onome drugom. "To je taj tip!", rekao je. "Otišao sam idući dan provjeriti detalje i kraj samih ulaznih vrata primijetio čudesnu vrstu hibiskusa, neviđenu u ovome kraju. Imao sam aparat u kolima i snimio ga. U trenutku dok sam okidao, muž je izašao na vrata, tako da sam i njega fotografirao. Nije ni primijetio! Pitao sam ga za hibiskus, ali mi nije znao reći kako se zove." Drugi liječnik je pogledao snimak. "Malo je nejasan, ali mogao bih se zakleti - u

stvari, gotovo sam siguran to je isti čovjek!" "Ne znam jesu li dalje pratili slučaj. Ako i jesu, nisu ništa otkrili. Mislim da je gospodin Jones ili Robinson vješto skrivao tragove. Ipak, čudna priča, zar ne? Nikad ne bih pomislio da su moguće takve stvari!"

"O, ja bih!", reče gospođica Marple sasvim mirno. "Takve se stvari događaju gotovo svakoga dana!" "Nemojte tako! Ipak zvuči pomalo fantastično!"

"Ako čovjek pronade formulu po kojoj uspješno postupa - neće se zaustaviti! Ići će dalje!"

"Kao ono s nevjestama u kupaonici, je li?"

"Baš tako!"

"Liječnik nije dao taj snimak kao kuriozitet..." Major Palgrave počne čeprkati po prepunoj lisnici, mrmljajući sebi u bradu: "Koliko toga ima ovdje - ne znam zašto sve to čuvam..."

Gospođica Marple je mislila kako ona zna zašto. Te su stvari bile dio njegova skladišta. Ilustrirale su njegove priče. Priča koju je upravo ispričao nije baš bila takva - učestalim prepričavanjem poprimala je sasvim nove oblike. Major je još tražio i mrmljao: "Zaboravio sam sve o tome! Ne biste očekivali da je bila tako lijepa - ma, gdje se zagubila? O, to me podsjeća - kakve kljove! Moram vam pokazati..." Odvojio je malu fotografiju i zagledao se u nju. "Biste li željeli pogledati sliku ubojice?" Upravo joj je htio dodati fotografiju kad se zaustavi u pola kretnje. Sličniji nego ikad prepariranoj žabi, major Palgrave se netremice zabljuje preko njezina desnog ramena - odatle su se čuli koraci i glasovi koji su se približavali.

"Prokletstvo - hoću reći..." Potrpio je natrag sve u lisnicu i stavio ga u džep. Obrazi su mu se još jače zacrvenjeli. Uzviknuo je jakim, promijenjenim glasom: "Kao što sam vam govorio - htio sam vam pokazati one slonove kljove! Najveći slon kojega sam ikad ubio! Ah, zdravo!" Glas mu je odavao lažnu srdačnost. "Gledajte tko nam je došao! Veliki kvartet - Flora i Fauna! Kakve ste sreće danas bili?"

Koraci koji su se približavali pretvorili su se u četvoro gostiju hotela koje je gospođica Marple već poznavala. Bila su to dva bračna para. Premda im nije znala prezimena, gospođici Marple bilo je poznato da su krupnoga čovjeka sa čupavom sijedom kosom zvali Greg, da je plavokosa žena, njegova supruga, poznata kao Lucky, a da su drugi

bračni par, tamnoputi muškarac i zgodna, ali prilično preplanula žena, bili Edward i Evelyn. Bili su botaničari, a zanimali su se i za ptice.

"Nismo uopće imali sreće!", reče Greg. "Bar ne u onome što smo tražili!"

"Ne znam poznajete li gospođicu Marple? Pukovnik i gospođa Hillingdon i Greg i Lucky Dyson!"

Pozdravili su je srdačno, a Lucky je rekla kako će umrijeti ako odmah ne popije neko piće. Greg je pozdravio Tima Kendala, koji je sjedio podalje sa ženom, pregledavajući račune.

"Zdravo, Time! Donesite nam piće!" Zatim se obratio ostalima: "Hoćemo li punč?"

Složili su se.

"Nešto za Vas, gospođice Marple?" Gospođica Marple je zahvalila, ali bi radije limunadu. "Limunadu", reče Tim Kendal, "i pet punčeva!"

"Hoćete li nam se pridružiti, Time?"

"Volio bih da mogu! Moram srediti račune! Ne mogu ostaviti Molly da se sama s tim svim bori! Usput, večeras će svirati glazba!"

"Odlično!", uskliknu Lucky. "Do vraga!", trgnu se ona. "Sva sam izbodena od trnja! Uh! Edward me namjerno gurnuo u grm!"

"Divni ružičasti cvjetovi!", reče Hillingdon.

"I divno dugo trnje! Ti si sadist, Edwarde!"

"Nije kao ja", reče Greg cereći se. "Prepun mlijeka ljudske nježnosti!"

Evelyn Hillingdon sjedne do gospođice Marple i počne ugodan razgovor. Gospođica Marple odloži pletivo. Polako i s prilično napora zbog kostobolje u vratu okrenu glavu preko desnoga ramena kako bi pogledala iza sebe. Malo otraga bio je veliki bungalov u kojemu je boravio bogati gospodin Rafiel. Međutim, nije bilo nikakvih znakova života. Gospođica Marple je spretno odgovarala na Evelynine primjedbe (stvarno, ljudi su ljubazni prema njoj!), ali su joj oči zamišljeno ispitivale lica dvojice muškaraca.

Edward Hillingdon bio je zgodan. Tih, ali s mnogo šarma... A Greg, krupan, bučan, veseo. On i Lucky su Kanađani ili Amerikanci, pomisli. Pogledala je majora Palgravea koji je glumio prostodušnost. Zanimljivo!

2 - Gospođica Marple uspoređuje

Te je večeri bilo vrlo veselo u hotelu "Zlatna palma". Sjedeći za svojim malim stolom u uglu, gospođica Marple je gledala oko sebe sa zanimanjem. Blagovaonica je bila velika, s triju strana otvorena blagoj toplini karipskoga mirisnog zraka. Male stolne svjetiljke bile su nježnih boja. Većina žena bila je u večernjim haljinama od šarene pamučne tkanine iz koje su izranjala preplanula ramena i ruke. Žena njezina nećaka Joanna nagovarala je vrlo obzirno gospođicu Marple neka prihvati "mali ček". "Zato što će, teta Jane, tamo biti prilično toplo, a ne vjerujem da imate ikakvu tanku odjeću!" Jane Marple joj je zahvalila i prihvatila ček. Ona je, inače, postala punoljetna u doba kada je bilo normalno da stari pomažu mladima i financiraju ih, ali isto tako i da se sredovječni ljudi brinu o starijima. Međutim, nikako se nije mogla prisiliti da kupi nešto tanko. U njezinim godinama ni po najtoplijem vremenu nije joj bilo vruće, a ni temperatura u St. Honoreu nije bila "tropska žega".

Te večeri bila je odjevena po najboljoj tradiciji provincijske plemkinje - u sivu čipku. Nije bila jedina starija osoba. Bilo je ljudi svih dobi. Bilo je i postarijih bussinesmana s mladim trećim ili četvrtim suprugama, sredovječnih parova sa sjevera Engleske. Bila je i cijela jedna vesela obitelj iz Caracasa, zajedno s djecom. I različite zemlje Južne Amerike bile su dobro zastupljene - svi su glasno govorili na španjolskome i portugalskom. Ni Engleska nije zaostajala - tu su bila dva svećenika, jedan liječnik i umirovljeni sudac. Tu je bila čak i jedna obitelj iz Kine. Posluživale su ih uglavnom žene, visoke mlade crnkinje odjevene u bijelo, ali je bio i jedan talijanski natkonobar i francuski konobar koji je poznao vina, sve pod budnim okom Tima Kendala koji je nadgledao sve i povremeno se zaustavljao da popriča s ljudima koji su tu sjedili. Njegova žena nimalo nije zaostajala za njim. Bila je lijepa. Prirodna plavuša koja je imala punačka usta što su se rado smijala. Molly Kendal rijetko kad je bila neraspoložena. Njezino osoblje radilo je kod nje s radošću, a i ona je nastojala ugoditi svakome gostu. Sa starijom gospodom smijala se i

pomalo koketirala; mlađim ženama je dijelila komplimente zbog odjeće. "Imate krasnu haljinu večeras, gospođo Dyson! Toliko Vam zavidim da bih Vam je mogla skinuti!" Ona je sasvim dobro izgledala u svojoj haljini, bar se tako činilo gospođici Marple: bijela uska haljina s blijedo-zelenim vezenim svilenim šalom preko ramena. Lucky je opipavala šal.

"Divna boja! Voljela bih imati takav!"

"Možete ga kupiti ovdje u trgovini!", reče joj Molly i krenu dalje. Nije se zaustavila kod stola gospođice Marple. Starije dame obično je prepuštala svome mužu. "Starije obično više vole muškarce!", znala je reći. Tim Kendal priđe gospođici Marple i prignuvši se upita: "Želite li što posebno? Trebate mi samo reći i ja ću narediti da Vam pripreme! Hotelska hrana, i još polutropska, nije ono na što ste navikli, zar ne?"

Gospođica Marple se nasmiješi i odgovori kako je to jedan od užitaka dolaska ovamo.

"Onda je u redu! Ali, ako ima bilo što..."

"Na primjer?"

Tim Kendal je djelovao malo neodlučno: "Engleski puding?", usudio se reći.

Gospođica Marple se ponovno nasmiješi i izjavi kako može sasvim lijepo i bez pudinga. Uzela je žlicu i počela jesti voćnu salatu sa zadovoljstvom. Tada se začu glazba. Inače, limeni su orkestri bili jedna od glavnih atrakcija tih otoka. Zaista, pravo govoreći, gospođica Marple je sasvim lijepo mogla i bez njih. Smatrala je da prave nesnosnu buku, sasvim nepotrebno! Očito uživanje svih ostalih natjeralo je da promisli kako bi ih morala voljeti na neki način. Ipak nije mogla moliti Tima Kendala da joj odnekuda servira tihe melodije poput "Na lijepom plavom Dunavu"! Čudan je način na koji danas ljudi plešu! Skakuću na sve strane, djeluju tako nezgrapno! Naravno, mladi se ljudi trebaju zabavljati. Mozak joj je stao. Upravo je primijetila da je vrlo malo mladih ovdje! Ples, svjetla, glazba (i to limena!), sve je to za mladost. Ali, gdje je mladost? Studira na sveučilištima ili je zaposlena, s dvotjednim odmorom godišnje. Mjesto poput ovoga preskupo je i predaleko. Ovakav bezbrižni život je za tridesetogodišnjake i četrdesetogodišnjake, kao i za starce koji

pokušavaju pratiti svoje mlade supruge. Šteta! Gospođica Marple uzdahnu zbog mladosti.

Tu je, naravno, bila gospođa Kendal. Vjerojatno nema više od dvadeset i dvije ili dvadeset i tri godine i činilo se da uživa - pa ipak, bio je to njezin posao. Za susjednim stolom sjedili su kanonik Prescott i njegova sestra. Gestom su pozvali gospođicu Marple da im se pridruži za kavu i ona je to učinila. Gospođica Prescott bila je mršava žena stroga izgleda. Kanonik je bio debeo, rumen čovjek, vesele naravi. Donijeli su kavu, pa su odmakli malo stolice od stola. Gospođica Prescott bez ustručavanja je otvorila svoju torbicu za ručni rad i izvadila nekakve ružne podmetače koje je porubljivala. Ispričala je gospođici Marple sve dnevne događaje. Prije podne su posjetili novu djevojačku školu. Nakon popodnevnog odmora obišli su plantažu šećerne trske, a završili na čaju u pansionu u kojemu su odsjeli neki njihovi prijatelji. Kako su Prescottovi bili duže u "Zlatnoj palmi" nego gospođica Marple, mogli su je obavijestiti o nekim gostima. Onaj starac - gospodin Rafiel dolazi svake godine. Neizmjerno je bogat! Vlasnik je lanca supermarketa na sjeveru Engleske.

Mlada žena koja je s njim jest njegova tajnica Esther Walters, udovica (sasvim u redu, naravno!

Ništa nedolično! Uostalom, njemu je gotovo osamdeset godina!). Gospođica Marple je prihvatila objašnjenje njihova odnosa klimajući glavom s razumijevanjem, a kanonik je primijetio: "Vrlo lijepa mlada žena! Koliko znam, i majka joj je udovica i živi u Chichesteru."

"Gospodin Rafiel ima i slugu, ili bi se moglo reći osobnoga njegovatelja. Mislim da je kvalificirani maser. Zove se Jackson. Jadni gospodin Rafiel je gotovo paraliziran. Žalosno, uza sav taj novac!"

"Velikodušni dobročinitelj!", s odobravanjem reče kanonik Prescott.

Ljudi su se muvali okolo - jedni su bježali od preglasne glazbe, drugi su joj prilazili. Major Palgrave pridružio se kvartetu Hillingdon - Dyson.

"A ovi... ", reče gospođica Prescott nepotrebno tiho jer je ionako zaglušila glazba.

"Upravo sam htjela pitati za njih!"

"Bili su ovdje i prošle godine! Svake godine provode po tri mjeseca na Karibima, obilaze uokolo. Onaj mršavi visoki jest pukovnik Hillingdon, a tamnoputa mu je žena - oni su botaničari. Drugo dvoje, gospodin i gospođa Dyson, Amerikanci su. Mislim da on piše o leptirima. Svi skupa zanimaju se za ptice."

"Lijepo je imati hobi vezan za prirodu!", reče veselo kanonik Prescott.

"Mislim kako ne bi voljeli čuti da to nazivaš hobijem, Jeremy!", reče njegova sestra. "Članci im se objavljuju u Glasniku Nacionalnoga geografskog društva i u Kraljevskome vrtlarskom glasniku. Drže da su vrlo ozbiljni!"

Glasan smijeh dopro je od stola koji su promatrali. Bio je toliko glasan da je nadjačao glazbu. Gregory Dyson zavalio se u stolicu i lupao šakom po stolu. Njegova se žena bunila, a major Palgrave ispio je svoju čašu i činilo se kao da odobrava. Teško bi čovjek mogao reći da se drže ozbiljno u ovome trenutku!

"Major Palgrave ne bi smio toliko piti", reče gotovo prijekorno gospođica Prescott. "Ima visoki tlak!"

Stigla je nova tura punča za stol.

"Lijepo je umjeti razvrstavati ljude!", reče gospođica Marple. "Kad sam ih popodne srela, nisam znala tko je s kim oženjen!"

Nastala je mala pauza. Zatim se gospođica Prescott suho zakašlja i reče: "Pa, što se toga tiče... "

"Joan!", reče kanonik prijekorno. "Možda bi bilo pametno da više ne pričamo!"

"Zaista, Jeremy, nisam ništa htjela reći! Samo to da smo prošle godine - ne znam zbog čega stekli dojam kako je gospođa Dyson u stvari gospođa Hillingdon dok nam netko nije rekao da nije!"

"Čudno kako čovjek stekne neki dojam, zar ne?", reče naivno gospođica Marple. Na trenutak joj se oči sretnu s očima gospođice Prescott. Žensko razumijevanje bljesnu među njima. Čovjek osjetljiviji od kanonika Prescottta osjetio bi se suvišnim. I drugi signal je poslan - govorio je: Drugi put...

"Gospodin Dyson svoju ženu zove Lucky. Je li joj to pravo ime ili nadimak?", upita gospođica Marple.

"Ne vjerujem da joj je to pravo ime!"

"Slučajno sam ga pitao", reče kanonik. "Rekao je da je zove Lucky zato što mu donosi sreću, kao kakva amajlija! Kad bi je izgubio, rekao je, izgubio bi sreću! Vrlo lijepo, pomislio sam."

"Voli se šaliti!", reče gospođica Prescott. Kanonik sumnjičavo pogleda sestru. Glazba je odsvirala tuš i plesači su nagnuli na podij. Gospođica Marple i ostali okrenuše stolice kako bi mogli gledati. Gospođica Marple više je uživala u plesu nego u glazbi: sviđalo joj se ritmično njihanje tijela. Izgleda, pomislila je, vrlo stvarno. Te se večeri prvi put počela osjećati kao kod kuće. Sve do tada nije uspijevala u onome što joj je išlo od ruke - naći sličnosti između ljudi koje poznaje i nekih novih ljudi. Vjerojatno je bila zbunjena šarolikom odjećom i egzotikom; sada je osjetila da bi mogla uspješno uspoređivati! Molly Kendal, na primjer, sličila je na onu zgodnu djevojku čijega se imena nije mogla sjetiti, a bila je kondukterka u autobusu na liniji za tržnicu Basing. Tim Kendal sličio je glavnome konobaru u Royal Georgeu u Manchesteru. Samouvjeren i u isto vrijeme zabrinut. (Sjetila se - imao je čir na želucu!) Što se tiče majora Palgravea, njega se nije moglo razlikovati od generala Leroya, kapetana Flemminga, admirala Wicklowa i komandanta Richardsona. Prešla je na zanimljivije ljude. Greg, na primjer? S njim je bilo teže jer je bio Amerikanac. Možda malo podsjeća na Sir Georgea Trollopea, koji se uvijek šalio na sastancima Civilne zaštite - ili na gospodina Murdocha, mesara. Gospodin Murdoch je bio na zlu glasu, ali su neki govorili da su to samo olajavanja i da je i on sam volio olajavati! A sada Lucky! To je bilo lako - Marleen iz "Tri krune"!

Evelyn Hillingdon? Nju nije mogla točno smjestiti: po izgledu bi mogla imati više uloga - visokih, mršavih, preplanulih Engleskinja ima koliko želite! Gospođa Caroline Wolfe, prva žena Petera Wolfea koja je počinila samoubojstvo? Ili Leslie James - ona tiha žena koja je rijetko pokazivala što osjeća i koja je prodala kuću i otišla ne govoreći nikome ništa. Pukovnik Hillingdon? Nema baš pravu predodžbu o njemu. Trebala bi ga bolje upoznati. Jedan od onih tihih ljudi s dobrim manirama. S njima nikad niste načisto! Ponekad vas tako iznenade! Major Harper, sjetila se, jednoga je dana sebi tiho prerezao vrat. Nitko nikada nije saznao zašto! Gospođica Marple je

misli da zna - ali nije bila posve sigurna! Pogledala je prema stolu gospodina Rafiela. Glavna stvar koja se znala o gospodinu Rafielu bila je da je bio neizmjereno bogat! Na Karibe dolazi svake godine. Poluparaliziran je i slični na pticu grabljivicu. Odjeća mu visi na mršavome tijelu. Mogao bi imati sedamdeset, osamdeset ili čak devedeset godina. Imao je lukav pogled, ponekad je čak bio i grub, ali su se ljudi rijetko vrijeđali, dijelom zato što je bio toliko bogat, a dijelom zbog njegove hipnotičke osobnosti koja dopušta da ljudi pomisle kako možda i ima pravo biti grub ako želi! S njim je sjedila njegova tajnica gospođa Walters. Plavokosa je, ugodna lica. Gospodin Rafael je često grub prema njoj, ali ona kao da to nije primjećivala - nije bila toliko uslužna koliko je htjela zaboravljati. Ponašala se kao iskusna bolničarka. Možda i jest bolničarka, pomisli gospođica Marple. Mlad čovjek, visok i ljepuškast, u bijelom kaputu, prišao je stolici gospodina Rafiela. Starac ga pogleda, klimnu glavom i pokaza mu stolicu. Mladić posluša. "Gospodin Jackson, pretpostavljam", reče u sebi gospođica Marple, "njegov sluga i pratitelj." Promatrala je gospodina Jacksona prilično pažljivo.

U baru Molly Kendal istegnu leđa i izu cipele s visokim potpeticama. Tim uđe s terase i pridruži joj se. Na trenutak je bar bio samo njihov.

"Jesi li umorna, draga?", upita je.

"Malo! Bole me noge večeras!"

"Nije li malo previše za tebe sve ovo? Težak posao!" Gledao je zabrinuto. Nasmijala se.

"Time, ne budi smiješan! Sviđa mi se ovdje! Veličanstveno je! Ono što sam sanjala - ostvarilo se!"

"Bilo bi u redu - da smo gosti! Ali vladati svime ovim - to je posao!"

"Pa, ne možeš imati nešto ni za što, je li tako?", razumno reče Molly. Tim Kendal se namršti. "Misliš li da sve ide u redu? Uspjeh? Jesmo li uspjeli?"

"Naravno da jesmo!"

"Ne misliš li kako će ljudi govoriti: Nije to kao kad su Sandersovi bili ovdje!"

"Naravno da će biti i takvih! Takvih uvijek ima! Ali, mislim da su to samo stara zanovijetala! Sigurna sam da smo mnogo bolji u poslu od njih! Šarmiraš stare dame i izgledaš kao da bi mogao voditi ljubav s

izgubljenim četrdesetogodišnjakinjama ili pedesetogodišnjakinjama, a ja koketiram sa starom gospodom i činim da se osjećaju poželjni - ili glumim slatku kći kakvu sentimentalniji oduvijek žele! Sve smo lijepo uredili!"

Tim se prestao mrštiti. "Dobro, ako ti tako misliš! Bojim se! Sve smo uložili u ovo! Napustio sam posao..."

"Dobro si učinio!", brzo će Molly.

"Bilo je ubitačno!" On se nasmija i poljubi joj vrh nosa.

"Kažem ti - sve smo lijepo sredili!", ponovi ona. "Zašto si uvijek zabrinut?"

"Vjerojatno sam takav stvoren! Uvijek se bojim da će nešto poći po zlu!"

"Kako misliš..."

"Ne znam! Recimo, netko bi se mogao utopiti!"

"Ma, ne! Ovo je jedna od najsigurnijih plaža! A imamo i onoga velikoga Švedanina koji uvijek dežura!"

"Ja sam budala!", reče Tim Kendal. Oklijevao je trenutak i onda upitao: "Ti - nisi više sanjala ono, je li?"

"Ti si kao rak!", reče Molly i nasmija se.

3 - Smrt u hotelu

Gospođica Marple je običavala doručkovati u krevetu. Čaj, kuhano jaje i kriška papaje. Voće na otoku, mislila je gospođica Marple, svodi se uglavnom na papaju. Razočaravajuće! Kad bi bar mogla dobiti jabuku... ali jabuke su, izgleda, bile nepoznate! Nakon tjedan dana provedenih ovdje, više nije pitala kakvo je vrijeme. Bilo je uvijek isto - lijepo. Bez promjena.

"Kakvo krasno englesko vrijeme, s bezbroj promjena u jednom danu!", mrmljala je u sebi i pitala se je li to kakav citat ili je to njezina umotvorina. Naravno, bilo je uragana, bar je tako razumjela. Ali uragani nisu spadali u vrijeme po njezinu shvaćanju više su bili Djelo Božje Aktivnosti. Bilo je i iznenadnih pljuskova - pet minuta lije kao iz kabla, svi pokisnu do gole kože, ali bi u slijedećih pet minuta bilo opet sve po starome - suho i toplo.

Lijepa crna Karibljanka smiješeći se, uz "Dobro jutro!", spustila joj je pladanj na koljena. Imala je tako lijepe bijele zube i tako sretan osmijeh! Šteta što takve djevojke dobre naravi imaju averziju prema udaji! To je prilično zabrinjavalo kanonika Prescottta. "Mnogo krštenja, ali malo vjenčanja!", govorio je pokušavajući se utješiti. Gospođica Marple jela je svoj doručak i pokušavala odlučiti kako bi mogla provesti dan.

Nije joj trebalo mnogo. Ustat će bez žurbe, jer prilično je toplo, a ni prsti joj nisu ukočeni kako su znali biti. Odmorit će se desetak minuta, uzeti pletivo i lagano odšetati do hotela pa razmisliti gdje bi se mogla smjestiti. Na terasi s pogledom na more? Ili će otići do plaže i gledati plivače i djecu? Obično bi se odlučila za ovo drugo. Poslije popodnevnog odmora mogla bi se i provozati. Ionako to nije bilo važno. Današnji će dan biti kao i svi ostali dani, reče u sebi. Naravno, nije bio!

Kako je i zamislila, krenula je polako do hotela i sreća Molly Kendal. Prvi put se ta mlada žena nije smiješila. Njezina rastresenost toliko je bila uočljiva da je gospođica Marple smjesta upitala: "Draga moja, zar je nešto loše?" Molly je klimnula glavom. Oklijevajući je rekla:

"Ionako trebate znati! Svi će morati saznati! Major Palgrave! Mrtav je!"

"Mrtav?!"

"Da, umro je noćas!"

"O, moj Bože! Tako mi je žao!"

"Da, grozno je kad se to ovdje dogodi! Svi postanu depresivni! Naravno, bio je prilično star!"

"Jučer je izgledao sasvim dobro i bio je veseo", reče gospođica Marple, osjećajući se pomalo uvrijeđenom pretpostavkom da svi koji su u poodmaklim godinama mogu umrijeti svakoga časa. "Izgledao je posve zdrav!", dodala je.

"Imao je visoki tlak!", reče Molly.

"Ali, danas postoje stvari kojima se to može liječiti, nekakve tablete! Danas je znanost toliko napredovala!"

"O, da! Ali, možda je zaboravio uzeti tablete, ili ih je uzeo previše! Kao inzulin, na primjer!"

Gospođica Marple nije ni pomislila da su dijabetes i visoki krvni tlak ista stvar. Pitala je: "Što kaže liječnik?"

"O, doktor Graham, koji je gotovo umirovljen i sada živi u hotelu, pregledao ga je, i mjesne službene osobe su došle kako bi izdale smrtovnicu, ali sve je to izgledalo na brzinu, površno.

Dobro, takve se stvari znaju dogoditi kad imate tlak, osobito ako još i pretjerate s alkoholom, a major Palgrave u tome nije bio baš discipliniran! Kao sinoć, na primjer!"

"Primijetila sam!", reče gospođica Marple.

"Vjerojatno je zaboravio popiti tablete. Žalosno, po njega mislim, ali - čovjek ne može živjeti vječno, zar ne? Zabrinuo nas je - mislim, Tima i mene. Ljudi bi mogli pomisliti kako je nešto bilo u hrani!"

"Ali simptomi trovanja hranom i tlaka toliko su različiti!"

"Da! Ali ljudi lako izmisle priču! Ako je netko zaključio da je hrana loša i otišao ili rekao prijateljima..."

"Mislim da se nemate za što brinuti!", reče gospođica Marple. "Kako ste rekli, stariji čovjek poput majora Palgravea - bit će da je bio stariji od sedamdeset, može lako umrijeti. Za većinu ljudi to će biti sasvim obična stvar - žalosno, ali nimalo čudno!"

"Samo - da se to nije dogodilo tako iznenada!", reče Molly. Da, bilo je to zaista iznenada, pomisli gospođica Marple produžujući dalje. Sinoć je bio tu, smijao se i razgovarao s Hillingdonovima i Dysonovima. Hillingdonovi i Dysonovi... Usporila je hod... Konačno je stala. Umjesto da krene na plažu, smjestila se u sjenovitome uglu terase. Izvadila je svoje pletivo i igle su brzo zazveckale kao da se natječu s njezinim mislima. Ne sviđa joj se to - ne sviđa! Došlo je tako brzo! Mislila je o događajima prošloga dana. Major Palgrave i njegove priče... Sve toliko uobičajeno da čovjek nije trebao pažljivo pratiti... Možda bi ipak bilo bolje da je pratila! Kenija - pričao je o Keniji, pa o Indiji, sjeverozapadnoj granici - zatim - zbog nečega su prešli na ubojstvo. Čak ni tada nije pažljivo slušala... Neki poznati slučaj koji se dogodio baš tu - koji je bio u novinama... Poslije toga - kad joj je dodao klupko - počeo je priču o nekoj fotografiji - fotografiji ubojice, tako je rekao! Gospođica Marple zatvori oči i pokuša se sjetiti kako je točno priča tekla. Bila je prilično zbrkana - major je čuo u klubu ispričao je neki liječnik koji je čuo od drugoga liječnika - i jedan od njih snimio nekoga tko je izašao na vrata - nekoga tko je ubojica... Da, tako je bilo - sad se prisjećala i detalja... Ponudio joj je da joj pokaže tu fotografiju - izvadio je lisnicu i počeo kopati po njoj - cijelo vrijeme je govorio... A onda je, još uvijek govoreći pogledao - ne u nju u nešto iza nje - preko njezina desnog ramena, precizno rečeno. Zacrvenio se, prestao govoriti i počeo trpati sve natrag u lisnicu, pomalo dršćućim rukama, a zatim neprirodnim glasom vikao o slonovskim kljovama! Trenutak nakon toga prišli su im Hillingdonovi i Dysonovi... Tada se ona osvrnula preko svoga desnog ramena, ali nije ništa vidjela... Lijevo od nje, malo dalje prema hotelu, bili su Tim Kendal i njegova žena, iza njih obitelj iz Venezuele. Ali major Palgrave nije gledao u tome pravcu... Gospođica Marple je razmišljala do ručka. Poslije ručka nije otišla na vožnju. Umjesto toga, poslala je poruku da se ne osjeća dobro i moli doktora Grahama neka bude ljubazan i neka je posjeti i pregleda.

4 - Gospođica Marple traži pomoć liječnika

Dr. Graham je bio ljubazan postariji čovjek od kojih šezdeset i pet godina. Dugo je radio na Karibima, a sada je bio napola u mirovini i najveći dio posla prepuštao je svojim karipskim suradnicima. Srdačno je pozdravio gospođicu Marple i upitao što je muči. Na sreću, u dobi gospođice Marple uvijek postoji neka bolest o kojoj se može razgovarati, naravno, uz malo pretjerivanja s pacijentove strane. Gospođica Marple se kolebala između ramena i koljena, ali se na kraju odlučila za koljeno. To je koljeno uvijek mučilo. Dr. Graham je bio vrlo ljubazan i suzdržao se od komentara kako je to u njezinoj dobi sasvim očekivano. Propisao joj je neke tablete koje se ionako uobičajeno daju na recept. Iz iskustva je znao da se stariji ljudi, kad prvi put dođu u St. Honore, osjećaju pomalo usamljeno i ostao je s njom da malo porazgovara. "Vrlo ugodan čovjek", pomislila je gospođica Marple, "i zaista me sram što mu moram lagati! Ali, ne znam što sam drugo mogla učiniti!"

Gospođica Marple bila je odgojena u duhu poštivanja istine, a i po prirodi je bila istinoljubiva osoba. Međutim, u nekim prilikama, kad je to smatrala svojom dužnošću, mogla je lagati sa zaista zapanjujućom uvjerljivošću. Nakašljala se da pročisti grlo i, ispričavajući se, rekla cvrkutavo: "Nešto bih Vas pitala, dr. Graham. Ne volim to spominjati - ali ne znam što bih drugo. Vidite, to mi je vrlo važno! Premda je možda nevažno! Nadam se da ćete razumjeti i da nećete misliti kako je dosadno ili neoprostivo!"

Na to dr. Graham ljubazno uzvratil: "Nešto Vas muči? Dopustite da Vam pomognem!"

"U vezi je s majorom Palgraveom. Šokiralo me kad sam jutros čula!"

"Da!", reče dr. Graham. "Bilo je naglo! Jučer je bio tako dobro raspoložen!" Govorio je ljubazno, ali samo radi razgovora. Za njega smrt majora Palgravea nije bila ništa neobično. Gospođica Marple se pitala da li to ona od ničega pravi nešto. Zar joj je sumnjičavost postala navika? Možda više ne može vjerovati vlastitome

prosudivanju. To i nije bilo prosudivanje nego sumnja! Bilo kako bilo, upala je u to i morala je nastaviti.

"Jučer popodne zajedno smo sjedili i razgovarali", reče ona.

"Pričao mi je o svom raznolikom i zanimljivom životu. Toliko čudnih krajeva ovoga planeta!"

"Da, zaista!", reče dr. Graham kojemu su toliko puta dosadila majorova sjećanja.

"A onda je govorio o svojoj obitelji, o svome djetinjstvu, a ja sam njemu pričala o svojim nećacima i nećakinjama, a on je slušao sa simpatijama. Pokazala sam mu i sliku svoga nećaka, koju sam imala kod sebe. Tako drag dečko - u stvari, više nije dečko, ali za mene jest, razumijete valjda?!"

"Svakako!", reče dr. Graham pitajući se koliko će još trebati da stara dama prijeđe na stvar.

"Dodala sam mu sliku i on je gledao kad su sasvim iznenada oni ljudi - oni vrlo ugodni ljudi - oni koji skupljaju cvijeće i leptire, pukovnik i gospođa Hillingdon, mislim da se tako zovu..."

"A, mislite Hillingdonovi i Dysonovi?"

"Da, tako je! Oni su ušli smijući se i razgovarajući. Sjeli su i naručili piće, pa smo zajedno razgovarali. Bilo je vrlo ugodno! Vjerojatno i ne razmišljajući, major Palgrave je stavio moju fotografiju u svoju lisnicu i stavio je u džep. Tada nisam obratila pažnju, ali sam se poslije sjetila i rekla sama sebi: Ne smijem zaboraviti tražiti od majora da mi vrati Denzilovu fotografiju. Razmišljala sam o tome sinoć za vrijeme plesa dok je glazba treštala, ali ga nisam htjela prekidati jer su se svi tako dobro zabavljali, pa sam odlučila: Pitat ću ga ujutro! A onda jutros ..." Gospođica Marple je ostala bez daha i zašutjela.

"Da, da!", reče dr. Graham. "potpuno Vas razumijem! A Vi, naravno, želite svoju fotografiju natrag, zar ne?" Gospođica Marple klimnu glavom u znak slaganja. "Da! Tako je! Vidite, to je jedina fotografija koju imam, a nemam negativ! Bilo bi mi izuzetno žao da izgubim tu sliku, jer je jadni Denzil preminuo prije pet - šest godina, a bio mi je najdraži nećak! To je jedina slika koja me na njega podsjeća! Pitala sam se, nadala sam se - dosadna sam s tim - niste li Vi slučajno došli do te fotografije? Ne znam koga bih drugoga pitala! Ne znam kome će pripasti njegove stvari i sve to! Sve je to tako mučno! Mislili

bi da sam dosadna! Vidite, neki to ne razumiju. Nitko ne bi razumio što ta fotografija za mene znači!"

"Naravno! Naravno!", reče dr. Graham. "Potpuno Vas shvaćam! Razumljivo! U stvari, moram se uskoro naći s lokalnim vlastima - pokop je sutra - i netko će morati doći pregledati njegove papire prije nego se nađe s rodbinom - kako li već to ide. Možete li mi opisati tu fotografiju?"

"Na njoj je pročelje kuće", reče gospođica Marple. "I netko - hoću reći Denzil - upravo izlazi na vrata. Kako sam Vam rekla, to je snimio moj drugi nećak, koji je zaljubljen u cvijeće - on je fotografirao hibiskus ili nešto slično nešto kao antipasto - ljljani. Denzil se slučajno pojavio na vratima baš tada. Nije baš uspješna snimka, malo je mutna, ali bila mi je draga i uvijek sam je nosila sa sobom!"

"Pa", reče dr. Graham, "tu je sve jasno! Mislim da nećemo imati problema da Vam vratimo fotografiju, gospođice Marple!" Ustao je sa stolice. Gospođica Marple mu se nasmiješila.

"Vrlo ste ljubazni, dr. Graham, zaista ste ljubazni! Vi me razumijete, zar ne?"

"Naravno da Vas razumijem, naravno!", reče dr. Graham srdačno se rukujući s njom. "Ne brinite! Vježbajte s koljenom svaki dan, ali ne pretjerano, i poslat ću Vam tablete! Uzimajte tri puta dnevno po jednu!"

5 - Gospođica Marple donosi odluku

Pokop pokojnoga majora Palgravea održan je idućega dana. Gospođica Marple bila je s gospođicom Prescott. Obred je vodio kanonik, a zatim se život nastavio po običaju. Smrt majora Palgravea već je bila usputna epizoda, doduše neugodna, ali je brzo zaboravljena. Život se ovdje sastojao od sunca, mora i društvenih zadovoljstava. Sve je to prekinuo dolazak sumornoga posjetitelja, koji je na tren sve zasjenio, ali je i to ubrzo nestalo. Na kraju krajeva, nitko nije osobito poznao pokojnika. Bio je prilično brbljav starac, kakvoga možete sresti po klubovima, dosadan, uvijek je pričao uspomene do kojih nikome nije bilo osobito stalo. Malo ga je što povezivalo i za jedan određeni dio svijeta. Žena mu je bila odavno mrtva. Živio je sam, a tako je i umro. Ali, to je bila vrsta samoće koja se provodi među ljudima i prilično ugodna. Možda i jest bio usamljenik, ali je u isto vrijeme bio i veseljak. Zabavljao se na svoj način. A sada je bio mrtav, pokopan i nikome nije bilo baš puno briga, tako da se za tjedan dana nitko njega neće ni sjećati niti ga se bar i na trenutak spomenuti. Jedina osoba kojoj je nedostajao, moglo bi se reći, bila je gospođica Marple. Nije to bilo zbog osobne privrženosti, bilo je to zato što je predstavljao život koji je poznavala. Kako čovjek stari, razmišljala je, sve više sluša, po mogućnosti bez osobitoga zanimanja, ili se između nje i majora stvorila neka vrsta uzajamnog razumijevanja. Bilo je ljudski. U stvari, nije tugovala za njim, jednostavno joj je nedostajao.

Popodne, poslije pokopa, dok je sjedila i plela na omiljenom mjestu, prišao joj je dr. Graham i sjeo. Odložila je pletivo i pozdravila ga. Rekao joj je kao da se ispričava: "Bojim se da ću Vas razočarati, gospođice Marple!"

"Zaista? U vezi s mojom..."

"Da! Nismo našli onu vašu dragocjenu fotografiju! Bojim se da će Vas to zaista razočarati!"

"Da! Ipak, to i nije toliko važno! Samo sentimentalnost! Sada to shvaćam! Znači, nije bila u lisnici majora Palgravea?"

"Ne! Niti među njegovim ostalim stvarima! Bilo je nekoliko pisama i isječaka iz novina, svega i svačega, nekoliko starih fotografija, ali ne i ona kakvu ste nam opisali!"

"O, Bože!", reče gospođica Marple. "Znači, nema pomoći... Hvala Vam mnogo, dr. Graham, na trudu koji ste uložili!"

"O, nije to bilo ništa! Iz osobnog iskustva znam koliko obiteljske sitnice mogu značiti, osobito kad čovjek ostari!"

Stara dama zaista dobro podnosi taj gubitak, pomislio je. Major Palgrave je naišao na tu fotografiju i vjerojatno je iskidao, ne shvaćajući kako je dospjela u lisnicu. Njemu je to bila beznačajna stvar, ali ovoj staroj dami nije. Ipak, primila je to s filozofskom mirnoćom. U stvari, gospođica Marple bila je daleko od mira! Trebalo joj je malo vremena da razmisli o tome, ali je ipak bila odlučna da iskoristi priliku do kraja. Razgovarala je s dr. Grahamom s nestrpljivošću koju nije ni pokušala prikriti. Taj ljubazni čovjek, pripisujući njezinu govorljivost normalnoj usamljenosti stare dame, trudio se da joj skrene pažnju s izgubljene fotografije govoreći joj o životu u St. Honoreu i raznim zanimljivim mjestima koja bi možda mogla posjetiti. Gotovo nije ni primijetio kako je razgovor skrenuo na smrt majora Palgravea!

"Kako je to žalosno", reče gospođica Marple, "kad razmišljate o nekome tko je umro daleko od kuće! Premda, iz onoga što mi je pričao, čini se da nije imao bliže rodbine. Izgleda da je u Londonu živio sam!"

"Vjerujem da je mnogo putovao", reče dr. Graham, "osobito zimi. Nije volio naše engleske zime. Ne mogu reći da ga osuđujem zbog toga!"

"Ne, zaista!", reče gospođica Marple. "A možda je imao i kakav posebni razlog, slaba pluća, na primjer ili nešto drugo što ga je tjeralo da provodi zime u inozemstvu?"

"O, ne mislim da je tako!"

"Čini mi se da je imao visok krvni tlak. Vrlo žalosno danas! O tome se svašta čuje!"

"Pričao Vam je o tome, zar ne?"

"O, ne! Nikad mi nije to spomenuo! Netko drugi mi je rekao."

"Zaista?"

"Mislim da je u takvim okolnostima smrt bila očekivana!", nastavi ona.

"Ne bih rekao!", reče dr. Granam. "Danas ima načina da se tlak kontrolira!"

"Njegova smrt jest bila iznenadna, ali pretpostavljam da ste je Vi očekivali!"

"Pa, nisam bio osobito iznenađen, s obzirom na njegove godine, ali to zaista nisam očekivao! Govoreći iskreno, uvijek je dobro izgledao, ali ga nikad nisam pregledao, nikad mu nisam izmjerio tlak ili što drugo!"

"Zna li čovjek - želim reći, zna li liječnik - čim pogleda čovjeka da ima tlak?", upita gospođica Marple gotovo naivno.

"Ne baš na prvi pogled!", reče liječnik smiješeći se. "Ipak treba obaviti nekakve pretrage!"

"Jasno mi je! Onu groznu stvar stavite oko ruke, napušete je - mrzim to! Međutim, moj liječnik mi je rekao kako mi je tlak sasvim u redu za moju dob!"

"Drago mi je što je tako!", reče dr. Graham.

"Naravno, major je volio punč!", reče zamišljeno gospođica Marple.

"Da! Alkohol je najgora stvar za tlak!"

"Čula sam da se uzimaju tablete za to, zar ne?"

"Da! Ima ih nekoliko vrsta. Jedna bočica bila je i u njegovoj sobi - uzimao je serenit!"

"Znanost je danas čudesna!", reče gospođica Marple. "Liječnici mnogo mogu učiniti! Zar ne?"

"Svi mi imamo jednoga jakog takmaca", reče dr. Graham. "To je priroda! A i neki stari domaći lijekovi povremeno se vraćaju!"

"Na primjer, stavljanje paučine na posjekotine?", reče gospođica Marple. "To smo uvijek činili kad sam bila dijete!" "Pametno!", reče dr. Graham.

"A vruća kaša od lanenoga sjemenja za prsa, protiv kašlja!"

"Vidim da sve znate", reče dr. Graham smijući se. Ustao je. "Kako Vaše koljeno? Ne muči Vas mnogo?"

"Ne! Mnogo je bolje!"

"Nećemo sad o tome je li za to zaslužna majka priroda ili moje tablete!", reče dr. Graham. "Žao mi je što Vam nisam mogao više

pomoći!"

"Vi ste tako ljubazni! Stidim se što sam Vam oduzela toliko vremena! Rekli ste da nije bilo mnogo fotografija u majorovoj lisnici?"

"Ah, da - bila je jedna vrlo stara majorova fotografija na poniju, iz mladih dana - zatim fotografija uz mrtvoga tigra... Stajao je nogom na njemu. Sve uspomene iz mladih dana!"

Uvjeravam Vas, pažljivo sam tražio, ali fotografiju vašega nećaka koju ste spominjali nisam našao..."

"Sigurna sam da ste pažljivo tražili - nisam htjela to reći - samo me zanimalo... Svi mi nastojimo sačuvati neke takve neobične stvari..."

"Riznice prošlosti!", reče liječnik smiješeći se. Pozdravio se i otišao. Gospođica Marple je ostala zamišljeno promatrajući palme i more. Nije joj se plelo. Imala je bar jednu činjenicu. Sada valja razmišljati o toj činjenici i njezinu značenju. Fotografija koju je major Palgrave izvadio iz lisnice i onako je žurno vratio nije više bila tamo poslije njegove smrti. To nije bilo nešto što bi major bacio! Vratio je fotografiju u lisnicu i tamo je trebala biti poslije njegove smrti! Netko je mogao ukrasti novac, ali fotografiju...?! Naravno, osim ako nije bilo razloga za to!? Lice gospođice Marple bilo je strogo. Morala je donijeti odluku. Hoće li dopustiti majoru Palgraveu da mirno počiva u svome grobu? Ne bi li tako bilo najbolje? Gospođica Marple počne tiho recitirati: "Duncan je mrtav. Poslije teške životne groznice, spava mirno!" Više ništa ne može povrijediti majora Palgravea. Otišao je onamo gdje ga više nijedna opasnost ne može ugroziti. Je li baš slučajno umro one noći? Ili nije uopće bilo slučajno? Liječnici tako lako prihvaćaju smrt starih ljudi! Posebno ako je u njegovoj sobi pronađena bočica tableta za tlak koje ljudi s visokim tlakom moraju uzimati cijeloga života. Ali, ako je neka osoba uzela onu fotografiju iz majorove lisnice, ista je osoba mogla ostaviti bočicu tableta u majorovoj sobi. Nije se mogla sjetiti da je ikad vidjela majora kako pije tablete, nikad joj nije spomenuo ni visoki krvni tlak. Jedino što je ikad rekao o svome zdravlju bilo je: "Nisam više mlad!". Ponekad bi mu ponestajalo daha, vjerojatno je bio malo astmatičan, ništa više! Ali, netko je spomenuo visoki krvni tlak - Molly? Gospođica Prescott? Nije se mogla sjetiti. Gospođica Marple uzdahnu, pa prekori samu sebe, iako nije izgovorila ni riječi: "Slušaj, Jane, što smjeraš i o čemu

razmišljaš? Imaš li išta stvarno da se možeš uhvatiti za to? Da ti slučajno ne izmišljaš?" Ponovno se pokušavala prisjetiti svoga razgovora s majorom o ubojici ili ubojicama.

"O, Bože!", reče gospođica Marple. "Čak ako - stvarno - nije mi jasno kako bih mogla išta učiniti..." Znala je kako ipak namjerava pokušati.

6 - U sitne sate

Gospođica Marple probudila se rano. Kao i svi stari ljudi, imala je lagan san i povremene nesanice kad je planirala što bi mogla učiniti idućega dana. Naravno, to su bile njezine osobne stvari koje nisu zanimale nikoga osim nje. Ali, ovoga jutra gospođica Marple je ležala budna, razmišljajući trijezno i konstruktivno o ubojstvu i o tome što bi mogla poduzeti ako su joj sumnje opravdane. Neće biti lako! Njezino jedino oružje jest razgovor. Stare dame sklone su razgovorima koji nikamo ne vode. Drugima je to dosadno, ali ih bar ne okrivljuju da imaju zle namjere. Svakako neće postavljati izravna pitanja. (Zaista, teško je bilo smisliti kakva bi pitanja mogla postavljati!) To bi morala biti takva pitanja koja bi joj donijela neke odgovore o stanovitim ljudima. Već je u mislima i vidjela te ljude. Možda bi mogla saznati nešto više o majoru Palgraveu, ali bi li joj to stvarno pomoglo? Sumnjala je u to! Ako je major Palgrave ubijen, razlog za to nisu bile tajne u njegovu životu ili želja da se netko dočepa njegovoga novca ili osveta. U stvari, iako je bio žrtva, bolje poznavanje žrtve ne pomaže da se dođe do ubojice. Bit stvari bila je u tome, mislila je, što je major Palgrave previše pričao! Od dr. Grahama saznala je zanimljivu činjenicu. U lisnici su bile razne fotografije: na jednoj je bio major s ponijem, jedna je bila s mrtvim tigrom, još nekoliko sličnih. Zašto je major te fotografije nosio sa sobom? Vjerojatno, mislila je gospođica Marple, a poznajući mnogo starih generala, admirala i samoga majora, zato što je imao neke svoje priče koje je pričao ljudima. Počinjao bi: "Neobična stvar se dogodila kad sam bio u lovu na tigrove u Indiji..." ili sjećanje na ponija. Zato bi priča o ubojici mogla biti ilustrirana fotografijom iz lisnice! Tako je i s njom razgovarao. Kad su počeli govoriti o ubojstvu i kad je želio skrenuti pažnju na svoju priču, izvadio je lisnicu, kako je i inače radio, pokazao fotografiju i rekao nešto otprilike ovakvo: "Ne bih ni pomislio da je ovaj momak ubojica! Biste li Vi?" Stvar je bila u tome što mu je to bio običaj. Ta priča o ubojici bila je sastavni dio njegova repertoara. Čim bi se u razgovoru spomenulo ubojstvo, major je već

imao svoju priču! U tom slučaju, mislila je gospođica Marple, on je tu svoju priču već mogao ispričati nekome ovdje. I to možda ne jednoj osobi, nego nekoliko njih. Ako je bilo tako, onda bi mogla saznati nastavak priče od te osobe! Mogla bi saznati kako izgleda osoba na fotografiji! Zadovoljno je klimnula glavom. "Dovoljno za početak!" Naravno, tu su bile osobe koje je nazivala "Četvoro osumnjičenih". Major je govorio o čovjeku, dakle ostaju dvojica! Pukovnik Hillingdon ili gospodin Dyson. Uopće ne sliče na ubojice, a ipak, ubojice uopće ne sliče normalnim ljudima. Bi li mogao biti netko drugi? Nije nikoga vidjela kad se osvrnula. Samo bungalov gospodina Rafiela. Je li tko mogao izaći iz bungalova i vratiti se prije nego se osvrnula? Ako je tako, onda bi to mogao biti samo sluga - pratitelj. Kako mu je ono ime? A, da, Jackson! Je li se Jackson mogao pojaviti na vratima? Bilo bi to kao na fotografiji Neki muškarac na vratima. Možda ga je major odjednom prepoznao! Možda do tada nije obraćao pažnju na Arthura Jacksona, slugu pratitelja. Njegove znatiželjne i skitalačke oči bile su snobovske - Arthur Jackson nije bio pravi gospodin - major Palgrave ne bi ga ni dva puta pogledao! Sve dok nije imao fotografiju u ruci i pogledao iza desnoga ramena gospođice Marple te vidio čovjeka kako izlazi na vrata...? Gospođica Marple se okrenu na jastuku. Plan za sutra, zapravo za danas: istraživanje o Hillingdonovima, Dysonovima i Arthuru Jacksonu, sluzi – pratitelju.

I dr. Granam se probudio rano. Obično bi se okrenuo na drugu stranu i ponovno zaspao.

Međutim, danas je nekako bio uznemiren i nikako nije mogao zaspati. Takav nemir odavno nije osjetio. Što je to što ga je uznemirilo? Zaista, nije mogao shvatiti. Ležao je razmišljajući. To ima neke veze sa... da, s majorom Palgraveom. S njegovom smrću? Nije mogao shvatiti što je to toliko uznemirujuće. Možda nešto što mu je rekla stara razgovorljiva dama? Njezina nezgoda s fotografijom? Dobro je to podnijela! Ali, što je rekla, neku riječ koja je izazvala njegovu uznemirenost? Uostalom, nije bilo ništa neobičnog u majorovoj smrti. Ništa čudnog! Bar on tako misli! Bilo je sasvim jasno da je majorovo zdravlje... Odjednom zastane. Je li on stvarno znao kakvo je majorovo zdravlje? Svi govore kako je imao visoki krvni tlak, ali on sam nikada nije nijednom razgovarao s majorom o tome! Nije

ni inače mnogo razgovarao s majorom! Palgrave je bio dosadan, a on je takve izbjegavao! Odakle mu pomisao da nešto možda nije bilo u redu? Zbog one starice? Na kraju krajeva, ona nije ništa rekla! Mjesne vlasti su bile zadovoljne! Našli su bočicu serenita, a starac je očito svima pričao o svome tlaku! Dr. Graham se okrenu na drugu stranu i zaspao.

Izvan hotelskoga kruga, u jednoj od niza malih drvenih baraka kraj potočića, djevojka Victoria Johnson se okrenula u krevetu i sjela. Djevojka iz St. Honorea bila je divno stvorenje s tijelom kao od crnoga mramora u kojemu bi svaki kipar uživao. Provukla je prste kroz kovrčavu kosu. Nogom je gurnula svoga suložnika.

"Probudi se, čovječe!"

Zahrkao je i okrenuo se. "Što hoćeš? Još nije jutro!"

"Probudi se! Moram razgovarati s tobom!"

On sjedne, protegnu se i zijevnu pokazujući divne zube. "Što te muči, ženo?"

"Onaj major koji je umro! To mi se nešto ne sviđa! Nešto nije kako treba!"

"Zašto se ti brineš? Bio je star! Umro je!"

"Slušaj, čovječe! Radi se o tabletama! O onim tabletama za koje je pitao liječnik!" "Što je s tim tabletama? Previše ih je uzeo?"

"Ne! Ne radi se o tome! Slušaj!", nagnula se prema njemu i brzo govorila. Zijevnuo je i ponovno legao.

"To nema veze! O čemu to govoriš?!"

"Ipak ću ujutro o tome razgovarati s gospodinom Kendalom! Mislim da tu nešto nije u redu!"

"Ne brini se!", reče joj muškarac kojega je smatrala svojim mužem, premda nisu bili vjenčani. "Ne čeprkaj po tome!", reče on i okrene se na bok zijevajući.

7 - Jutro na plaži

Na plaži ispod hotela bilo je poodmaklo prijepodne. Evelyn Hillingdon izađe iz mora i spusti se na topli zlatni pijesak. Skinula je kapu za kupanje i snažno zatresla glavom. Plaža nije bila osobito velika. Ljudi su se obično skupljali ujutro i oko 11.30 uvijek bi ih se skupio popriličan broj. Lijevo od Evelyn, u egzotičnoj pletenoj ležaljci smjestila se gospođa de Caspearo iz Venezuele, lijepa žena. Do nje se nalazio gospodin Rafiel, koji je već bio stari gost hotela "Zlatna palma" i koji je imao utjecaj kakav može imati stari bogati invalid. Uz njega je bila Esther Walters. Obično je nosila sa sobom stenografsku bilježnicu i olovku, u slučaju da gospodinu Rafielu iznenada padnu na pamet kakvi hitni poslovni brzogovi koji se trebaju odmah poslati. Gospodin Rafiel je izgledao nevjerojatno suh u odjeći za plažu: sama kost i koža. Iako je izgledao kao čovjek na samrti, bio je takav bar zadnjih osam godina - tako su bar govorili na otocima. Oštre plave oči virile su iz smežuranih obraza, a glavno zadovoljstvo u životu bilo mu je da uporno poriče sve što bi itko drugi rekao.

Tu je također bila i gospođica Marple. Kao i obično, sjedila je, plela i slušala razgovore, rijetko se uključujući. Tada bi se svi začudili, jer bi obično zaboravili da je tu! Evelyn Hillingdon je pogleda sa simpatijom i pomisli kako je ona ugodna stara djevojka. Gospođa de Caspearo trljala je uljem svoje lijepe duge noge i mrmljala nešto za sebe. Nije mnogo govorila. Pogledala je nezadovoljno bočicu ulja za sunčanje.

"Nije dobro kao "frangipanino!", rekla je tužno. "Ovdje se ne može nabaviti! Šteta!" Opet je sklopila oči.

"Hoćete li se sada okupati, gospodine Rafiele?", upita Esther Walters.

"Ući ću u more kad mene bude volja!", otrese se gospodin Rafiel.

"Sada je jedanaest i po!", reče gospođa Walters.

"Pa što onda?", reče gospodin Rafiel. "Mislite li da me sat na išta obavezuje? Uradi ovo sada, uradi to tada, ma nemojte?!"

Gospođa Walters dovoljno se dugo brinula o gospodinu Rafielu pa je imala svoj način u postupanju s njim. Znala je kako mu treba dosta

vremena da se oporavi od napora kupanja i zato ga je podsjetila na vrijeme, ostavljajući mu desetak minuta za odbijanje prijedloga da bi ga na kraju ipak prihvatio, premda se činilo kao da ga odbija.

"Ne sviđaju mi se ove platnene cipele", reče gospodin Rafiel podižući nogu i gledajući je. "Rekao sam to onome glupom Jacksonu. Taj nikada ne sluša ono što mu govorim!"

"Hoćete li da Vam donesem druge, gospodine Rafiel?"

"Ne! Nećete! Sjedite tu i budite mirni! Mrzim ljude kad se rastrče okolo kao kvocave kokoši!"

Evelyn se pomakne malo na toplome pijesku i protegnu se. Gospođica Marple, zaokupljena svojim pletivom – bar je tako izgledalo - pruži nogu i odmah se ispriča.

"Oprostite! Vrlo mi je žao, gospođo Hillingdon, ako sam Vas gurnula!"

"O, nije to ništa! Ova plaža postaje pretrpana!"

"Nemojte se micati, molim Vas! Ja ću malo maknuti stolicu unatrag kako se ne bi ponovilo!" I dok je premještala stolicu, nastavila je brbljati kao dijete. "Ipak je divno što sam ovdje! Znete, nikada nisam bila na Karibima. Mislila sam da je to mjesto na koje neću nikada doći, a sada sam tu! Naravno, zahvaljujući dobroti moga dragog nećaka! Pretpostavljam da dobro poznajete ovaj dio svijeta, zar ne, gospođo Hillingdon?"

"Bila sam na ovome otoku dva - tri puta, a i na većini ostalih!"

"O, da! Leptiri, zar ne, i divlje cvijeće! Vi i Vaši prijatelji - ili rođaci?"

"Prijatelji! Ništa više!"

"Pretpostavljam da hodate uokolo jer Vas zanimaju iste stvari?"

"Da! Već nekoliko godina putujemo zajedno!"

"Pretpostavljam da ste imali i uzbudljivih doživljaja?"

"Mislim da nismo!", reče Evelyn. Glas joj je bio ravnodušan, pomalo dosadan. "Avanture se, izgleda, uvijek događaju drugima!" Zijevnula je.

"Niste se susretali s opasnim zmijama ili divljim životinjama ili razbješnelim domorocima?" Mora biti da ispadam budalasta i smiješna, pomisli gospođica Marple.

"Najveća uzbuđenja bili su ubodi insekta!", uvjerala ju je Evelyn.

"Jadnoga majora Palgravea, znate, jednom je ujela zmija!", reče gospođica Marple, smjesta izmislivši.

"Stvarno?"

"Zar Vam nikada nije pričao o tome?"

"Možda i jest, ali se ne sjećam"

"Pretpostavljam da ste ga dobro poznavali?"

"Majora Palgravea? Ne, sasvim površno!"

"Uvijek je imao zanimljivih priča!"

"Stari dosadnjaković!", reče gospodin Rafiel. "Stara luckasta budala! Ne bi umro da se čuvao kako valja!"

"Nemojte tako, gospodine Rafiel!", reče gospoda Walters.

"Znam o čemu govorim! Pazite li na svoje zdravlje, svugdje vam je dobro! Pogledajte mene!

Liječnici su me otpisali prije mnogo godina. U redu, rekao sam, ja imam svoja pravila o zdravlju i njih ću se držati! I - tu sam!" Ponosno se osvrnuo. Zaista, izgledalo je čudno da je tu.

"Jadni major Palgrave imao je visoki krvni tlak!", reče gospođa Walters.

"Gluposti!", reče gospodin Rafiel.

"Zaista je imao tlak!", reče Evelyn Hillingdon. Govorila je s iznenadnim autoritetom.

"Tko to kaže?", upita gospodin Rafiel. "Je li Vam on to rekao?"

"Netko je rekao!"

"Bio je vrlo crvenoga lica!", dodala je gospođica Marple.

"Nije točno!", reče gospodin Rafiel. "Meni je rekao da nema tlak!"

"Kako to mislite? Vama je rekao?", upita gospoda Walters. "Htjela bih reći kako nekome ne možete reći da nešto nemate!"

"I te kako možete! Jednom sam mu rekao dok je trusio punč i prežderavao se: Morate paziti na jelo i piće! U svojim godinama morate paziti na tlak! A on mi je rekao da ne mora paziti ni na što i da mu je tlak odličan za njegove godine!"

"Ipak mislim da je uzimao nekakve tablete za tlak!", reče gospođica Marple uključujući se u razgovor. "Nešto - kako se ono zove - serenit, čini mi se!"

"Pitate li mene", reče Evelyn Hillingdon, "mislim da on nikada nije htio priznati da boluje od nečega! Mislim da je spadao među one koji

se boje bolesti i nikada ne priznaju da s njima nešto nije u redu!" Za nju je to bio dug govor. Gospođica Marple zamišljeno se zagleda u njezino tamno tjeme.

"Nevolja je u tome", reče gospodin Rafiel diktatorski, "što svi jedva čekaju da saznaju za tuđe bolesti. Misle da svi koji su prešli pedesetu umiru ili od tlaka ili od koronarne tromboze i sličnih gluposti! Ako čovjek kaže da nije bolestan, onda mislim da je u pravu! Čovjek valjda zna kakvoga je zdravlja! Koliko je sati? Četvrt do dvanaest? Trebao sam se odavno okupati! Zašto me niste podsjetili, Esther?!"

Gospođa Walters nije protestirala. Digla se i spretno pomogla gospodinu Rafielu da ustane.

Krenuli su zajedno plažom, pri čemu ga je ona pridržavala. Zajedno su i ušli u more. Gospođa de Caspearo otvorila je oči i promrmrljala: "Kako su ružni stari muškarci! O, kako su ružni! Trebalo bi ih sve pobiti u četrdesetj ili još bolje - u trideset i petoj!"

Edward Hillingdon i Gregory Dyson dolazili su plažom. Pijesak im je šumio pod nogama.

"Kakva je voda, Evelyn?"

"Kao i uvijek!"

"Bez većih promjena, zar ne? Gdje je Lucky?"

"Ne znam!", reče Evelyn. Gospođica Marple ponovno pogleda njezinu crnu glavu.

"Sad ću oponašati kita!", reče Gregory. Skine šarenu košulju i sjuri se niz plažu u more bacajući se i dašćući te zapliva kraulom. Edward Hillingdon sjedne kraj žene. Ubrzo je upita: "Hoćeš li ponovno u more?"

Ona se nasmiješi, stavi kapu i spustiše se niz plažu bez velike buke. Gospođa de Caspearo ponovno otvori oči.

"Mislila sam da su na medenome mjesecu! On je tako šarmira! Ali, čujem da su u braku osam devet godina! Nevjerojatno, je li?!"

"Pitam se gdje je gospođa Dyson", reče gospođica Marple.

"Ona Lucky? S nekim muškarcem!"

"Mislite? Stvarno tako mislite?"

"Sigurno!", reče gospođa de Caspearo. "To je takav tip! Nije više tako mlada! Njezin muž gleda druge, udvara se - svuda i uvijek!"

Znam to!"

"Da!", reče gospođica Marple. "Mislim da znate!"

Gospođa de Caspearo pogleda je iznenađeno. Očito nije očekivala takvu reakciju. Međutim, gospođica Marple nevino je gledala valove.

"Mogu li razgovarati s Vama, madam, gospođo Kendal?"

"Naravno!", reče Molly. Sjedila je za stolom u uredu. Victoria Johnson, visoka i lijepa u svojoj bijeloj uniformi, ušla je i zatvorila vrata s pomalo tajanstvenim izrazom.

"Htjela bih Vam nešto reći, molim, gospodo Kendal!"

"Da! Što to? Ima li problema?"

"Ne znam! Nisam sigurna! Onaj stari gospodin koji je umro! Major gospodin. Umro je u snu!"

"Da! Da! I što s tim?"

"U njegovoj sobi bila je bočica s tabletama. Liječnik, on me pitao o njima!"

"I?"

"Liječnik reče..."Da vidim što to ima na polici u kupaonici!" ... i pogledao je, znate. Vidio je pastu za zube, tablete za probavu i aspirin, pa te tablete koje se zovu serenit."

"I?", ponovi Molly.

"I liječnik ih je pogledao. Izgledao je zadovoljan, klimao je glavom. Ja, poslije sam mislila, te tablete nisu bile tamo! Nisu bile prije tamo! Nisam ih vidjela! One druge jesam! Pastu za zube, aspirine, losion poslije brijanja i ostalo. Ali one tablete, onaj serenit, nikad nisam vidjela!"

"Znači, mislite da...", Molly je bila zbunjena.

"Ne znam što mislim!", reče Victorija. "Mislim, nije to u redu! Mislim, bolje da to kažem Vama! Možda Vi kažete liječniku?! Možda nešto znači! Možda je netko stavio te tablete tamo, a on ih uzeo i umro!"

"Ne vjerujem da je to moguće!", reče Molly. Victoria je tresla glavom.

"Nikad ne znate! Ljudi čine gadne stvari!" Molly je pogledala kroz prozor. Mjesto je izgledalo kao raj na zemlji. Sunce, more, koraljni greben, glazba, ples, pravi rajski vrt! Ali, čak i u rajskome vrtu postojala je sjena, sjena zmije. Loše stvari. Kako je mrsko čuti te riječi!

"Raspitat ću se, Victoria!", reče oštro. "Ne brini! I, molim te, nemoj širiti te luckaste glasine!"

Tim Kendal upravo je ulazio kad je Victoria izlazila.

"Ima li problema, Molly?" Oklijevala je - ali, Victoria bi mu mogla reći! Ispričala mu je što joj je djevojka rekla.

"Ne razumijem čemu sve to... Uostalom, o kakvim se tabletama radi?"

"Ne znam ni ja, Time! Kad je bio dr. Robinson, rekao je da su za tlak."

"To bi bilo u redu, zar ne? Htio sam reći da je on imao tlak i trebao je uzimati nešto, nije li tako? Mnogi piju lijekove, vidio sam to!"

"Da!" Molly je oklijevala. "Čini se kako Victoria misli da je mogao popiti neku takvu tabletu i da ga je to ubilo!"

"Počinješ dramtizirati! Želiš li reći da je netko mogao zamijeniti njegove tablete za tlak nečim drugim što ga je otrovalo?!"

"Zvuči apsurdno", reče Molly pomirljivo, "kad ti tako kažeš! Ali, izgleda kako je Victoria upravo tako mislila!"

"Glupača! Mogli bismo otići do dr. Grahama i pitati ga! On će vjerojatno znati! Ipak, to je toliko besmisleno da nema smisla da ga gnjavimo!"

"I ja tako mislim!"

"Koji je vrag nagnao djevojku da misli kako je netko mogao zamijeniti tablete?! Misliš, onako, staviti druge tablete u bočicu s drugim natpisom?"

"Nisam baš shvatila!", reče Molly bespomoćno. "Victoria je izgleda mislila da su se te tablete serenit prvi put tamo pojavile!"

"Glupost!", reče Tim Kendal. "Morao je stalno uzimati te tablete kako bi snizio tlak!" Veselo je otišao do Fernanda, glavnoga konobara, da se posavjetuje. Ali, Molly nije mogla olako prijeći preko toga. Kad se utišala gužva oko ručka, rekla je mužu: "Time, razmišljala sam - bude li Victoria pričala o tome okolo, možda bi bilo dobro da se s nekim savjetujemo!"

"Draga moja! Robertson i ostali došli su i pogledali, postavljali svakakva pitanja!"

"Da! Ali znaš kako djevojke znaju zakomplicirati..."

"Dobro! Znaš što - otići ćemo do dr. Grahama i pitati ga - on će znati!"

Dr. Graham je sjedio u lođi s knjigom u ruci. Mladi bračni par je ušao i Molly je počela govoriti nekako nepovezano, pa je Tim nastavio.

"Zvuči prilično glupo", govorio je kao da se ispričava, "ali koliko mogu razumjeti, ta je djevojka utuvila u glavu da je netko stavio otrovne tablete u kako se ono zvalo - bočicu nečega!"

"Zašto bi došla na takvu pomisao?", upita dr. Graham. "Je li što vidjela ili čula? Htio sam pitati zašto tako misli?"

"Ne znam!", reče Tim bespomoćno. "Je li to bila drukčija bočica? Radi li se o tome, Molly?"

"Ne!", reče Molly. "Mislim da je rekla kako je tamo bila bočica s etiketom - seven - seren..."

"Serenit!", reče liječnik. "Točno! To je poznati lijek! Uzimao ga je redovito!"

"Victoria je rekla da ga nikad prije nije vidjela u njegovoj sobi!"

"Nije ga vidjela u njegovoj sobi?!", oštro će dr. Graham. "Što time želi reći?"

"Tako je rekla! Rekla je kako je bilo svega i svačega na polici u kupaonici - znate, pasta za zube, aspirini, losion ... sve je nabrojila. Znala je sve napamet jer je redovito čistila! Ali, taj - serenit njega nije vidjela u sobi, nego tek dan poslije majorove smrti!"

"Vrlo čudno!", reče dr. Graham prilično oštro. "Je li sigurna u to?" Neobična oštrina njegova tona natjerala je Kendalove da se pogledaju. Nisu očekivali da će liječnik tako reagirati.

"Izgledala je sigurna!", reče Molly polako.

"Možda je samo htjela izazvati pažnju!", dodao je Tim.

"Možda!", reče dr. Graham. "Bit će bolje da sam razgovaram s njom!"

Victoria je bila izuzetno zadovoljna što su joj dopustili da ispriča svoju priču.

"Ne bih htjela imati neugodnosti!", reče. "Nisam ja stavila onu bočicu tamo i ne znam tko je to učinio!"

"A Vi mislite da je netko tamo stavio?", upitao je dr. Graham.

"Pa, doktore, mora biti da je netko stavio kad je prije nije bilo!"

"Major Palgrave mogao je držati u nekoj ladici ili u torbici i tome slično!"

Victoria je protresla glavom. "Ne bi to činio ako ih je uzimao stalno, zar ne?"

"Ne!", reče dr. Graham nerado. "Ne! To je bio lijek koji je trebao uzimati više puta na dan. Niste nikad vidjeli da ga uzima?"

"Nije ga imao prije! Samo sam mislila... govori se da taj lijek ima veze s njegovom smrću, da mu je otrovao krv, tako nešto, pa sam mislila da je imao nekoga neprijatelja koji mu je to podmetnuo da ga ubije!"

"Glupost!", reče liječnik strogo. "Potpuno besmisleno!"

Kao da se Victoria pokolebala. "Vi kažete da je to lijek, dobar lijek?", upitala je sumnjičavo.

"Dobar lijek, štoviše, potreban lijek!", reče dr. Graham. "Ne brinite, Victoria! Mogu Vas uvjeriti da s tim lijekom nije bilo ništa loše! To je bio pravi lijek koji treba uzimati čovjek s takvom bolešću!"

"Zaista ste mi skinuli teret s duše!", reče Victoria. Veselo se nasmijala pokazavši bijele zube. Ali, teret nije spao s duše dr. Grahama. Onaj nejasni nemir postao je stvaran.

8 - Razgovor sa Esther Walters

"Ovo mjesto nije više što je nekad bilo!", reče gospodin Rafiel razdražljivo kad je primijetio gospođicu Marple kako se približava mjestu na kojemu su sjedili on i njegova tajnica. "Ne možeš se maknuti ni koraka a da ne naiđe neka stara baba! Zbog čega te stare dame dolaze na Karibe?"

"A kamo biste ih Vi poslali?", upita Esther Walters. "U Cheltenham", smjesta će gospodin Rafiel. "Ili u Bournemouth", produži on, "ili Torquay ili Llandrindod Wells! Priličan izbor! Tamo bi im bilo lijepo - bile bi posve zadovoljne!"

"Pretpostavljam da ne mogu sebi često priuštiti dolazak na Karibe!", reče Esther. "Nije ih mnogo koji su tako sretni kao Vi!"

"Tako je!", reče gospodin Rafiel. "Pogledajte me! Gomila bolova i rasklimanih udova! Za svaku pomoć mi prigovarate! I ne radite ništa! Zašto niste napisali ona pisma?"

"Nisam imala vremena!"

"Pa, napišite ih sada! Doveo sam Vas ovamo da malo radite, a ne da paradržate!"

Neki bi ljudi primjedbe gospodina Rafiela smatrali nepodnošljivim, ali Esther Walters je već godinama radila za njega i dobro znala da lajanje gospodina Rafiela nije mnogo gore od njegova ujeda. Bio je čovjek koji je podnosio strašne bolove, a zajedljive primjedbe koje je nizao valjda su mu olakšavale muke. Bez obzira na to što je govorio, ona je ostajala mirna!

"Zaista lijepa večer, zar ne?", reče gospođica Marple zaustavljajući se kraj njih.

"Zašto ne!", uzvratu gospodin Rafiel. "Zato smo ovdje, je li tako?"

Gospođica Marple se glasno nasmijala. "Vi ste tako strogi - naravno, vrijeme je tipično engleska tema za razgovor - čovjek i zaboravi! O, Bože! Ovo je klupko pogrešne boje!" Odložila je torbicu s pletivom na vrtni stolić i uputila se prema svome bungalovu.

"Jackstone!", dreknuo je gospodin Rafiel. "Vratite me unutra!", reče gospodin Rafiel. "Htio bih obaviti masažu prije nego se ta stara

kokoš vrati! Ionako mi ta masaža ne pomaže!", dodao je.

Dopustio je da mu maser pomogne ustati i krenuli su zajedno prema bungalovu. Esther Walters gledala je za njima, a onda okrenula glavu kad se gospođica Marple vratila s novim klupkom vune i sjela kraj nje.

"Nadam se da Vam ne smetam?", reče gospođica Marple.

"Naravno da ne smetate!"; reče Esther Walters. "Moram odmah dovršiti nekakva pisma, ali ću uživati u zalasku sunca još desetak minuta!"

Gospođica Marple je sjela i počela pričati blagim glasom. Za to je vrijeme ispitivački promatrala Esther Walters. Nije baš blistava, ali bi mogla biti privlačna kada bi se malo potrudila. Gospođica Marple se čudila zašto se ne potruđi. Možda zato što se to ne bi svidjelo gospodinu Rafielu, ali gospođica Marple nije mislila da bi gospodin Rafiel imao što protiv. Toliko je zaokupljen sobom da bi se tajnica mogla dotjerati kao vila i ne bi imao nikakvu primjedbu ako njega ne bi zanemarila. Osim toga, obično je rano išao na spavanje i u večernjim satima uz glazbu i ples Esther Walters lako bi mogla... Gospođica Marple malo je zastala ne bi li našla pravu riječ u sebi, dok je istodobno pripovijedala o svome posjetu u Jamestownu - ah, procvjetati Esther Walters mogla bi procvjetati u večernjim satima. Polako je skretala razgovor na Jacksona. Esther Walters bila je u tome prilično neodređena.

"Vrlo je sposoban!", reče. "Odličan je maser!"

"Pretpostavljam da je već dugo sa gospodinom Raflelom?"

"Ne baš! Oko devet mjeseci, mislim..."

"Je li oženjen?", usudila se pitati gospođica Marple.

"Oženjen? Mislim da nije!", reče Esther pomalo iznenađena. "Nikada nije spominjao, iako..."

"Ne!", dodala je. "Sigurno nije oženjen, uvjeren sam!"

Kao da je postala zainteresirana. Gospođica Marple imala je svoje tumačenje, pa je dodala: "U svakom slučaju, ne ponaša se kao da je oženjen!" S druge strane, koliko li je samo oženjenih koji se tako ne ponašaju! Gospođici Marple palo je na pamet bar tuce takvih!

"Sasvim lijepo izgleda!", reče zamišljeno.

"Da - mislim da izgleda!", reče Esther nezainteresirano. Gospođica Marple promatrala ju je zamišljeno. Ne zanimaju je muškarci? Možda je od one vrste žena koja se zanima samo za jednoga muškarca? Rekli su da je udovica.

"Radite li dugo za gospodina Rafiela?"

"Četiri - pet godina. Kad mi je umro muž, morala sam prihvatiti neki posao. Školujem kćer, a muž me ostavio u lošim okolnostima!"

"Mora da je teško raditi za gospodina Rafiela?", usudi se upitati.

"U biti i nije, kad ga upoznate! Lako se razbjesci i nije dosljedan. Mislim da je prava nevolja u tome što ga ljudi zamaraju. U dvije godine promijenio je pet slugu - pratitelja. Voli imati nekoga novog koga može maltretirati! Ipak, on i ja uvijek smo se dobro slagali!"

"Gospodin Jackson djeluje vrlo odgovorno?"

"Vrlo je taktičan i dosjetljiv!", reče Esther. "Naravno, ponekad je malo...", zastala je.

Gospođica Marple se zamisli. "Ponekad je malo težak?", reče.

"Da! Ni tamo ni ovamo! Međutim,", nasmiješila se, "mislim da se uspijeva lijepo provoditi!"

Gospođica Marple se zamisli i nad tim. Nije joj mnogo pomoglo. Nastavila je razgovarati i uskoro je čula dosta toga o kvartetu zaljubljenika u prirodu, o Dysonovima i Hillingdonovima.

"Hillingdonovi dolaze ovamo posljednje tri ili četiri godine", reče Esther, "ali Gregory Dyson dolazi mnogo duže! Odlično poznaje Karipske otoke. Mislim da je ovdje došao prvi put sa svojom prvom ženom. Bila je nježna zdravlja i morala je zimi odlaziti u inozemstvo, u svakom slučaju tamo gdje je toplo!"

"Je li umrla? Ili su se razveli?"

"Ne! Umrla je. Baš ovdje, mislim! Ne mislim baš na ovome otoku, na jednom od Karipskih otoka. Mislim da se radilo o nekakvoj gužvi, nekakvome skandalu. Nikada o tome ne govori! Netko drugi mi je to ispričao! Mislim da se nisu slagali!"

"I onda se oženio ovom ženom, Srećkom..." Zadnju je riječ gospođica Marple izgovorila s blagim nezadovoljstvom, kao da je htjela reći: "Nevjerojatno ime!"

"Mislim da je rođakinja njegove prve žene."

"Poznaju li odavno Hillingdonove?"

"Mislim da su se upoznali kad su Hillingdonovi prvi put došli ovdje. Prije tri - četiri godine."

"Hillingdonovi su jako ugodni ljudi!", reče gospođica Marple.

"Da! Oboje su tihi!"

"Svi kažu da su vrlo odani jedno drugome", reče gospođica Marple prilično ravnodušno, pa je Esther Walters oštro pogledala.

"Zar zaista tako mislite?", upita je.

"A zar Vi tako ne mislite, dušo?"

"Ponekad se pitam..."

"Mirne muškarce kao što je pukovnik Hillingdon", reče gospođica Marple, "često privlače temperamentne žene!" Nakon znakovite stanke dodala je: "Lucky, tako čudno ime! Mislite li da gospodin Dyson naslućuje što se događa?"

"Stara spletkarica!", pomisli Esther Walters. "Stvarno, te stare žene!" Rekla je prilično hladno: "Nemam pojma!"

Gospođica Marple prijeđe na drugu temu. "Vrlo je tužno ovo s majorom Palgraveom, zar ne?", reče. Esther Walters se složila, iako pomalo nemarno.

"Meni je stvarno žao Kendalovih!", reče.

"Da! Stvarno je prilično nezgodno kad se što takvo dogodi u hotelu!" "Ovdje ljudi dolaze uživati!", reče Esther. "Dolaze zaboraviti bolest i smrt, poreze i smrznute slavine i sve drugo! Ne vole...", nastavila je s iznenadnom živošću, "išta što podsjeća na umiranje!"

Gospođica Marple odloži pletivo. "Vrlo lijepo rečeno, dušo!, reče. "Zaista lijepo rečeno! Baš kako ste rekli!"

"Vidite, oni su sasvim mladi par", nastavi Esther Walters. "Tek prije šest mjeseci preuzeli su posao od Sandersonovih i strašno se brinu hoće li uspjeti ili neće, jer nemaju mnogo iskustva!"

"Mislite li da će im ovo donijeti štetu?"

"Iskreno, ne mislim!", reče Esther Walters. "Mislim da se ljudi ne sjećaju ničega duže od dan dva, osobito u ovakvoj atmosferi došli-smo-se-zabaviti-nastavimo-tako! Mislim da ih smrt potrese samo jedan dan, a kad se pokop obavi, o smrti više i ne razmišljaju! Razmišljaju samo ako ih na to tko podsjeti! Rekla sam to Molly, ali ona je vrlo zabrinuta!"

"Gospođa Kendal je zabrinuta? A djeluje uvijek tako bezbrižno!"

"Mislim da samo glumi!", reče polako Esther. "U stvari, mislim da je ona jedna od onih koje se stalno boje da bi nešto moglo poći po zlu!"

"Mislila sam da je on zabrinutiji od nje!"

"Ja tako ne mislim! Mislim da je ona zabrinuta, a on se brine zbog njezine zabrinutosti, ako shvaćate što želim reći!"

"Zanimljivo!", reče gospođica Marple.

"Mislim da se Molly očajnički trudi da izgleda veselo i da uživa u svemu! To je iscrpljuje! A tu su i napadi depresije! Ona nije - ovaj, ona nije sasvim uravnotežena!"

"Jadno dijete!", reče gospođica Marple. "Ima takvih osoba, a neupućeni to i ne primjećuju!"

"Ne! Zato što uspješno glume, zar ne? Međutim", dodala je Esther, "mislim da Molly nema nikakva razloga za brigu, u ovom slučaju! Pa, ljudi danas umiru od koronarne tromboze ili moždanog krvarenja ili sličnih stvari! Mnogo više nego prije, koliko mogu zaključiti. Ljudi se jedino uzbuđuju zbog trovanja hranom ili tifusa ili čega sličnog!"

"Major Palgrave nikad mi nije spominjao da ima povišen krvni tlak!", reče gospođica Marple. "Je li Vama?"

"Nekome je spominjao - ne znam kome - možda gospodinu Rafielu! Znam da gospodin Rafiel tvrdi suprotno - ali on je takav! Sigurna sam da mi je Jackson to jednom spomenuo. Rekao je da bi major trebao izbjegavati alkohol!"

"Da! Da!", reče zamišljeno gospođica Marple. Nastavila je: "Vjerujem da Vam je bio prilično dosadan? Puno je pričao i često ponavljao iste stvari."

"To je najgore!", reče Esther. "Istu priču čujete toliko puta ako ne skrenete razgovor u drugom pravcu!"

"Naravno, meni to nije toliko smetalo!", reče raspoloženo gospođica Marple. "Navikla sam na takve stvari! Ako mi netko često ponavlja priče, nemam ništa protiv jer ih obično zaboravim!"

"Prava stvar!", reče Esther i veselo se nasmija.

"Jednu je priču posebno rado pričao", nastavi gospođica Marple, "o nekakvom ubojstvu. Vjerujem da je i Vama pričao?"

Esther Walters otvori torbicu i počne kopkati po njoj. Izvadila je ruž za usne govoreći: "Mislila sam da sam ga izgubila!" Zatim upita: "Oprostite, što ste rekli?"

"Pitala sam Vas je li Vam major Palgrave pričao svoju omiljenu priču o ubojstvu!"

"Mislim da jest, kad promislim. Nešto o nekome tko se ugušio plinom, je li tako? U stvari, žena je njega otrovala plinom! Dala mu je neko sredstvo za spavanje, a onda mu gurnula glavu u peć! Je li to ta priča?"

"Mislim da nije bilo tako!", reče gospođica Marple. Zamišljeno je promatrala Esther Walters. "On je toliko pričao", reče gospođa Walters pomirljivo, "i kao što sam rekla, niste ga uvijek mogli slušati!"

"Imao je fotografiju", reče gospođica Marple, "koju je pokazivao ljudima."

"Mislim da jest... Ne mogu se sada sjetiti što je bilo! Je li je Vama pokazao?"

"Ne!", reče gospođica Marple. "Nije mi je pokazao! Prekinuli su nas..."

9 - Gospođica Prescott i ostali

"Priča koju sam ja čula...", počela je gospođica Prescott spuštajući glas i pažljivo se osvrćući. Gospođica Marple privukla je svoju stolicu bliže. Prošlo je dosta vremena otkako je mogla sjediti s gospođicom Prescott u prisnom razgovoru. Svećenici su, naime, vrlo privrženi obitelji, tako da je gospođica Prescott uvijek bila u bratovu društvu, a dvije su gospođice manje uživale u ogovaranju u društvu veseloga kanonika.

"Izgleda", reče gospođica Prescott, "premda ne želim govoriti o skandalima i stvarno ne znam ništa o njima..."

"Potpuno vas razumijem!", reče gospođica Marple.

"Izgleda da je izbio neki skandal dok mu je prva žena bila živa! Očito je ova žena - Lucky - kakvo ime! koja je, mislim, rođakinja njegove prve žene, došla ovdje i pridružila im se i mislim da je nešto s njim radila oko cvijeća i leptira ili čega drugoga! Svijet ih je ogovarao zato što su se lijepo slagali - ako razumijete što želim reći?!"

"Svijet primjećuje mnoge stvari, zar ne?", reče gospođica Marple.

"I onda, kad mu je žena umrla, prilično iznenada..."

"Umrla je ovdje, na ovom otoku?"

"Ne! Ne! Mislim da je to bilo na Martiniqueu ili u Tobagu!"

"Shvaćam!"

"Ali, čula sam od nekih koji su bili tamo i koji su dolazili ovamo kako liječnik nije bio baš zadovoljan!"

"Zaista?", reče zainteresirano gospođica Marple.

"Naravno, to je bilo samo ogovaranje, ali - ovaj gospodin Dyson stvarno se prebrzo oženio!" Opet je spustila glas: "Poslije samo mjesec dana, čini mi se!"

"Samo mjesec dana!", reče gospođica Marple. Dvije žene se pogledaše.

"Izgledalo je - bezosjećajno!", reče gospođica Prescott.

"Da! Naravno da jest!", reče gospođica Marple. Zatim je oprezno upitala: "Je li novac bio u pitanju?"

"Stvarno ne znam! On se šali na račun svoje žene čuli ste to - govoreći o njoj kao o amajliji..."

"Da! Čula sam to!", reče gospođica Marple.

"Neki misle kako to znači da je imao sreće oženiti se bogatom ženom! Premda", reče gospođica Prescott kao netko tko želi biti potpuno objektivan, "ona vrlo lijepo izgleda, ako Vam to nešto znači! Osobno mislim da je novac imala prva žena!"

"Jesu li Hillingdonovi bogati?"

"Pa, mislim da jesu! Nisu prebogat, ali su svakako dobrostojeći! Čini mi se da imaju dva sina u državnoj školi i vrlo lijepu kuću u Engleskoj, a zimi mnogo putuju!"

U tome trenutku pojavio se kanonik i predložio da prošetaju. Gospođica Prescott se digla kako bi se pridružila bratu, a gospođica Marple je ostala sjediti. Nekoliko minuta poslije kraj nje žurno prođe Gregory Dyson i veselo joj mahnu.

"Novčić za Vaša razmišljanja!", doviknu joj. Gospođica Marple se nasmiješi pitajući se kako bi reagirao kad bi mu odgovorila: "Upravo se pitam jeste li Vi ubojica!" Zaista je bilo vjerojatno da jest. Sve se uklapalo priča o smrti prve gospođe Dyson - major Palgrave sigurno je govorio o ubojici žene - s očitom aluzijom na slučaj nevjesta u kupaonici. Sve se uklapa - jedina je nevolja u tome što se suviše dobro uklapa! Gospođica Marple prekori sebe zbog takve pomisli - tko je ona da traži ubojice po narudžbi?

Trgnuo je glas od kojega gotovo poskoči - promukli glas. "Jeste li vidjeli Grega, gospođice ovaj..." Lucky, pomisli gospođica Marple, nije baš raspoložena.

"Upravo je prošao - otišao je prema hotelu!"

"Naravno!", ljutito uzviknu Lucky i požuri. "Izgleda jutros kao da joj je četrdeset godina i ni dan manje!", pomisli gospođica Marple. Sažali se - sažali se nad svim Luckyima svijeta koje vrijeme neumoljivo tare...

Začula je buku iza sebe i okrenula se... Gospodin Rafiel, oslonjen na Jacksona, izlazio je iz bungalova. Jackson je smjestio svoga poslodavca u kolica i užurbao se oko njega. Gospodin Rafiel mu nestrpljivo pokaza rukom i Jackson se uputi prema hotelu. Gospođica Marple nije oklijevala gospodina Rafiela vrlo rijetko

ostavljaju sama - vjerojatno će doći Esther Walters i pridružiti mu se. Gospođica Marple željela je nasamo razgovarati s gospodinom Rafielom i sada je imala šansu, pomislila je. Morat će odmah prijeći na prave stvari, ne smije okolišati. Gospodin Rafiel nije čovjek koji drži do razgovora sa starim damama. Vjerojatno će se opet povući u bungalov smatrajući se žrtvom proganjanja. Gospođica Marple odluči razgovarati izravno. Došla je do njega, privukla stolicu, sjela i rekla: "Htjela bih Vas nešto pitati, gospodine Rafiele!"

"Dobro, dobro!", reče gospodin Rafiel. "Da čujem! Što hoćete? Nekakav prilog? Za misije u Africi ili za popravak crkve, nešto takvo?"

"Da!", reče gospođica Marple. "Zanima me nekoliko takvih stvari i sudjelujem u njima! Bit ću oduševljena date li prilog za njih! Ali, sada bih Vas htjela pitati nešto drugo! Željela bih znati je li Vam major Palgrave ikada ispričao priču o ubojstvu."

"Oho!", reče gospodin Rafiel. "Dakle, i Vama je pričao, je li? Pretpostavljam da ste nasjeli ribarski štap, najlon i utopljenik!"

"Nisam znala što bih mislila!", reče gospođica Marple. "Što je Vama ispričao?"

"Brljao je nešto", reče gospodin Rafiel, "o prelijepom stvorenju, reinkarnaciji Lucrezije Borgije: lijepa, mlada, plavokosa, sve!"

"Tako!", reče gospođica Marple. "A koga je ubila?"

"Svoga muža, naravno!", reče gospodin Rafiel. "Koga drugoga?!"

"Otrov?"

"Ne! Mislim da mu je dala pretjeranu dozu sredstva za spavanje, pa mu onda gurnula glavu u plinsku peć! Dosjetljivo žensko! Dobro se izvukla! Smanjena uračunljivost ili nešto slično! To se danas tako zove ako ste lijepa žena ili kakav bijedni huligan kojega majka isuviše voli!"

"Je li Vam major pokazao fotografiju?"

"Što - fotografiju žene? Nije! A zašto bi?"

"Oh!", reče gospođica Marple. Sjedila je prilično iznenađena. Očito je major Palgrave provodio život pričajući ne samo o tigrovima, nego i o ubojicama koje je susretao. Možda je imao čitav repertoar takvih priča! Čovjek se mora suočiti... Bila je šokirana iznenadnom drekom gospodina Rafiela.

"Jackstone!" "Želite li da ga nađem?", upita gospođica Marple dižući se.

"Nećete ga naći! Negdje se udvara kao mačak, eto što radi! Nije nikako dobar taj momak! Loš karakter! Ali, meni odgovara!"

"Potražit ću ga!", reče gospođica Marple. Našla ga je na udaljenome kraju terase kako pije s Timom Kendalom.

"Traži Vas gospodin Rafiel!", reče ona. Jackson se namršti, iskapi svoje piće i ustane.

"Idemo opet!", reče. "Nema mira za grešnika - dva telefonska razgovora i narudžba posebnoga jela mislio sam da ću imati alibi za četvrt sata! Ništa od toga! Hvala Vam, gospođice Marple! Hvala na piću, gospodine Kendal!" Žurno je otišao.

"Žao mi je toga momka", reče Tim. "Ponekad ga počastim pićem samo da ga razveselim! Mogu li Vas nečim ponuditi, gospođice Marple? Jeste li za limunadu? Znam da je volite!"

"Ne sada, hvala! Mislim da je prilično teško brinuti se o nekome kao što je gospodin Rafiel. Invalidi su uvijek takvi..."

"Nisam na to mislio! Posao je dobro plaćen i spremni ste podnositi razne hirove! Stari Rafiel i nije tako loš! Htio sam reći...", oklijevao je. Gospođica Marple pogleda ga upitno. "Ovaj, htio sam reći - teško mu je zbog društvenoga položaja. Ljudi su takvi snobovi! Ovdje nema nikoga njegove klase! U rangu je iznad sluge, a ispod prosječnoga gosta... ili se misli da jest! Nešto kao viktorijanska guvernanta. Čak i tajnica, gospođa Walters, misli da je stepenicu više od njega! To otežava stvari!" Tim zastane, a onda nastavi s negodovanjem: "Zaista je strašno koliko društvenih problema ima na ovakvome mjestu!"

Dr. Graham prođe kraj njih - nosio je knjigu u ruci. Sjeo je za stol s pogledom na more.

"Dr. Graham je zabrinut!", reče gospođica Marple.

"Oh! Svi smo zabrinuti!"

"I Vi? Zbog smrti majora Palgravea?"

"Prestao sam se brinuti o tome! Izgleda da su ljudi zaboravili - prešli su preko toga! Ne! Riječ je o mojoj ženi - Molly! Zna li Vi što god o snovima?"

"O snovima!?", začuđeno će gospođica Marple.

"Da! O lošim snovima! O morama! Oh, svima nam se to ponekad događa! Ali nju, Molly, kao da neprestano muče! Užasavaju je! Može li se tu što učiniti? Može li se što uzimati? Ima nekakve tablete za spavanje, ali kaže da joj je od njih još gore - htjela bi se probuditi, ali ne može!"

"O čemu sanja?"

"Kako je nešto ili netko progoni ili je promatra i uhodi -ne može se toga osloboditi ni kad je budna!"

"Naravno, liječnik..."

"Ne podnosi liječnike! Neće ni da čuje za njih! Nadam se da će proći! Bili smo tako sretni! Bilo je zabavno! A sad, u posljednje vrijeme... Možda ju je potresla smrt staroga Palgravea? Izgleda kao druga osoba otkako..." Ustao je. "Moram nastaviti s poslom! Jeste li sigurni da ne želite limunadu?"

Gospođica Marple zatrese glavom. Sjedila je i razmišljala. Lice joj je bilo ozbiljno zabrinuto. Pogledala je dr. Grahama. Brzo je donijela odluku. Digla se i prišla njegovu stolu.

"Moram Vam se ispričati, dr. Graham!", reče.

"Zaista?" Liječnik ju je iznenađeno pogledao. Privukao je stolicu i ona je sjela.

"Na žalost, učinila sam nešto sramotno!", reče gospođica Marple. "Namjerno sam Vam lagala, dr. Graham!" Pogledala ga je zabrinuto. Dr. Graham uopće nije djelovao šokirano, ali je ipak bio malo iznenađen.

"Zaista?", reče on. "Nemojte se zato gristi!" Što mu je to stara dama slagala, pitao se. Svoje godine? Koliko se sjećao, godine nije uopće spominjala. "Da čujem!", reče jer je bilo očito kako se ona želi ispovjediti.

"Sjećate li se da sam Vam govorila o fotografiji svoga nećaka koju sam pokazala majoru i koju mi nije vratio?"

"Naravno da se sjećam! Žao mi je što je nismo našli!"

"Nije ni postojala! Izmislila sam tu priču!", reče gospođica Marple tihim uplašenim glasom.

"Što ste rekli?"

"Fotografija nije ni postojala! Ja sam, na žalost, izmislila cijelu priču!"

"Izmislili?", dr. Graham je izgledao pomalo ljut. "Zašto?"

Gospođica Marple mu ispriča. Govorila je sasvim jasno, bez uzbuđenja. Ispričala mu je kako joj je major Palgrave upravo htio pokazati osobitu fotografiju i kako se iznenada zbunio, a onda je nastavila o svome nemiru i konačnoj odluci da nekako pokuša doći do fotografije. "Zaista nisam znala nijedan drugi način nego Vama reći nešto što nije uopće točno!", zaključila ona. "Nadam se da ćete mi oprostiti!"

"Mislite da je ono što Vam je htio pokazati bila fotografija ubojice?" "On je rekao da jest!", reče gospođica Marple. "Bar je rekao da mu je dao onaj znanac koji mu je ispričao tu priču o ubojici!"

"Oprostite - a Vi ste mu povjerovali?"

"Ne znam jesam li mu tada stvarno povjerovala!", reče gospođica Marple. "Ali, shvaćate li? slijedećega dana je umro!"

"Da!", reče dr. Graham iznenada pogođen tom jasnom rečenicom. Slijedećega dana je umro.

"I fotografija je nestala!"

Dr. Graham je pogleda. Nije znao što bi rekao. "Oprostite, gospođice Marple", reče napokon, "je li to što mi govorite zaista istina?"

"Ne čudim se što sumnjate!", reče gospođica Marple. "I ja bih sumnjala da sam na Vašemu mjestu! Istina je ovo što Vam govorim, ali shvaćam da imate samo moju riječ. Ipak, ako mi i ne vjerujete, mislila sam da Vam moram reći!"

"Zašto?"

"Shvatila sam da morate imati najpotpunije informacije ako..."

"Što ako?"

"Ako odlučite nešto poduzeti u tome smislu!"

10 - Odluka u Jamestownu

Dr. Graham se nalazio u Jamestownu, u upravnikovu uredu. Sjedio je nasuprot svome prijatelju Daventryju, ozbiljnom tridesetpetogodišnjem čovjeku.

"Zvučao si prilično tajanstveno kad srao razgovarali telefonom, Grahame!", reče Daventry.

"Radi li se o čemu posebnom?"

"Ne znam!", reče dr. Graham. "Ipak, zabrinut sam!"

Daventry ga pogleda u oči, a onda klimnu glavom kad su im donijeli piće. Počeo je pričati o ribarenju na kojemu je bio. Kad je sluga otišao, sjeo je opet na stolicu i promatrao svoga prijatelja.

"Dakle!", reče. "Da čujem!"

Dr. Graham ukratko ponovi sve činjenice koje su ga zabrinjavale. Daventry zazvižda.

"Razumijem! Misliš da je nešto čudno u vezi sa smrću staroga Palgravea? Više nisi siguran da je uzrok smrti bio prirodan? Tko je utvrdio smrt? Pretpostavljam - Robertson. Nije ništa posumnjao, je li?" "Nije, ali mislim da je smrtovnicu potpisao zato što je na polici u kupaonici našao bočicu serenita. Pitao me je li Palgrave spominjao da pati od hipertenzije. Rekao sam mu da nije. S njim nisam nikada razgovarao kao liječnik, ali je očito da je drugima u hotelu pričao. Sve to - bočica serenita i ono što je Palegrave nekima pričao - sve se slagalo - nije bilo nikakva razloga za sumnju! Zaključak je bio sasvim prirodan - ali sada mislim da nije bio točan! Da sam ja morao izdati smrtovnicu, napravio bih to bez razmišljanja! Sve je govorilo da je umro prirodnom smrću! Ne bih nikada ni razmišljao o tome da nije nestala ona fotografija..."

"Slušaj, Grahame!", reče Daventry. "Dopusti da ti kažem - zar se ti oslanjaš na prilično fantastičnu priču koju ti je ispričala jedna stara dama? Znaš kakve su?! Uveličavaju sitnice i izmišljaju priče!"

"Da, znam!", reče dr. Graham razočarano. "Znam! Rekao sam sebi da je možda tako, da jest vjerojatno tako! Ipak, nisam sasvim uvjeren! Bila je tako jasna i detaljna u svojoj tvrdnji!"

"Cijela stvar izgleda mi krajnje nevjerojatna!", reče Daventry. "Neka stara dama ispriča priču o nekoj fotografiji koje tamo nema - ne, sve sam pomiješao! Želim reći nešto drugo - ali jedino što je sigurno jest to što kaže sobarica - da bočica tableta koja je vlastima poslužila kao dokaz nije bila u majorovoj sobi dan prije njegove smrti. Ali, za to ima sto objašnjenja! Možda je tablete uvijek nosio u džepu!"

"To je moguće, pretpostavljam!"

"Ili je sobarica možda pogriješila i jednostavno ih prije nije vidjela!"

"I to je moguće!"

"Dakle, dobro!" Graham polako reče: "Djevojka je bila sasvim sigurna!"

"Znaš, svijet u St. Honoreu vrlo se lako uzbuđi! Emotivni su! Misliš li da zna više od onoga što je rekla?"

"Možda!", reče polako dr. Graham. "Ako je tako, bit će bolje da to pokušaš izvući iz nje! Nećemo nepotrebno dizati galamu - ako ne budemo imali nešto čvrsto! Ako nije umro od tlaka, što misliš - od čega je?"

"Danas postoji toliko sredstava!", reče dr. Graham. "Želiš reći - sredstava koja ne ostavljaju prepoznatljive tragove?"

"Nisu svi tako pažljivi da upotrebljavaju arsen!", reče dr. Graham suho.

"Da budemo načisto - što ti misliš? Je li bočica zamijenjena i je li tako major otrovan?"

"Ne! Nije tako! Tako misli djevojka - Victoria! Ali, ona je sve izmiješala! Ako se netko htio riješiti majora, mogao mu je dati nešto, najvjerojatnije u nekom piću. Da bi smrt izgledala prirodna, stavljena je u njegovu sobu bočica tableta za tlak. Tek onda se pronio glas da je bio tlakaš!"

"Tko je širio tu priču?"

"Pokušavam saznati - bezuspješno! Vrlo lukavo učinjeno! A kaže: Mislim da mi je rekao B! Kad upitaš B, kaže: Ne, nisam to rekao, ali se sjećam da je C spomenuo to neki dan. C kaže: Nekoliko je ljudi pričalo o tome - mislim da je to bio A! I opet sve ispočetka!"

"Netko je bio lukav?"

"Da! Čim je otkriveno da je mrtav, svi su govorili o majorovu tlaku i ponavljali ono što su čuli od drugih!"

"Nije li bilo jednostavnije otrovati ga i pustiti da sve prođe bez komentara?"

"Nije! To bi iziskivalo istragu - možda i autopsiju! Ovako, liječnik je utvrdio smrt i izdao smrtovnicu!"

"Što želiš da učinim? Da odem u Odjel za krvne delikte? Da predložim ekshumaciju? Bit će buke..." "Moglo bi se obaviti potajno!"

"Stvarno? U St. Honoreu? Promisli malo! Puklo bi i prije nego bi se obavilo! Svejedno!" Daventry uzdahne. "Ipak mislim da ćemo morati nešto poduzeti! No, ako mene pitaš, to je u stilu "tresla se brda - rodio se miš!"

"Iskreno se nadam da jest!", reče dr. Graham.

11 - Veče u "Zlatnoj Palmi"

Molly je malo dotjerivala stolove u blagovaonici, uklonila suvišni nož, namjestila bolje jednu vilicu, razmjestila nekoliko čaša, odmakla se da vidi dojam i izašla na terasu. Nije bilo nikoga i ona ode do udaljenoga ugla, pa stane kraj ograde. Uskoro će početi još jedna večer. Razgovori, piće, veselje i bezbrižnost - život za kakvim je čeznula i u kojemu je do prije nekoliko dana uživala. Sad je čak i Tim uznemiren i zabrinut. Možda je i normalno da je malo zabrinut. Važno je da na kraju njihov pothvat uspije. Uostalom, uložio je sve što je imao. Ali, nije to ono što ga stvarno brine, pomisli Molly. Ja ga zabrinjavam. Ipak, ne znam zašto bi se brinuo zbog mene, reče za sebe. Zato što se zaista brine? U to je bila sasvim sigurna! Njegova pitanja, brzi nervozni pogledi koje joj je upućivao s vremena na vrijeme... Ali, zašto?, pomisli Molly. Bila sam vrlo pažljiva! Prebiralala je po svojim mislima. Ni sama ne razumije što se događa! Nije se mogla sjetiti kad je počelo ni o čemu se u stvari radi. Počela se bojati ljudi. Ne zna zbog čega. Što bi joj mogli učiniti? Što bi joj htjeli učiniti? Klimnulaje glavom i naglo se trgnula kad ju je dodirnula neka ruka. Okrenula se i ugledala Gregoryja Dysona, koji je bio malo iznenađen i činilo se kao da joj se ispričava.

"Strašno mi je žao! Jesam li Vas uplašio, djevojčice?"

Molly je mrzila da je zovu djevojčice! Reče brzo i jasno: "Nisam čula da dolazite, gospodine Dyson, zato sam se trgnula!"

"Gospodin Dyson? Večeras smo vrlo službeni! Nismo li svi ovdje jedna velika sretna obitelj? Ed i ja, i Lucky i Evelyn, ti i Tim, Esther Walters i stari Rafiel! Svi smo skupa jedna velika obitelj!"

"Već je dosta popio", pomisli Molly. Ljubazno mu se nasmiješila "Oh! Ponekad sam stroga domaćica!", reče polako. "Tim i ja mislimo kako nije baš pristojno oslovljavati se osobnim imenima!"

"Oho! Ne želim ništa osobito! Molly, dušo, popijte nešto sa mnom!"

"Pozovite me kasnije!", reče Molly. "Još imam posla!"

"Nemojte bježati!" Čvrsto ju je uhvatio za ruku. "Vi ste divna djevojka, Molly! Nadam se da Tim cijeni svoju amajliju!"

"Trudim se da je cijeni!", reče Molly veselo.

"Mogao bih s Vama na kraj svijeta!", nacerio se, "Ne bih volio da moja žena za to sazna!"

"Jeste li ugodno proveli poslijepodne?"

"Mislim da jesmo! Među nam rečeno, ponekad mi je muka! Ptice, leptiri - sve to dosadi! A kako bi bilo da Vi i ja sami jednom pođemo na izlet?"

"Vidjet ćemo!", reče veselo Molly.

"Jedva čekam!" Smijući se, otrgne mu se i vrati u bar.

"Hej, Molly! Kamo žuriš? S kim si to bila vani?", upita je Tim i pogleda van.

"S Gregoryjem Dysonom!"

"Što hoće?"

"Htio mi se udvarati!", reče Molly.

"Proklet bio!", reče Tim. "Ne brini!", reče Molly. "Mogu ja to lako srediti!"

Tim je htio još nešto reći, a onda opazi Fernanda i uputi se prema njemu dovikujući mu neke naredbe. Molly je zamakla u kuhinju i niz stepenice se spustila na plažu. Gregory Dyson tiho opsova, a onda se polako uputi prema svome bungalovu. Gotovo pred samim vratima oslovi ga glas iz sjene grmlja. Okrenuo se i gotovo skamenio. U sutonu koji se spuštao pomislio je za trenutak da je vidio duha! Nasmijao se. Izgledalo je kao sablast bez lica, ali se tako činilo zato što je vidio bijelu haljinu, ali ne i crno lice! Victoria izađe iz grmlja na stazu.

"Gospodin Dyson, molim?"

"Što je?" Postiđen zato što se prepao, govorio je nestrpljivo.

"Donijela sam Vam ovo, gospodine!" Pružila je ruku. U njoj je bila bočica tableta. "Ovo je Vaše, je li?" "Oh, moja bočica serenita! Da, naravno! Gdje ste je našli?"

"Tamo gdje je i ostavljena - u gospodinovoj sobi!"

"Kako to misliš - u gospodinovoj sobi?"

"U sobi gospodina koji je umro!", dodala je ozbiljno. "Ne mislim da mirno počiva u grobu!"

"Zašto ne, dovraga?", upita je Dyson. Victoria je stajala i zurila u njega. "Još ne znam o čemu govoriš! Želiš li reći da si ovu bočicu

tableta našla u sobi majora Palgravea?!"

"Tako je! Kad su liječnik i ljudi iz Jamestowna otišli, dali su mi sve iz kupaonice da bacim! Pastu za zube, losione i sve drugo - i ovo!"

"Pa zašto nisi i to bacila?"

"Zato što su Vaše! Vi ste ih izgubili! Sjećate se, pitali ste za njih!"

"Da - ovaj - da, pitao sam. Ja - ja sam samo mislio da sam ih negdje zametnuo!"

"Ne! Niste! Netko ih je uzeo iz Vašega bungalova i ostavio u bungalovu majora Palgravea!"

"Kako znaš?", grubo je upitao.

"Znam! Vidjela sam!" Nasmiješila se i njezini su zubi bljesnuli u mraku. "Netko ih je stavio u sobu mrtvoga gospodina. Sada Vam je vraćam!"

"Čekaj! Čekaj! Što želiš reći? Što - koga si vidjela?"

Ona kliznu u tamu grmlja. Greg je htio poći za njom, a onda stane. Stajao je na mjestu i trljao bradu.

"Što se dogodilo, Greg? Vidio si sablast?", upita gospođa Dyson dolazeći iz bungalova.

"Trenutak sam i mislio da jesam!"

"S kim si razgovarao?"

"Sa crnkinjom koja nam posprema bungalov. Victoria se zove, je li?"

"Što je htjela? Udvarati se tebi?"

"Ne govori gluposti, Lucky! Ta djevojka ima nekakve luckaste ideje!"

"Kakve ideje?"

"Sjećaš li se da neki dan nisam mogao naći serenit?"

"Govorio si da ga ne možeš naći!"

"Što želiš reći?"

"Zaboga, moraš li se o svemu sa mnom prepirati?"

"Oprosti!", reče Greg. "Svi su tako prokleta tajanstveni!" Ispružio je ruku s bočicom. "Djevojka mi je vratila!" "Je li ona ukrala tablete?"

"Nije! Ona - mislim da ih je negdje našla."

"I? Kakav je to misterij u pitanju?"

"Nikakav!", reče Greg. "Samo me naljutila! To je sve!"

"Hajde, Greg! Pusti te gluposti! Idemo na piće prije večere!"

IIMolly je sišla na plažu. Izvukla je staru pletenu stolicu, jednu od najklimavijih, koje se rijetko koriste. Sjedila je neko vrijeme i gledala

more, a onda iznenada stavi glavu među ruke i brižnu u plač. Neutješno je jecala. Onda je čula šuštanje u blizini. Dignuvši glavu, ugledala je gospođu Hillingdon kako je gleda odozgo.

"Zdravo, Evelyn! Nisam Vas čula! Ovaj - oprostite!"

"Što se dogodilo, dijete?", upita Evelyn. "Nešto nije u redu?" Izvukla je stolicu i sjela. "Recite mi!"

"Sve je u redu!", reče Molly. "Baš sve!"

"Naravno da nije! Ne biste sjedili ovdje i plakali ni zbog čega! Zar mi ne možete reći? Je li nešto između Tima i Vas?"

"Oh, ne!"

"To mi je drago! Uvijek izgledate tako sretni zajedno!"

"Ne više od Vas!", reče Molly. "Tim i ja uvijek mislimo kako je divno što ste Vi i Edward tako sretni poslije toliko godina braka!"

"Nemojmo o tome!", reče Evelyn. Glas joj je bio oštar, ali Molly to nije primijetila.

"Ljudi se tako prepiru", reče ona, "i tako se svađaju! Čak i kad se jako vole, čini se da se svađaju i ne mare je li to javno ili nije!"

"Nekima se sviđa tako živjeti!", reče Evelyn. "To zaista ne znači ništa!"

"Mislim da je to užasno!", reče Molly.

"Ja također!", reče Evelyn. "Ali, gledajući Vas i Edwarda..."

"Nije dobro, Molly! Ne mogu Vas ostaviti u tom uvjerenju! Edward i ja...", malo je zastala. "Ako želite znati, jedva da smo progovorili koju riječ nasamo u zadnje tri godine!"

"Što?!" Molly je gledala zaprepašteno. "Ne - ne mogu vjerovati!"

"Oh, dobro glumimo!", reče Evelyn. "Nijedno od nas ne voli se svađati pred drugima! A i nemamo se oko čega svađati!"

"Ali, što se dogodilo?", upita Molly.

"Ništa osobito!"

"Kako to mislite? Druga..."

"Da, u pitanju je druga žena i ne vjerujem da vam je teško pogoditi koja!"

"Mislite na gospođu Dyson – Lucky?"

Evelyn klimnu glavom.

"Znam da njih dvoje flertuju", reče Molly, "ali sam mislila da je to samo..."

"Samo dobro raspoloženje?", reče Evelyn. "Mislili ste da iza toga nema ničega?"

"Ali, zašto..." Molly zastane i počne ponovno. "Ali, zar niste - pretpostavljam da ne trebam pitati!"

"Pitajte što god želite!", reče Evelyn. "Umorna sam od toga da nikada ništa ne govorim, umorna od toga da budem lijepo odgojena sretna žena! Edward je potpuno izgubio glavu zbog Lucky! Bio je dovoljno glup da mi to kaže! Pretpostavljam da se osjećao bolje poslije toga! Iskren! Častan! I tako to! Nije mu palo na pamet da se ja neću osjećati bolje!"

"Je li Vas htio ostaviti?"

Evelyn zavrti glavom. "Znate da imamo dvoje djece!", reče. "Djece koju volimo! U školi su u Engleskoj. Nismo htjeli srušiti dom. A, onda, ni Lucky nije htjela razvod. Greg je vrlo bogat čovjek. Njegova prva žena ostavila mu je mnogo novca. Tako smo se složili da živimo i pustimo druge da žive - Edwarda i Lucky u sretnoj besmrtnosti, Grega u blaženome neznanju, a Edward i ja živimo kao dobri prijatelji!" Govorila je ogorčeno.

"Kako - kako možete podnositi to?"

"Čovjek se na sve navikne! Ali, ponekad..."

"Da?", upita Molly.

"Ponekad bih htjela ubiti tu ženu!" Bijes koji je izbijao iz njezina glasa uplaši Molly. "Ne govorimo više o meni!", reče Evelyn. "Govorimo o Vama! Želim znati u čemu je stvar!"

Molly je šutjela neko vrijeme i rekla: "Mislim - ja mislim da sa mnom nešto nije u redu!"

"S Vama? Kako to mislite?"

Molly je potišteno vrtjela glavom. "Bojim se!", reče. "Strašno se bojim!"

"Čega se bojite?"

"Svega!", reče Molly. "Kao da raste u meni! Glasovi iz grmlja, koraci - ili ono što drugi govore. Kao da me netko stalno promatra, uhodi me! Netko me mrzi! To stalno osjećam! Netko me mrzi!"

"Drago dijete!" Evelyn je bila zaprepaštena. "Otkad je tako?"

"Ne znam! Počelo je - došlo je postupno! Bilo je i drugih stvari!"

"Kakvih stvari?"

"Ima trenutaka", polako reče Molly, "koje ne mogu objasniti, kojih se ne mogu sjetiti!"

"Hoćete reći da imate trenutke amnezije - tako nešto?"

"Pretpostavljam da je tako! Ponekad - recimo da je pet sati - a ja se ne mogu sjetiti ničega što je bilo od jedan i po ili dva!"

"Draga moja, to je kao da ste odspavali! Drijemali ste!"

"Ne!", reče Molly. "Uopće nije tako! Ja se nađem na drugome mjestu. Ponekad imam drugu odjeću i čini mi se da sam radila druge stvari - čak i govorila drugima, razgovarala s nekim, ali se ne sjećam toga!"

Evelyn je bila zaprepaštena. "Ali, Molly, draga moja, ako je tako, onda se morate obratiti liječniku!"

"Neću liječnika! Ne želim! Ne bih mu prišla ni blizu!"

Evelyn je oštro pogleda i uze za ruku. "Možda se bojite ni zbog čega, Molly! Postoje brojni živčani poremećaji koji uopće nisu ozbiljni! Liječnik bi Vam brzo vratio samopouzdanje!"

"Ne bi! Mogao bi reći da sa mnom stvarno nešto nije u redu!"

"Zašto ne bi bilo u redu?"

"Zato što..." Molly je ušutjela. "Nema razloga, pretpostavljam!"

"Zar ne bi Vaša obitelj - zar nemate obitelj, majku ili sestre ili nekoga tko bi mogao doći ovamo?"

"Ne slažem se s majkom! Nikada se nisam slagala! Imam sestre. Udate su, ali pretpostavljam pretpostavljam da bi mogle doći ako bih željela. A ja ne želim! Ne želim nikoga osim Tima!"

"Zna li Tim za ovo? Jeste li mu rekli?" "U stvari, nisam", reče Molly. "Ali i on je zabrinut za mene i pazi na mene. Kao da mi pokušava pomoći ili me zaštititi. A ako to radi, znači da ja želim da me zaštiti, zar ne?"

"Mislim da ste sve to pomalo umislili, ali još uvijek mislim da biste se trebali savjetovati s liječnikom!"

"Sa starim dr. Grahamom? Ne bi koristilo!"

"Ima i drugih liječnika na otoku!"

"U redu je, zaista!", reče Molly. "Samo - ne smijem razmišljati o tome! Mislim da je kako vi kažete možda sam umislila! Bože moj! Strašno je kasno! Morala bih biti na dužnosti u blagovaonici! Moram

moram se vratiti!" Pogledala je oštro i gotovo uvredljivo Evelyn Hillingdon i odjurila. Evelyn je zaprepašteno zurila za njom.

12 - Stari grijesi bacaju duge sjene

"Čini mi se da sam nešto namirisala, čovječe!" "O čemu govoriš, Victoria?" "Izgleda da sam nešto namirisala! Mogao bi biti novac! Velik novac!" "Slušaj, djevojko, budi oprezna da se ne uvališ u nešto gadno! Možda bi bilo bolje da ja to uzmem u svoje ruke!"

Victoria se nasmije duboko i prigušeno. "Samo ti čekaj i gledaj! Znam kako ću odigrati ovu rundu! To su pare, čovječe, velike pare! Nešto vidim i naslućujem! I mislim da dobro naslućujem!" I opet se duboki prigušeni smijeh razlije u noći. II "Evelyn..." "Da?" Evelyn Hillingdon je govorila mehanički, nezainteresirano. Nije ni pogledala muža. "Evelyn, bi li imala što protiv toga da ostavimo sve ovo i vratimo se kući u Englesku?" Češljala je svoju kratku tamnu kosu. Naglo je spustila ruke. Okrenula se prema njemu. "Hoćeš reći ... Ali, tek smo stigli! Tek smo tri tjedna ovdje na otocima!" "Znam! Ali ... Bi li imala što protiv toga?" Gledala ga je s nevjericom. "Stvarno se želiš vratiti u Englesku? Kući?" "Da!" "Ostaviti - Lucky?" Trgnuo se. "Pretpostavljam da si svo vrijeme znala da... da to još traje?" "Prilično dobro! Da!" "Nikad nisi ništa rekla?!" "A zašto bih rekla? O tome smo raspravili prije nekoliko godina. Ni jedno od nas nije htjelo raskinuti. Sporazumjeli smo se da svatko ide svojim putem, a da za javnost glumimo!" Zatim je dodala, ne dopuštajući mu da progovori. "Ali, zašto ti je odjednom toliko stalo da se sada vratiš u Englesku?" "Zato što sam na rubu sloma! Ne mogu više ovako, Evelyn, ne mogu!" Mirni Edward Hillingdon sasvim se promijenio! Ruke su mu se tresle, gutao je nervozno, njegovo mirno ravnodušno lice iskrivilo se od boli. "Zaboga, Edwarde, što ti je?" "Nije mi ništa, osim što želim nestati odavde..." "Bio si ludo zaljubljen u Lucky. Sad je to gotovo. Želiš li to reći?" "Da! Mislim da ti nikad nećeš osjećati što i prije!" "Nemojmo sad o tome! Želim shvatiti što te toliko uznemirava, Edwarde!" "Nisam osobito uznemiren!" "Jesi, jesi! Zbog čega?" "Zar to nije očito?" "Ne, nije!", reče Evelyn. "Razjasnimo to! Spetljao si se s tom ženom. To se često događa. Sada je gotovo. Ili nije? Možda nije gotovo s njezine strane. Je li to? Zna li Greg za to? Često sam

se to pitala!" "Ne znam!", reče Edward. "Nikada nije ništa rekao! Uvijek je srdačan!" "Muškarci mogu biti izuzetno glupi!", reče Evelyn zamišljeno. "Ili - možda i Greg ima koju sa strane?" "Udvarao ti se, je li tako?", upita Edward. "Odgovori mi - znam da jest..." "Jest", reče Evelyn ravnodušno, "ali... on se svima udvara. Takav je! Mislim da to ništa ne znači! Mislim da tako dokazuje svoju muškost!" "Je li ti stalo do njega, Evelyn? Htio bih znati istinu!" "Do Grega? Sviđa mi se - zabavan je. Dobar je prijatelj." "I to je sve? Htio bih ti vjerovati!" "Zaista ne znam zašto bi to tebi bilo važno!", reče suho Evelyn. "Mislim da to zaslužujem!" Evelyn ode do prozora, pogleda preko verande i vrati se. "Željela bih znati što te stvarno uznemiruje, Edwarde!" "Rekao sam ti!" "Sumnjam!" "Mislim da ne možeš shvatiti kako može izgledati ovakva ludost kad te prođe!" "Mogu pokušati! Ali, mene zabrinjava to što Lucky, izgleda, ima nekakvu omču kojom te drži za vrat! Nije ona samo odbačena ljubavnica! Ona je tigrica s kandžama! Moraš mi reći istinu, Edwarde! To je jedini način ako želiš da ti pomognem!" "Ne odem li uskoro od nje - ubit ću je!" "Ubiti Lucky? Zašto?" "Zato što me natjerala da..." "Na što te natjerala?" "Pomogao sam joj da počini ubojstvo..." Riječi su bile izgovorene - nastupila je tišina. Evelyn ga je gledala zaprepašteno. "Znaš li što govoriš?" "Znam! Tada nisam znao što činim! Tražila je da joj nabavim neke stvari - u apoteci. Nisam znao - nisam imao pojma za što joj trebaju! Tražila je od mene da joj prepisem recept koji je imala..." "Kad je to bilo?" "Prije četiri godine. Kad smo bili na Martiniqueu. Kad... kad je Gregova žena..." "Misliš, Gregova prva žena - Gail? Želiš reći da ju je Lucky otrovala?" "Da! A ja sam joj pomogao! Kad sam shvatio..." Evelyn ga prekine. "Kad si shvatio što se dogodilo, Lucky ti je naglasila da si ti prepisao recept, da si ti nabavio lijekove, da ste vi dvoje zajedno u tome? Je li tako?"

"Jest! Rekla je da je to uradila iz sažaljenja - da je Gail patila - da je molila neka nabavi nešto što će joj skratiti muke!" "Ubojstvo iz samilosti! Jasno! I ti si joj povjerovao?" Edward Hillingdon je šutio trenutak, a onda rekao: "Ne! Stvarno nisam! U dubini duše - nisam! Prihvatio sam to zato što sam želio povjerovati - zato što me zaludila!" "A poslije - kad se udala za Grega - jesi li i tada vjerovao?" "Dotle sam se prisilio da vjerujem!" "A Greg? Koliko je on o tome

znao?" "Nije znao ništa!" "To mi je teško vjerovati!" Edward Hillingdon planu: "Evelyn, moram se osloboditi svega toga! Ta mi se žena, nakon svega, ruga zbog onoga što sam učinio! Dobro zna da mi do nje više nije stalo! Stalo?! Zamrzio sam je... Ali, ona me prisiljava da se osjećam vezan uz nju... onim što smo zajedno učinili..."

Evelyn je nervozno šetala po sobi, a onda se okrenula i bijesno ga pogledala. "Sva je nevolja s tobom, Edwarde, u tome što si smiješno osjetljiv - i nevjerovatno podložan sugestiji! Taj vrug od žene čini od tebe što hoće računajući na tvoj osjećaj krivnje! Reći ću ti čistim biblijskim jezikom: grijeh koji te muči jest grijeh preljuba - ne ubojstva! Progonio te osjećaj krivnje zbog ljubakanja sa Srećkom - a onda te ona iskoristila i natjerala da povjeruješ kako dijeliš krivnju za ubojstvo s njom. A, u stvari, ti nisi kriv!" "Evelyn..." Koraknuo je prema njoj... Ona ustukne trenutak i pogleda ga oštro. "Je li sve to istina, Edwarde? Je li istina? Ili si sve izmislio?" "Evelyn! Zašto bih, zaboga, izmislio?" "Ne znam!", reče Evelyn mirno. "Možda zato - zato što mi je teško vjerovati - ikome! I zato... Oh, ne znam! Mislim da više ne prepoznajem istinu kad je čujem!" "Ostavimo sve ovo! Vratimo se u Englesku!" "Hoćemo! Ali - ne sada!" "Zašto ne?" "Moramo nastaviti kao i prije - bar za sada! Važno je! Razumiješ li me, Edwarde? Lucky ne smije znati što namjeravamo!"

13 - Izlaz Victoria Johnson

Večer se približavala kraju. Glazba je konačno utihnula. Tim je stajao kraj blagovaonice koja je gledala na terasu. Ugasio je nekoliko svjetiljki na stolovima koji su bili prazni. Začuo je glas iza sebe: "Time, mogu li razgovarati s Vama?"

Tim Kendal se trgnu. "Zdravo, Evelyn! Kako Vam mogu pomoći?"

Evelyn se osvrnu oko sebe. "Sjednimo za ovaj stol!"

Odvela ga je za stol na samome kraju terase. Uokolo nije bilo nikoga.

"Oprostite mi, željela sam razgovarati s Vama jer sam zabrinuta za Molly!" Lice mu se odjednom promijeni. "Kako? Zabrinuti ste za Molly?", reče kruto.

"Mislim da joj nije dobro. Djeluje uznemireno."

"U posljednje vrijeme lako se uznemiri!"

"Mislim da bi bilo dobro da ode liječniku!"

"Znam! Ali - ona neće! Ne podnosi liječnike!"

"Zašto?"

"Kako mislite?"

"Pitala sam - zašto! Zašto ne podnosi liječnike?"

"Ovaj... ", počne Tim nesigurno, "ljudi su ponekad takvi. Znate... na neki način, boje se za sebe!"

"I Vi ste zabrinuti za nju, zar ne, Time?"

"Jesam! Prilično!"

"Zar netko od njezine obitelji ne bi mogao doći da bude s njom?"

"Nema! To bi samo pogoršalo stvari! Umnogome bi ih pogoršalo!"

"Što nije u redu - mislim s njezinom obitelji?"

"Ništa osobito! Mislim da je ona prenapeta i - nije se slagala s njima - posebno ne s majkom. Nikada se nisu slagale! Oni su - oni su, na neki način, čudna obitelj i ona se udaljila od njih. Mislim da je pametno učinila!"

Evelyn reče oklijevajući: "Izgleda da ima periode amnezije, sudeći po onome što mi je rekla, i da se boji ljudi. To izgleda kao manija gonjenja!"

"O čemu govorite?!", reče Tim ljutito. "Manija gonjenja?! Što svijet neće reći!? Samo zato što je ovaj - što je možda malo nervozna! Došla je na Karibe. Oko nje su svi tamnopusi. Ljudi su katkad čudni kad se radi o tamnopusima i Karibima!"

"Molly sigurno nije takva?"

"Kako bi čovjek uopće mogao znati čega se sve boji? Ima ljudi koji ne mogu biti u sobi s mačkom. Neki drugi se onesvijeste ako na njih padne gusjenica!"

"Ne sviđa mi se takvo razmišljanje! Zar ne mislite da bi Molly trebala posjetiti - ovaj psihijatra?"

"Ne!", prasnuo je Tim. "Ne želim da se oko nje motaju takvi! Ne vjerujem im! Samo pogoršavaju stanje! Da njezina majka nije posjećivala psihijatre..."

"Dakle, bilo je takvih slučajeva u njezinoj obitelji, zar ne? Mislim", pažljivo je birala riječ, "slučajeva neuravnoteženosti?"

"Ne želim govoriti o tome! Izvukao sam je iz svega toga i bilo joj je dobro, sasvim dobro! Sada je malo nervozna... Nije to nasljedno! Danas se to zna! Molly je savršeno zdrava! To je - oh! Vjerujem da je sve počelo od smrti onoga jadnog starog Palgravea!"

"Da!", reče zamišljeno Evelyn. "Ali, u smrti majora Palgravea nije bilo ništa uznemiravajuće! Ili ipak jest?"

"Naravno da nije! Ali kad netko iznenada umre - to jest neka vrsta šoka!" Izgledao je tako očajan i slomljen da se Evelyn sažali iz dna duše. Stavila mu je ruku na rame.

"Nadam se da znate što činite, Time, ali ako mogu pomoći na bilo koji način... Mogla bih poći s Molly u New York, mogla bih je pratiti u New York ili Miami ili bilo kamo gdje bi mogla dobiti prvorazrednu medicinsku pomoć!"

"Vrlo lijepo od Vas, Evelyn, ali Molly je zdrava! U svakom slučaju, bolje joj je!"

Evelyn je sumnjičavo zavrtjela glavom. Polako se okrenula i pogledala po terasi. Većina ljudi otišla je u svoje bungalove. Otišla je prema svome stolu provjeriti je li što ostavila, kad je začula Timov krik. Zurio je u stepenice na kraju terase i ona pogleda tamo. I njoj tada stane dah. Molly se penjala stepenicama s plaže. Teško je

disala, jecajući grčevito, tijelo joj se treslo, hodala je sumanuto tamo - amo. Tim poviče: "Molly! Što ti je?"

Potrčao je prema njoj, a Evelyn za njim. Molly se popela do vrha stepenica i stajala je s objema rukama iza leđa. Govorila je jecajući: "Našla sam je ... Tamo je u grmlju... Tamo u grmlju... Pogledajte mi ruke... Pogledajte mi ruke!"

Pružila je ruke. Evelyn zastane dah kad je vidjela čudne tamne mrlje. Izgledale su tamne pri prigušenome svjetlu, ali je dobro znala da je njihova prava boja crvena.

"Što se dogodilo, Molly?", vikao je Tim.

"Tamo dolje...", reče Molly. Tresla se na nogama. "U grmlju..."

Tim je trenutak oklijevao, pogledao Evelyn, zatim malo gurnuo Molly prema njoj i odjurio niz stepenice. Evelyn zagrlji djevojku.

"Dođite! Sjednite, Molly! Bilo bi dobro da nešto popijete!"

Molly se sruši na stolicu i nasloni se na stol čelom položenim na ruke. Evelyn ništa nije pitala. Mislila je kako je bolje pustiti je da se pribere.

"Sve će biti u redu!", reče nježno Evelyn. "Sve će biti u redu!"

"Ne znam", reče Molly, "ne znam što se dogodilo! Ništa ne znam! Ne mogu se sjetiti! Ja..." Iznenada je podigla glavu. "Što je to sa mnom? Što je sa mnom?"

"U redu je, dijete! U redu je!"

Tim se polako penjao stepenicama. Lice mu je bilo sablasno. Evelyn ga upitno pogleda podižući obrve.

"Jedna od naših djevojaka", reče. "Kako se ono zvala? Victoria! Netko je izbo nožem!"

14 - Ispitivanje

Molly je ležala na krevetu. Dr. Graham i dr. Robertson, liječnik karipske policije, stajali su na jednoj strani, a Tim na drugoj. Robertson je držao Mollynu ruku i mjerio joj puls. On klimne glavom čovjeku u podnožju kreveta, vitkome crncu u policijskoj uniformi, inspektoru Westonu iz lokalne policije.

"Samo najnužniju izjavu - ništa više!", reče liječnik. Policajac klimne glavom.

"Dakle, gospođo Kendal, samo nam recite kako ste našli djevojku!"

Trenutak - dva činilo se kao da osoba na krevetu nije čula, a onda je progovorila slabim glasom: "U grmlju... Bijelo..."

"Vidjeli ste nešto bijelo i htjeli ste provjeriti što je to. Je li tako?"

"Da... bijelo... leži tamo... pokušala sam dignuti... Ona, ona... Krv... Svuda krv... Po mojim rukama..."

Počela se tresti. Dr. Graham je vrtio glavom. Robertson je prošaptao: "Ne može više izdržati!"

"Što ste radili na stazi uz obalu, gospođo Kendal?"

"Toplo... Lijepo... Kraj mora..."

"Poznavali ste tu djevojku?" "Victoria... lijepa djevojka... smije se... smijala se... Oh! Više se neće smijati... Nikada se više neće smijati! Neću nikada zaboraviti... Nikada neću zaboraviti..."

Glas joj postane histeričan.

"Molly... Nemoj!" Bio je to Tim.

"Smirite se! Smirite se!" Dr. Robertson je govorio smirujućim glasom. "Samo se opustite! Opustite se! Malo ću Vas ubosti..." Dao joj je injekciju. "Neće biti sposobna za ispitivanje najmanje dvadeset i četiri sata!", reče. "Obavijestit ću Vas kad bude spremna!"

Krupni zgodni crnac gledao je redom ljude za stolom. "Kunem se Bogom", reče, "da je to sve što znam! Sve sam Vam rekao!" Čelo mu se orosilo znojem.

Daventry uzdahnu. Čovjek koji je sjedio na čelu stola, inspektor Weston iz Odjela za krvne delikte lokalne policije, da mu znak da je slobodan. Krupni Jim Ellis polako izađe iz sobe.

"Sigurno zna mnogo više!", reče Weston tihim glasom. "Ipak, teško ćemo od njega izvući više!"

"Mislite li da je nevin!", upita Daventry.

"Da! Izgleda da su se dobro slagali!"

"Nisu bili vjenčani?"

Poručnik Weston se osmijehne. "Ne!", reče. "Nisu bili vjenčani! Na otoku nema mnogo vjenčanja! Međutim, djecu krste! Imao je dvoje djece s Victorijom!"

"Mislite li da je i on upleten, što bilo da bilo?"

"Vjerojatno nije! Da jest, bio bi nervozan. Mislim da ni ono što je ona znala nije bilo ništa osobito!"

"Ali, bilo je dovoljno za ucjenu?!"

"Ne znam bih li to tako nazvao! Sumnjam da je i djevojka znala za takvu riječ! Plaćanje za diskreciju ne zove se ucjenom! Vidite, neki ljudi koji borave ovdje veseli su bogataši i njihov moral ne bi podnio velika ispitivanja!" Glas mu je bio pomalo ironičan.

"Slažem se, ima ih svakakvih!", reče Daventry. "Neka žena ne želi da se zna kako spava okolo, pa onda daruje djevojku koja je poslužuje. Prešutna nagrada za diskreciju!"

"Točno!"

"Ali ovo", primijeti Daventry, "nije te vrste! Ovo je ubojstvo!"

"Sumnjam da je djevojka znala da je tako ozbiljno! Ona je nešto vidjela, nešto što ju je zbunilo, vjerojatno vezano uz onu bočicu tableta! Koliko znam, bočica je pripadala gospodinu Dysonu. Razgovarat ćemo s njim!"

Gregory je ušao uobičajeno raspoložen. "Evo me!", reče. "Kako Vam mogu pomoći? Žao mi je djevojke! Bila je dobra! Oboje smo je voljeli! Pretpostavljam da se posvađala sa svojim čovjekom, ali izgledala je sretna i kao da nije imala nikakvih problema! Sinoć sam se šalio s njom!"

"Pretpostavljam da uzimate lijek, gospodine Dyson, koji se zove serenit?"

"Točno! Male ružičaste tablete!"

"Dobijate ih na recept?"

"Da! Mogu vam pokazati, ako želite! Imam malo povišen tlak, kao i mnogi danas!"

"Malo je ljudi svjesno toga!"

"Pa, ne pričam okolo! Ja - ovaj, dobro mi je i dobro sam raspoložen. Ne volim ljude koji stalno govore o svojim tegobama!"

"Koliko tableta uzimate?" "Po dvije, tri puta dnevno!"

"Imate li uza se zalihu?"

"Imam pet - šest bočica. Znae, zaključane su u kovčegu! Samo jednu držim vani, onu kojom se koristim!"

"Nedavno ste jednu bočicu zagubili?"

"Točno!"

"I pitali ste tu djevojku, Victoriju Johnson, je li je vidjela?"

"Jesam!"

"I što vam je rekla?"

"Rekla je da je zadnji put vidjela na polici u našoj kupaonici. Rekla je da je tražila!"

"A poslije toga?"

"Nakon nekoga vremena došla je i vratila mi bočicu. Pitala je li to ona bočica koja je bila nestala!"

"Što ste joj rekli?"

"Rekao sam: To je ta bočica! Gdje ste je našli? Odgovorila mi je da je našla u sobi majora Palgravea! Pitao sam je kako se bočica tamo našla?!"

"I što je odgovorila?"

"Rekla je da ne zna, ali..."

"Što - ali, gospodine Dyson?"

"Dakle, stekao sam dojam da zna malo više nego što je rekla, ali nisam obraćao pažnju. Konačno, to i nije bilo važno! Kako sam rekao, imam dovoljnu zalihu! Mislio sam da sam ostavio tu bočicu negdje u restoranu ili drugdje, a da je stari Palgrave našao i uzeo je. Možda je stavio u džep kako bi mi je vratio, a onda zaboravio!"

"To je sve što znate, gospodine Dyson?"

"Jest! To je sve što znam! Žao mi je što nisam mnogo pomogao! Je li to važno? Zašto?"

Weston slegnu ramenima. "Kako stvari stoje, sve može biti važno!"

"Ne znam zašto bi tablete bile važne! Mislio sam da ste željeli znati gdje sam bio kad je ta jadnica izbodena! Sve sam zapisao što sam pažljivije mogao!"

Weston ga zamišljeno pogleda. "Zaista? Lijepo od vas, gospodine Dyson!"

"Želio sam svima uštedjeti trud!", reče Greg. Pružio je komadić papira preko stola. Weston se zadubi u čitanje, a Daventry privuče svoju stolicu bliže kako bi mu čitao preko ramena.

"Izgleda posve jasno!", reče Weston poslije nekoliko trenutaka. "Vi i Vaša žena bili ste zajedno u bungalovu i odijevali se za večeru do dvadeset i pedeset sati. Vi ste otišli na terasu i popili piće sa gospođom de Caspearo. U dvadeset i jedan i petnaest minuta pukovnik i gospođa Hillingdon su Vam se pridružili i ušli ste na večeru. Koliko se sjećate, otišli ste na spavanje oko dvadeset i dva sata i trideset minuta!"

"Naravno!"; reče Greg. "Ne znam u koje je doba ubijena djevojka..." Bilo je nešto upitno u tim riječima. Međutim, poručnik Weston to nije primijetio.

"Ako sam dobro razumio, našla ju je gospođa Kendal? Strašan šok za nju!"

"Da! Dr. Robertson joj je morao dati sedativ!"

"Bilo je prilično kasno, zar ne, kad je većina ljudi otišla na spavanje?"

"Da!"

"Je li bila dugo mrtva? Htio sam pitati - kad ju je gospođa Kendal našla?" "Još nismo sigurni kad se točno dogodilo!", mirno reče dr. Weston.

"Jadna mala Molly! Sigurno je to za nju bio strašan šok! Kad bolje promislim, nju nisam vidio sinoć! Mislio sam da je možda boli glava i da leži!"

"Kad ste zadnji put vidjeli gospođu Kendal?"

"Vrlo rano! Prije nego što sam se otišao presvući! Nešto je radila oko stolova, premještala noževe!"

"Tako, dakle!"

"Tada je bila vesela", reče Greg. "Šalila se! Svima nam je draga! Tim ima sreće!"

"Pa, hvala Vam, gospodine Dyson! Možete li se sjetiti još nečega što vam je Victoria rekla kad Vam je vraćala tablete?"

"Ne! Sve sam vam rekao! Pitala me jesu li to tablete koje sam tražio. Rekla je da ih je našla u sobi staroga Palgravea!"

"Nije znala tko ih je tamo ostavio?"

"Mislim da nije - u stvari, ne sjećam se..."

"Hvala, gospodine Dysone!"

Gregory je izašao. "Vrlo promišljeno od njega", reče Weston lupkajući prstom po papiru, "što nam je tako pomno napisao gdje je sinoć točno bio!"

"Želite li reći da je malo pretjerao?", upita Daventry.

"Teško je reći! Znači, ima ljudi koji se boje zbog vlastite sigurnosti, osobito kad je u pitanju umiješanost. Ne mora biti da je to zbog osjećaja krivnje! S druge strane, može biti baš to!"

"Dakle, kakva je situacija? U stvari, nitko nema čvrst alibi - svirala je glazba, ljudi su plesali, dolazili i odlazili. Ljudi su ustajali od stolova, vraćali se. Žene su odlazile napudrati nosove, muškarci su odlazili protegnuti noge. Dyson je mogao kriomice otići. Svatko je mogao kriomice otići! Čini se kako se stvarno trudio dokazati nam da nije kriv!" Zamišljeno je pogledao papir.

"Dakle, gospođa Kendal je razmještala noževe na stolovima!", reče. "Živo me zanima je li to namjerno spomenuo!"

"Je li tako zvučalo?"

Razmišljao je. "Mislim kako je to moguće!" Ispred sobe u kojoj su razgovarali čula se buka. Netko je glasno zahtijevao da ga prime.

"Imam nešto reći! Imam nešto reći! Pustite me kod gospode! Uvedite me kod policajaca!" Uniformirani policajac otvorio je vrata.

"Ovdje je jedan od kuhara", reče. "Nestrpljivo Vas želi vidjeti. Kaže da zna nešto što biste i Vi morali znati!" Preplašeni tamnopusi čovjek s kuharskom kapom progura se kraj njega i uđe u ured. Bio je to jedan od pomoćnih kuhara, Kubanac. Nije bio mještanin.

"Reći ću Vam nešto! Reći!", počeo je. "Ona je prošla kroz moju kuhinju, jest, imala je nož u ruci! Nož! Kažem Vam! Imala je nož u ruci! Prošla je kroz moju kuhinju i izašla na vrata! U vrt! Vidio sam!"

"Smirite se!", reče Daventry. "Smirite se! O kome govorite?"

"Reći ću Vam o kome govorim! Govorim o gazdinoj ženi! Gospođi Kendal! O njoj govorim! Imala je nož u ruci i izašla u mrak! Prije večere - i nije se vratila!"

15 - Nastavak ispitivanja

"Možemo li razgovarati s Vama, gospodine Kendal?" "Naravno!" Tim Kendal podigne pogled. Gurnuo je neke papire u stranu i ponudio im da sjednu.

"Kako napredujete? Ima li išta novo? Kao da se nesreća obrušila na ovo mjesto! Ljudi se raspituju za avionske linije! Baš kad je izgledalo da nam je krenulo! O, Bože, ne znate što ovo mjesto znači za Molly i mene! Sve smo uložili u njega!"

"Znam da Vam je teško!", reče inspektor Weston. "Nemojte misliti da smo bezosjećajni!"

"Kad bi se bar moglo brzo raščistiti!", reče Tim. "Ta nesretna Victoria... Oh! Ne bih smio o njoj tako govoriti! Bila je dobra djevojka! Ali... Ali, mora postojati neki sasvim običan razlog, nešto... Neka spletko, ljubavna afera... Možda njezin muž..."

"Jim Ellis nije bio njezin muž, ali izgleda da su bili sretni!"

"Samo kad bi se sve moglo brzo raščistiti!", ponovno reče Tim. "Žao mi je! Htjeli ste sa mnom razgovarati o nečemu?"

"Da! O prošnoj noći. Po izvješću liječnika, Victoria je ubijena između dvadeset i dva i trideset i ponoći. Alibije, pod okolnostima kakve su ovdje, teško je dokazati. Ljudi se kreću okolo, plešu, odlaze s terase, vraćaju se... Sve je to vrlo teško!"

"Slažem se! Znači li to kako definitivno mislite da je Victoriju ubio netko od gostiju?"

"Pa, moramo istražiti i tu mogućnost, gospodine Kendal! Vas osobno htio sam pitati o izjavi koju nam je dao jedan od kuhara."

"Oh! Koji? Što je rekao?"

"Mislim da je Kubanac."

"Imamo dva Kubanca i jednoga Portorikanca."

"Taj čovjek - Enrico - tvrdi da je Vaša žena prošla kroz kuhinju iz blagovaonice i otišla u vrt noseći nož u ruci."

Tim ga je zaprepašteno gledao. "Molly je nosila nož? A zašto ne bi? Hoću reći zašto - ne mislite valjda... Što želite reći?"

"Govorim o vremenu prije nego su gosti došli u blagovaonicu! To je bilo negdje oko dvadeset i trideset. Vi ste u blagovaonici razgovarali s glavnim konobarom Fernandom."

"Da!" Tim se nastojao prisjetiti. "Da! sjećam se!"

"A Vaša je žena došla s terase?"

"Jest!", složi se Tim. "Uvijek je izlazila provjeriti stolove! Ponekad momci pogrešno postavljaju pribor, ponešto zaborave, takve stvari! Vjerojatno je bilo tako! Možda je namještala pribor ili nešto drugo! Možda je imala suvišni nož ili žlicu u ruci!"

"I s terase je ušla u blagovaonicu. Je li razgovarala s Vama?"

"Da, razgovarali smo!"

"Što je rekla? Možete li se sjetiti?"

"Mislim da sam je pitao s kim je razgovarala. Čuo sam joj glas vani."

"I s kim je razgovarala?"

"Rekla je da je to bio Gregory Dyson."

"Ah, da! To je i on rekao!"

"Izgleda da joj se udvarao. On je takav! Mene je to malo naljutilo i rekao sam joj da ga se kloni. Molly se nasmijala i rekla kako zna izaći na kraj s takvima. Molly je vrlo pametna osoba! Zna, nije to uvijek lako! Ne smijete uvrijediti goste, tako da privlačna djevojka kakva je Molly s osmijehom i slijeganjem ramena mora odbijati takve ljude! Gregory Dyson teško može odoljeti bilo kojoj lijepoj ženi!"

"Jesu li se možda prepirali?" "Mislim da nisu! Kako sam rekao, ona se samo nasmijala i otišla!"

"Ne možete sa sigurnošću reći je li imala nož u ruci ili nije?"

"Ne sjećam se... Gotovo sam siguran da nije... U stvari, siguran sam da nije!"

"Ali, upravo ste rekli..."

"Pazite, htio sam reći, ako je bila u blagovaonici ili u kuhinji, sasvim je vjerojatno da je mogla uzeti nož i držati ga u ruci! Ono čega se zaista sjećam jest da je došla u blagovaonicu i da nije imala ništa u ruci! Baš ništa! To je istina!"

"Dobro!", reče Weston. Tim ga je zabrinuto gledao.

"Na što, zaboga, ciljate?! Što je rekao taj ludi Enrico - Manuel - kako li se već zove?"

"Rekao je da je Vaša žena došla u kuhinju, da je bila uznemirena i da je imala nož u ruci!"

"Samo dramtizira!"

"Jeste li kasnije, za vrijeme večere ili poslije, razgovarali sa svojom ženom?"

"Ne! Mislim da nisam! Bio sam vrlo zauzet!"

"Je li Vaša žena bila u blagovaonici za vrijeme večere?"

"Ja... Ovaj... Da, uvijek se krećemo među gostima, gledamo kako sve ide."

"Jeste li ikako razgovarali s njom?"

"Ne, mislim da nisam... Prilično smo zauzeti. Ne primjećujemo uvijek što drugo radi i nismo imali vremena za razgovor!"

"Zbilja se ne sjećate da ste razgovarali s njom dok se nije popela uz stepenice tri sata poslije, nakon što je našla tijelo?"

"Bio je to strašan šok za nju! Bila je strašno potresena!"

"Znam! Vrlo neugodan doživljaj! Kako se dogodilo da šeta stazom koja vodi na plažu?"

"Kad se posluži večera, ona često prošeta. Zna, da se odmori od gostiju, da odahne!"

"Kad se vratila, Vi ste razgovarali sa gospođom Hillingdon?"

"Da! Gotovo svi ostali otišli su spavati!"

"O čemu ste razgovarali s gospođom Hillingdon?"

"Ni o čemu posebnom! Zašto? Što Vam je rekla?"

"Do sada još ništa nije rekla! Nismo je pitali!"

"Razgovarali smo o svemu i svačemu - o Molly, vođenju hotela, koječemu..."

"I onda je došla Vaša žena, stepenicama preko terase, i rekla Vam što se dogodilo?"

"Da!"

"Ruke su joj bile krvave?"

"Naravno da jesu! Bila je nad djevojkom, pokušavala je podignuti, nije mogla shvatiti što se dogodilo! Naravno da su joj ruke bile krvave! Čekajte! Što to Vi želite reći? Što to Vi želite reći?"

"Smirite se, molim Vas!", reče Daventry. "Znam da ste vrlo uznemireni, Time, ali moramo utvrditi činjenice! Koliko sam razumio, Vaša se žena u zadnje vrijeme ne osjeća dobro?"

"Glupost! S njom je sve u redu! Smrt majora Palgravea malo je uznemirila! To je normalno! Ona je vrlo osjetljiva!"

"Morat ćemo joj postaviti nekoliko pitanja čim se bude bolje osjećala!", reče Weston.

"Sada ne možete! Liječnik joj je dao sedativ i rekao da je ne smijemo uznemiravati! Neću da je uznemiravate i plašite prijetnjama, čujete li?"

"Nećemo je ničim plašiti!", reče Weston. "Samo moramo utvrditi činjenice! Nećemo je sada uznemiravati, ali ćemo je posjetiti čim nam liječnik dopusti!" Glas mu je bio nježan, ravnomjieran. Tim ga pogleda, zinu, ali ne reče ništa.

Evelyn Hillingdon, mirna i staložena kao i uvijek, sjela je na stolicu koju su joj ponudili. Nije žurila s odgovorima na pitanja koja su joj postavili. Njezine tamne inteligentne oči zamišljeno su gledale Westona.

"Da!", reče ona. "Razgovarala sam s gospodinom Kendalom na terasi kad se njegova žena pojavila na vrhu stepenica i rekla nam za ubojstvo!"

"Muž Vam nije bio tamo?"

"Ne! Otišao je spavati!"

"Jeste li imali kakav osobiti razlog za razgovor sa gospodinom Kendalom?"

Evelyn prijekorno podiže obrve. Hladno je odgovorila: "Kakvo čudno pitanje?! Ne! Nije bilo ničega osobitog u našem razgovoru!"

"Jeste li govorili o zdravlju njegove žene?"

Evelyn opet polako odgovori: "Zaista se ne sjećam!", rekla je konačno.

"Jeste li sigurni?"

"Jesam li sigurna da se ne sjećam? Kakav čudan način ispitivanja! Ljudi pričaju o mnoštvu stvari u nevezanom razgovoru!"

"Gospođa Kendal nije baš dobroga zdravlja u zadnje vrijeme, koliko znam?"

"Izgledala je sasvim dobro - možda malo umorno. Naravno, vođenje ovakvoga hotela zadaje mnogo briga, a ona je neiskusna. Normalno, bila je katkad usplahirena!"

"Usplahirena?" Weston je ponovio tu riječ. "Vi biste tako to opisali?"

"Možda je to staromodan izraz, ali je jednako tako dobar kao i suvremeni žargon kojim se koristimo za bilo što - "virusna infekcija" znači napad žuči, "neuroza" jesu lakše smetnje u svakodnevnom životu..."

Njezin osmijeh učinio je da se Weston osjeća smiješnim. Zaključio je da je Evelyn Hillingdon pametna žena. Pogledao je Daventrya, čije je lice ostalo nepomično, i pitao se što on misli.

"Hvala Vam, gospođo Hillingdon!", reče Weston.

"Ne bismo Vas htjeli uznemiravati, gospođo Kendal, ali moramo imati Vašu izjavu kako ste pronašli tu djevojku. Dr. Graham kaže da ste se dovoljno oporavili i da možete o tome govoriti."

"Da! Da!", reče Molly. "Sada mi je zaista dobro!" Nasmiješila se pomalo nervozno. "Bio je to šok, znate! Bilo je užasno!"

"Zaista je moralo biti! Kako sam razumio, Vi ste poslije večere otišli u šetnju?"

"Jesam! Često to radim!" Oči su joj kružile okolo, primijetio je Daventry, i počela je lomiti prste.

"Koje je doba moglo biti, gospođo Kendal?", upita Weston.

"Pa, stvarno ne znam! Mi se mnogo ne obaziremo na vrijeme!"

"Glazba je još svirala?"

"Da! ... Mislim da jest! ... Zaista se ne mogu sjetiti!"

"Krenuli ste - kojim putem?"

"Pa, stazom na plažu!"

"Lijevo ili desno?" "Oh! Najprije na jednu, onda na drugu stranu – ja, ja – zaista nisam obraćala pažnju!"

"Zašto niste obraćali pažnju, gospođo Kendal?"

Namrštila se. "Pretpostavljam da sam - ovaj - da sam razmišljala o nečemu!"

"Razmišljali ste o nečemu osobitom?"

"Ne! Ne! Ništa osobito! Samo o stvarima koje valja uraditi, za koje se treba pobrinuti - u hotelu!" Opet je nervozno kršila prste. "A onda, primijetila sam nešto bijelo, u grmlju hibiskusa, zanimalo me što je. Stala sam i ... i pogledala..." Zastala je i grčevito gutala. "I bila je to ona - Victoria - sva skupljena. Pokušala sam joj podignuti glavu i sve sam ruke okrvavila!" Gledala je ruke i ponavljala kao da se prisjeća nečega nevjerojatnog. "Sve sam ruke okrvavila!"

"Da! Da! Užasan doživljaj! Ne morate više govoriti o tome! Koliko ste šetali, što mislite?"

"Nemam pojma! Ne znam!"

"Sat? Pola sata? Više od sata?"

"Ne znam!", ponovila je Molly.

Daventry je mirno upita: "Jeste li ponijeli nož u šetnju?"

"Nož?" Molly je bila iznenađena. "Zašto bih ponijela nož?"

"Pitam zato što je netko od kuhinjskog osoblja spomenuo da ste imali nož u ruci kad ste iz kuhinje izašli u vrt!"

Molly se namršti. "Ali, ja nisam izašla iz kuhinje! Oh! Mislite prije... prije večere... ne mislim da je bilo tako..."

"Možda ste namještali pribor po stolovima?"

"Katkada to moram! Pogrešno postavite pribor - malo noževa - ili previše, pogrešan broj vilica i žlica takve stvari."

"Dakle, moguće je da ste te večeri izašli iz kuhinje noseći nož u ruci?"

"Moglo bi biti tako! Mislim da ga nisam nosila, sigurna sam da nisam!" Dodala je: "Tim je bio tamo - on će znati! Pitajte njega!"

"Je li vam bila draga ta djevojka Victoria? Je li dobro radila?", upita Weston.

"Da! Bila je vrlo draga djevojka!"

"Niste se prepirali s njom?"

"Prepirala? Nisam!"

"Nikad vam nije prijetila - na bilo koji način?"

"Prijetila mi? Kako to mislite?"

"Nije važno! I nemate pojma tko je mogao ubiti? Ni ne naslućujete?"

"Ne!", odgovorila je vrlo sigurno.

"Hvala vam, gospođo Kendal!" Ona se nasmiješi. "Nije bilo strašno, zar ne?"

"To je sve?"

"Za sada - to je sve!" Daventry je ustao, otvorio joj vrata i otpratio je.

"Tim će znati!", ponovio je njezine riječi kad se vratio i sjeo. "A Tim sa sigurnošću tvrdi kako nije imala nož!" Weston ozbiljno reče: "Mislim da bi svaki muž tako rekao!"

"Nož iz pribora za jelo izgleda vrlo slab za ubojstvo!"

"Ali, to je bio nož za odreske, gospodine Daventry! Noževi za odreske vrlo su oštri!" "Zaista ne mogu povjerovati da je djevojka s kojom smo upravo razgovarali ubojica krvavih ruku, Westone!"

"Još nije potrebno vjerovati u to! Možda je gospođa Kendal izašla u vrt prije večere noseći nož koji je uklonila s jednoga stola - mogla je čak i ne primijetiti da ga drži u ruci i mogla ga je negdje ostaviti ili ispustiti. Mogao ga je netko naći i upotrijebiti. Ni ja ne vjerujem da je ona ubojica!"

"Ipak", reče zamišljeno Daventry, "prilično sam siguran da nam nije rekla sve što zna! Čudna je ta njezina neodređenost o vremenu - gdje je bila, što je radila vani? Izgleda da je te večeri nitko nije vidio u blagovaonici!"

"Muž je bio tamo, kao i obično, ali ona nije..."

"Mislite da je izašla kako bi se sastala s nekim - s Victorijom Johnson?"

"Možda! Ili je možda vidjela onoga koji se stvarno sastao s Victorijom!"

"Mislite na Gregoryja Dysona?"

"Znamo da je ranije razgovarao s Victorijom. Možda se dogovorio s njom da se nađu. Svi su se vrzmali po terasi, sjećate se, ples, piće, iz bara, u bar..."

"Nitko nema bolji alibi od glazbenika!", reče suho Daventry.

16 - Gospođica Marple traži pomoć

Da je tko promatrao finu stariju damu kako zamišljeno stoji na lođi svoga bungalova, pomislio bi kako na umu nema ništa drugo osim brige kako će provesti dan... Izlet do Dvorske stijene, posjet Jamestownu, plovidba i ručak na Rtu pelikana ili samo mirno jutro na plaži... Ali, krhka stara dama razmišljala je o sasvim drugim stvarima - bila je ratoborno raspoložena!

"Nešto valja napraviti!", reče za sebe gospođica Marple. Štoviše, bila je uvjerenjena kako nema vremena za gubljenje! Hitno je! Ali, koga bi ovdje mogla uvjeriti u tu činjenicu? Da ima vremena, mislila je, mogla bi sama otkriti istinu. Otkrila je mnoge stvari, ali sve to nije bilo dovoljno, ni približno dovoljno! A vremena je malo!

S gorčinom je shvatila da na tome rajskom otoku nema nikoga od svojih saveznika. Sa žaljenjem se sjetila prijatelja u Engleskoj - Sir Henrya Clitheringa, uvijek spremnoga da sa zadovoljstvom sluša, svoje kumče Dermota, koji je usprkos napredovanju u Scotland Yardu još uvijek spremniji povjerovati njezinim riječima... Ali, hoće li taj domaći policajac nekoga glasa obratiti pažnju na žurbu jedne stare dame? Dr. Graham? Ali, dr. Graham nije ono što njoj treba, previše je blag i neodlučan, sigurno nije čovjek za donošenje brzih odluka i brzoga djelovanja!

Gospođica Marple, osjećajući se pomalo kao ponizni pomoćnik Svemogućega, gotovo je kriknula u biblijskome tonu: Tko će ići umjesto mene? Koga da pošaljem? Glas koji je trenutak kasnije dopro do njezinih ušiju nije odmah shvatila kao odgovor na molitvu - daleko od toga! Krajičak svijesti registrirao ga je kao glas čovjeka koji doziva svoga psa.

"Hej!" Gospođica Marple, onako zamišljena, uopće nije reagirala. "Hej!" Glas je bio mnogo jači, pa se gospođica Marple osvrnu oko sebe. "HEJ!", viknuo je nestrpljivo gospodin Rafiel i dodao: "Vi tamo!"

Gospođica Marple u početku nije shvatila da je taj "Hej!" gospodina Rafiela bio upućen njoj. Nitko je nikada nije zvao na takav način! To nije bio gospodski način obraćanja! Gospođica Marple nije se

uvrijedila, jer su postupci gospodina Rafiela rijetko mogli uvrijediti ljude. Ljudi su ga prihvaćali takvoga kakav je bio. Gospođica Marple pogleda prema bungalovu gospodina Rafiela. Sjedio je vani u svojoj lođi i dozivao je.

"Mene ste zvali?", upita ona.

"Naravno da sam Vas zvao!", reče gospodin Rafael. "Koga ste mislili da zovem? Mačku? Dođite ovamo!" Gospođica Marple uzme svoju torbicu i pođe k njemu.

"Ja ne mogu doći do Vas ako mi tko ne pomogne", objasni gospodin Rafael, "pa Vi morate doći k meni!"

"Da! Da!", reče gospođica Marple. "Potpuno Vas razumijem!"

Gospodin Rafael pokaže na stolicu kraj sebe. "Sjednite!", reče. "Želim razgovarati s Vama! Nešto se vrlo gadno događa na ovom otoku!"

"Da, zaista!", složi se gospođica Marple sjedajući na ponuđenu stolicu. Iz navike izvadi pletivo iz torbice.

"Nemojte opet pletiti!", reče gospodin Rafael. "Ne podnosim to! Mrzim kad žene pletu! To me nervira!"

Gospođica Marple vrati pletivo u torbicu. Nije to učinila s izrazom pretjerane poniznosti, već prije kao netko tko čini ustupak svadljivome pacijentu.

"Kolaju razne glasine", reče gospodin Rafael, "a Vi ste sigurno među onima koji ih šire! Vi i pop i njegova sestra!"

"Možda je normalno da se šire razne priče", reče gospođica Marple, "s obzirom na okolnosti na ovom otoku!"

"Ta djevojka otočanka izbodena je nožem. Nađena je u grmlju. Moglo je to biti sasvim uobičajeno! Čovjek s kojim je živjela mogao je biti ljubomorani na nekoga drugog čovjeka - ili je on našao drugu, pa je ona bila ljubomorna i posvađali su se. Seks u tropima! Takve stvari! Što kažete?"

"Ne!", reče gospođica Marple vrteći glavom.

"Ni vlasti ne misle tako!"

"Više bi rekli Vama", naglasi gospođica Marple, "nego što bi rekli meni!"

"Svejedno! Kladim se da znate mnogo više nego ja! Slušate ogovaranja!"

"Naravno da slušam!", reče gospođica Marple.

"Znate li", reče gospodin Rafiel pažljivo je promatrajući, "znate li da sam se prevario u Vama? A ja ne griješim mnogo u procjenjivanju ljudi! Mnogo ste bolji nego što sam mislio! Sve one glasine o majoru Palgraveu i pričama koje je pričao! Vi mislite da su ga ubili, zar ne?"

"Bojim se da je tako!", reče gospođica Marple.

"Dakle, jest!", reče gospodin Rafiel. Gospođica Marple uzdahne.

"Je li to konačno?", upita.

"Da, konačno! Rekao mi je Daventry. Neću odati tajnu jer će nalazi autopsije biti objavljeni. Vi ste nešto rekli dr. Grahamu, a on je otišao do Daventrya, Daventry je otišao do upravitelja, obaviješten je Odjel za krvne delikte i složili su se da je sve to sumnjivo, tako da su iskopali staroga Palgravea i pogledali ga!"

"I što su ustanovili?"

"Ustanovili su da je uzeo smrtonosnu dozu nečega što jedino liječnik može pravilno izgovoriti! Koliko se sjećam, zvuči nešto kao diflorheksagonaletilkarbenzol. To nije pravi naziv! Otprilike zvuči tako! Policijski liječnik to je tako nazvao zato da nitko ne bi znao o čemu se doista radi! Ta stvar je sigurno imala neko jednostavno ime kao evipan ili veronal ili Eastonov sirup, tako nešto! To je njegov službeni naziv kako bi se zavarali laici! Bilo kako bilo, velika doza bi uzrokovala smrt i simptomi bi bili slični onima koje ostavlja visoki krvni tlak uz dodatno opterećenje uživanja u alkoholu jedne vesele večeri. U stvari, sve je izgledalo savršeno prirodno i nitko ništa nije dovodio u pitanje ni u jednom trenutku! Samo su rekli: Jadni starac! i brzo ga zakopali. Sada se pitaju je li ikad imao visoki krvni tlak! Je li Vama ikada rekao da ga ima?"

"Nije!" "Točno! Pa ipak izgleda da su svi to prihvatili kao činjenicu!"

"Očito je nekome pričao da ima tlak!"

"To je kao kad vidite duhove!", reče gospodin Rafiel. "Nikada ne možete sresti nekoga tko ih je osobno vidio! Uvijek je to neki daljnji rođak ili prijatelj ili prijateljev prijatelj! Ali, pustimo to! Mislili su da ima tlak zato što je u njegovoj sobi nađena bočica tableta za snižavanje visokoga tlaka, ali sada dolazimo na pravu stvar! - mislim da je djevojka koja je ubijena pričala kako je bočicu tamo stavio netko drugi i da je stvarno pripadala onom Gregu!"

"Gospodin Dyson stvarno ima povišeni tlak! To je rekla i njegova žena!", reče gospođica Marple.

"Dakle, bočicu su podmetnuli u Palgraveovu sobu kako bi navela na pomisao da je imao visoki krvni tlak i kako bi njegova smrt izgledala prirodna!"

"Točno!", reče gospođica Marple. "I krenula je priča, vrlo lukavo smišljena, kako je spominjao da ima visoki tlak! I sami znate koliko je lako proširiti glasine! Vrlo lako! Uvjerila sam se u to stotinu puta!"

"Siguran sam da jeste!", reče gospodin Rafiel.

"Trebalo samo šapnuti tu i tamo!", reče gospođica Marple. "Ne kažete da osobno to znate, nego samo da ste čuli od gospođe B kako joj je rekao pukovnik C. Uvijek je to iz druge, treće ili četvrte ruke i zato je vrlo teško otkriti tko je počeo! Da, da! To se lijepo radi! A onda oni kojima kažete ponavljaju to kao da su i sami bili svjedoci tih događaja!"

"Netko je bio vrlo lukav!", reče zamišljeno gospodin Rafiel.

"Da!", reče gospođica Marple. "Netko je zaista bio vrlo lukav!"

"Ta je djevojka nešto vidjela ili je nešto znala i pretpostavljam kako je pokušavala ucjenjivati!", reče gospodin Rafiel.

"Možda nije razmišljala o tome kao o ucjeni!", reče gospođica Marple. "U ovakvim velikim hotelima često postoje stvari koje sobarice znaju, a o kojima neki ljudi ne bi željeli da se zna. Zato posluži daju veću napojnicu ili mali novčani dar. Djevojka u početku nije možda ni shvaćala važnost onoga što je znala!"

"Ipak, netko joj je uredno zabio nož u leđa!", grubo reče gospodin Rafiel.

"Da! Netko očito nije mogao dopustiti da progovori!"

"Pa? Da čujem što Vi mislite o svemu?"

Gospođica Marple pogleda ga zamišljeno. "Zašto mislite da znam više od Vas, gospodine Rafiel?"

"Po svoj prilici i ne znate, ali me zanima što Vi o tome mislite!"

"Ali, zašto?"

"Ovdje nema mnogo posla", reče gospodin Rafiel, "osim zarađivanja novca!"

Gospođica Marple začuđeno ga pogleda. "Zarađivanja novca? Ovdje?"

"Možete poslati pet - šest šifriranih brzojava svaki dan, ako želite", reče gospodin Rafiel. "Ja se tako zabavljam!"

"Određivanje cijena?", upita gospođica Marple kao da govori stranim jezikom.

"Tako nešto!", složi se gospodin Rafiel. "Suprotstavljate vlastitu mudrost mudrosti drugih.

Nevolja je u tome što ne oduzima mnogo vremena, pa sam se zainteresirao za ovaj slučaj. To je potaklo moju radoznalost! Major Palgrave mnogo je pričao s Vama. Ne vjerujem da bi ga itko drugi slušao! O čemu Vam je govorio?"

"Pričao mi je mnogo priča!", reče gospođica Marple.

"Znam! Većinom dosadnih! I niste ih slušali samo jedanput! Ako ste mu se našli blizu, čuli ste ih bar tri ili četiri puta!" "Znam!", reče gospođica Marple. "Bojim se da tako biva s muškarcima kad ostarje!"

Gospodin Rafiel prijekorno je pogleda. "Ja ne pričam priče!", reče. "Nastavite! Počelo je s jednom od Palgraveovih priča, je li tako?"

"Pričao je da poznaje ubojicu", reče gospođica Marple. "U tome nije bilo ništa osobitoga!", dodala je nježnim glasom. "Pretpostavljam da se to događa svakome!"

"Ne razumijem Vas!", reče gospodin Rafiel.

"Ne mislim ni na koga posebno", reče gospođica Marple, "Ali, gospodine Rafiel, ako se prisjetite raznih događaja, zar se gotovo uvijek ne pojavi situacija kada netko nepromišljeno kaže: Oh, da, poznao sam toga i toga vrlo dobro -umro je iznenada i govori se da ga je sredila njegova žena, ali bih rekao da su to samo prazne priče! Čuli ste da ljudi govore tako, zar ne?"

"Pretpostavljam! Da - nešto u tom smislu. Ali - ne ozbiljno!"

"Točno!", reče gospođica Marple. "Ali, major Palgrave bio je ozbiljan čovjek. Mislim da je uživao u svojim pričama. Rekao je da ima fotografiju ubojice. Htio mi je pokazati, ali - stvarno... nije mi je pokazao!"

"Zašto?"

"Zato što je nešto vidio!", reče gospođica Marple. "Mislim da je nekoga vidio. Jako se zacrvenio i žurno je gurnuo fotografiju u lisnicu i počeo pričati o nečemu desetom!"

"Koga je vidio?"

"Dugo sam o tome razmišljala!", reče gospođica Marple. "Sjedila sam ispred svoga bungalova, a on je sjedio meni nasuprot i - ma što da je vidio - vidio je preko moga desnog ramena."

"Znači, nekoga tko je dolazio stazom iza Vas desno, dakle, stazom od potočića i parkirališta..."

"Da!"

"Je li tko dolazio stazom?"

"Gospodin i gospođa Dyson i pukovnik i gospođa Hillingdon."

"Nitko više?"

"Koliko znam, nitko više! Naravno, Vaš bungalov bi također bio u njegovu vidnom polju..."

"Ah! Znači, uključujemo - je li tako - Esther Walters i moga momka Jacksona. Bilo koje od njih moglo je izaći iz bungalova i vratiti se, a da ga Vi ne primijetite."

"Mogli su", reče gospođica Marple, "nisam se odmah osvrnula."

"Dysonovi, Hillingdonovi, Esther, Jackson. Jedno od njih je ubojica. Ili, naravno, ja", dodao je. Gospođica Marple blago se nasmiješi. "Govorio je o ubojici kao muškarcu?"

"Da!"

"Dobro, to isključuje Evelyn Hillingdon, Lucky i Esther Walters. Dakle, Vaš ubojica, ako dopustimo da je ta besmislica istinita, jest Dyson, Hillingdon ili moj šutljivi Jackson."

"Ili Vi!", reče gospođica Marple. Gospodin Rafiel se nije obazirao na ovo posljednje.

"Ne govorite stvari koje me ljute!", reče. "Najprije ću Vam reći što mi je prvo privuklo pažnju i o čemu, izgleda, uopće niste razmišljali. Ako se radi o jednom od te trojice, zašto ga, do vraga, major Palgrave nije prepoznao prije?! Do bijesa, svi su oni sjedili zajedno i gledali se zadnja dva tjedna! Čini mi se da to nema smisla!"

"Mislim da bi moglo imati!", reče gospođica Marple.

"Kako?"

"Vidite, po pričanju majora Palgravea, on osobno nikada nije vidio toga čovjeka. Tu mu je priču ispričao neki liječnik. Taj liječnik mu je dao fotografiju kao kuriozitet. Major Palgrave mogao je pogledati fotografiju kad je dobio, a poslije toga spremio je u lisnicu i držao kao uspomenu. Možda je povremeno pokazivao nekome kome bi pričao

tu priču. I još nešto, gospodine Rafiel, ne znamo kad se to dogodilo! O tome nije rekao ni riječi kad mi je pričao priču! Želim reći da je to možda priča koju je pričao godinama. Pet godina... deset... možda i više! Neke njegove priče o tigrovima ponavljaju se dvadesetak godina!"

"Bit će da je tako!", reče gospodin Rafiel.

"Zato i ne pomišljam da bi major Palgrave prepoznao lice s fotografije da je na njega slučajno naišao. Mislim, gotovo sam sigurna u to, da je on, pričajući priču, izvadio fotografiju, dobro je pogledao, a onda podigao pogled i ugledao isto lice ili lice koje je bilo vrlo slično, a dolazilo je prema njemu, udaljeno samo nekoliko metara!"

"Da!", reče gospodin Rafiel vrlo obzirno. "Da, to je moguće!"

"Zaprepastio se", reče gospođica Marple, "i gurnuo fotografiju natrag u lisnicu, pa počeo glasno pričati o nečemu drugom!"

"Nije mogao biti siguran!", reče gospodin Rafiel lukavo.

"Nije!", reče gospođica Marple. "Nije mogao biti siguran! Ali, naravno, sigurno bi kasnije bolje proučio fotografiju i usporedio s tim čovjekom kako bi utvrdio radi li se samo o sličnosti ili je to zaista ista osoba!"

Gospodin Rafiel razmišljao je nekoliko trenutaka, a onda zavrteo glavom. "Nešto nije u redu! Nema pravoga motiva! Apsolutno nema pravoga motiva! Govorio Vam je glasno, zar ne?"

"Da!", reče gospođica Marple. "Vrlo glasno! Uvijek je tako govorio!"

"Istina! Zaista je galamio! Dakle, ma tko se približavao, mogao je čuti što priča?"

"Mislim da ga se moglo čuti prilično daleko!"

Gospodin Rafiel ponovno je zavrteo glavom. Rekao je: "To djeluje fantastično, isuviše fantastično! Svi bi se smijali takvoj priči! Jedna stara budala priča priču koju joj je netko drugi ispričao, pokazuje fotografiju, a sve se skupa vrti oko nekakvog ubojstva koje se dogodilo prije tko zna koliko godina! Ili bar prije godinu - dvije! Kako, zaboga, to može zabrinuti toga čovjeka? Nema nikakvih dokaza, samo puste priče, priče iz treće ruke! Mogao je dopustiti da slični tome tipu i reći: Zaista, izgledam kao ta osoba, zar ne? Ha! Ha! Nitko ne bi shvatio ozbiljno identifikaciju staroga Palgravea! Nemojte mi

reći da bi, jer zaista u to ne mogu vjerovati! Ne! Taj muškarac, a bio je muškarac, nije se imao čega bojati - zaista nije! To je takva optužba koju može odbaciti smijući se! Zašto bi, zaboga, ubio staroga Palgravea? Apsolutno nepotrebno! To trebate shvatiti!"

"Oh! Shvaćam!", reče gospođica Marple. "Potpuno se slažem s Vama! Ali, zbog toga se osjećam nelagodno, toliko nelagodno da prošle noći nisam uopće spavala!"

Gospodin Rafael se zagleda u nju. "Da čujem što Vam je na umu!", reče tiho.

"Možda uopće nisam u pravu", reče gospođica Marple oklijevajući.

"Vjerojatno i niste", reče gospodin Rafael neljubazno, "ali svakako želim čuti o čemu ste razmišljali u sitne sate!"

"Mogao bi postojati vrlo snažan motiv ako..."

"Što - ako?"

"Ako se dogodi - vrlo brzo – još jedno ubojstvo!"

Gospodin Rafael se zablene u nju. Pokušao se uspraviti u kolicima. "Raščistimo to!", reče.

"Vrlo loše objašnjavam." Gospođica Marple govorila je brzo i prilično nesuvislo. Zacrvenjela se. "Pretpostavimo da je ubojstvo planirano. Ako se sjećate, priča koju mi je major Palgrave pričao odnosila se na čovjeka čija je žena umrla pod sumnjivim okolnostima. Poslije nekoga vremena dogodilo se i drugo ubojstvo pod jednakim okolnostima. Čovjek s drugim imenom imao je ženu koja je umrla na gotovo identičan način i liječnik koji mu je to pričao prepoznao ga je kao istoga čovjeka, iako je promijenio ime. Dakle, mogli bismo zaključiti kako je tom ubojici prešlo u naviku da ubija!" "Mislite poput Smitha u Nevjestama u kupaonici, tako nešto? Da!"

"Koliko mogu shvatiti", reče gospođica Marple, "iz onoga što sam čula i pročitala, čovjek koji počini zločin poput ovoga i izvuče se nekažnjen, ohrabri se! Misli kako je to lako i pametno. I ponavlja zločin! I na kraju, kako ste i sami rekli, to je kao kod Smitha i Nevjesta u kupaonici prijeđe mu u naviku! Svaki put na drugome mjestu i svaki put promijeni ime! Ali - zločini su vrlo slični! Meni se tako čini, iako možda nisam u pravu..."

"Ali, Vi ne mislite da niste u pravu, je li tako?", lukavo upita gospodin Rafael. Gospođica Marple nastavi ne odgovorivši na to.

"Jer, ako je tako i ako je ta osoba pripremila sve za ubojstvo ovdje, da se oslobodi, recimo, druge žene i ako je to treći ili četvrti zločin, onda bi majorova priča bila važna i ubojica ne bi mogao dopustiti da netko ukaže na njegovu sličnost! Ako se sjećate, upravo su tako uhitili Smitha!

Okolnosti zločina privukle su nekoga koji ga je usporedio s izreskom iz novina o nekome drugom zločinu. Dakle, jasno je, ako je ta opaka osoba planirala zločin, ako ga je odlučila uskoro počinuti, nije mogla podnijeti da major Palgrave priča tu priču i pokazuje fotografiju!" Zastala je molećivo gledajući gospodina Rafiela. "Dakle, morao je učiniti nešto vrlo brzo, što je moguće brže!"

"U stvari, iste noći, zar ne?", reče gospodin Rafael.

"Da!", reče gospođica Marple.

"Brz posao", reče gospodin Rafael, "ali se mogao obaviti! Staviti tablete u sobu staroga Palgravea, proširiti priču o tlaku i dodati malo naše droge od četrnaest slogova u punč. Je li tako?"

"Da! Ali to je završeno - ne trebamo se o tome brinuti! Budućnost je ono o čemu se moramo brinuti! Zapravo - sadašnjica! Uklonivši majora i uništivši fotografiju, taj čovjek namjerava nastaviti ubijati!"

Gospodin Rafael zazvižda. "To ste otkrili, je li?"

Gospođica Marple klimne glavom i reče neobičnim glasom: "Ali, mi ćemo to spriječiti! Vi ćete to spriječiti, gospodine Rafael!"

"Zašto ja?!", iznenađeno će gospodin Rafael.

"Zato što ste bogati i uvaženi", reče gospođica Marple jednostavno. "Ljudi će prije obratiti pažnju na ono što Vi govorite ili predložite. Meni ne bi dali ni da zinem! Rekli bi da sam stara gospođa koja umišlja svašta!"

"Vrlo vjerojatno!", reče gospodin Rafael. "Jer su budale! Ipak moram primijetiti kako nitko ne bi pomislio da imate mozga u glavi slušajući Vaše razgovore! Zaista, imate logičan um! A vrlo malo žena ga ima!" Meškoltio se na svojoj stolici. "Gdje su, do vraga, Esther ili Jackson?!", reče. "Trebaju me premjestiti! Ne, nema svrhe da Vi to pokušate učiniti! Nemate snage! Ne znam što misle ostavljajući me ovako samog!?"

"Idem ih naći!"

"Ne! Nećete! Ostat ćete ovdje da to raščistimo! Koji je od njih? Silni Greg? Mirni Edward Hillingdon? Ili moj momak Jackson? Jedan od njih trojice, zar ne?"

17 - Gospodin Rafiel prelazi u napad

"Ne znam!", reče gospođica Marple.

"Kako to mislite? Pa, o čemu smo onda pričali ovih dvadesetak minuta?!"

"Palo mi je na pamet da možda nisam u pravu!" Gospodin Rafiel začuđeno je pogleda.

"Blesavo!", reče s gađenjem. "A djelovali ste tako sigurni u sebe!"

"Pa, ja jesam sigurna - što se tiče ubojstva! Što se ubojice tiče - nisam sigurna! Vidite, ustanovila sam da je major Palgrave imao više priča o ubojstvima - i sami ste mi ispričali onu o nekoj vrsti Lucrezije Borgije..."

"Jesam! Ali, to je bila sasvim druga priča!"

"Znam! A gospođa Walters je rekla kako je pričao o nekome tko je ugušen plinom u pećnici..."

"Ali, priča koju je ispričao Vama..." Gospođica Marple priuštila je sebi da ga prekine što se gospodinu Rafielu nije često događalo!

"Zar ne shvaćate - tako je teško biti siguran! Bit je u tome da - tako često - čovjek ne sluša. Pitajte gospođu Walters! Ona je rekla isto - slušate početak, a onda vam pažnja oslabi, misli odlutaju i iznenada shvatite da ste nešto propustili! Pitam se je li postojao kakav propust - vrlo mali - između priče koju mi je pričao - o tom čovjeku - i trenutka kad je izvadio lisnicu i rekao: Biste li voljeli vidjeti fotografiju ubojice?"

"A Vi ste mislili da je to bila fotografija čovjeka o kojemu je govorio?"

"Tako sam mislila! Nije mi nikada palo na pamet da bi moglo biti drukčije! Ali, sada - kako mogu biti sigurna?"

Gospodin Rafiel gledao je vrlo zamišljeno. "Nevolja je u tome što ste previše savjesni!", reče on. "Velika greška! Odlučite se i nemojte se kolebati! U početku se niste kolebali! Ako mene pitate, u svim tim razgovorima s popovom sestrom o ostalima, dokopali ste se nečega što Vas je uznemirilo!"

"Možda ste u pravu!"

"Dakle, zanemarite to na trenutak! Počnimo s onim na početku! Jer, u devet od deset slučajeva prvi je dojam točan - bar sam ja došao do toga zaključka! Imamo tri osumnjičena. Izdvojimo ih i dobro promotrimo! Dajete li kome prednost?"

"Zaista ne znam!", reče gospođica Marple. "Sva trojica izgledaju sasvim nevino!"

"Dakle, počnimo onda s Gregom!", reče gospodin Rafiel. "Njega ne podnosim! Ipak, to ne znači da je ubojica! Svejedno, ima nekoliko stvari koje ga čine sumnjivim. One tablete za tlak bile su njegove. Zgodno i pri ruci!"

"Ne bi li to bilo previše očito?", primijeti gospođica Marple.

"Ne bih rekao!", reče gospodin Rafiel. "Uostalom, najvažnije je bilo učiniti nešto brzo, a on je imao tablete! Nije imao vremena tražiti tablete koje je možda mogao imati tko drugi! Recimo da je Greg. U redu! Ako je htio ukloniti svoju dragu ženicu Lucky dobar posao, rekao bih, jer mi ga je u stvari žao! Stvarno ne znam gdje je tu motiv! Po svemu sudeći, bogat je. Naslijedio je novac od svoje prve žene, a ona ga je imala na hrpe! Moguće je da je ubojica svoje žene! Ali, s tim je gotovo. Izvukao se! Ipak, Lucky je bila siromašna rođakinja njegove žene. Znači, novac nije motiv! Ako se želio nje riješiti, onda bi to bilo zbog neke druge. Priča li se o tome?"

Gospođica Marple zavrti glavom. "Ništa nisam čula! On je vrlo - ovaj - galantan prema svim damama!"

"Da, vrlo lijep staromodni način da se to kaže!", reče gospodin Rafiel. "Dobro, on je vjetropir! Udvara se! To nije dovoljno! Treba nam više! Prijedimo na Edwarda Hillingdona! Ako je ikada postojalo ružno pače, onda je to on!"

"Mislim da on nije sretan čovjek!", reče gospođica Marple.

Gospodin Rafiel zamišljeno je pogleda. "Mislite li da ubojica mora biti sretan čovjek?"

Gospođica Marple se nakašlja. "Koliko ja znam, obično su takvi!"

"Pretpostavljam da baš i nemate preveliko iskustvo!", reče gospodin Rafiel. Gospođica Marple mogla mu je reći da se vara, ali se suzdržala. Znala, je kako gospoda baš i ne vole kad im se proturječi. "Meni se Hillingdon prilično sviđa!", reče gospodin Rafiel. "Ipak, čini

mi se da se nešto čudno događa između njega i njegove žene. Jeste li i Vi to primijetili?"

"Da, da!", reče gospođica Marple. "Primijetila sam! Naravno, pred ljudima se savršeno ponašaju, ali to se i očekuje!"

"Vjerojatno o takvim ljudima znate više od mene", reče gospodin Rafiel. "U redu, sve izgleda savršeno lijepo, ali postoji vjerojatnost da Edward Hillingdon razmišlja o uklanjanju Evelyn Hillingdon. Slažete li se?"

"Ako je tako", reče gospođica Marple, "onda mora postojati neka druga žena!" Razočarano je vrtjela glavom. "Ne mogu se oteti dojmu - zaista ne mogu - da nije sve tako jednostavno!"

"Koji je slijedeći? Jackson? Hoćemo li mene izostaviti?"

Gospođica Marple prvi put se nasmiješi. "A zašto bismo Vas izostavili, gospodine Rafiel?"

"Ako želite razmatrati mogućnost da sam ja ubojica, onda to morate s nekim drugim, eto zašto! Razgovarati o tome sa mnom samo je gubljenje vremena! Ipak, moram Vas pitati - jesam li ja sposoban za takvo što?! Bepomoćan sam, vuku me iz kreveta kao lutku, odijevaju me, vozaju u kolicima, vuku u šetnju! Kakve vražje šanse imam ja da bih koga mogao ubiti?"

"Vjerojatno kao i svi ostali!", reče odlučno gospođica Marple.

"Kako to mislite?"

"Dakle, mislim da ćete se složiti kako imate dovoljno pameti?"

"Naravno da imam pameti!", reče gospodin Rafiel. "Mnogo više nego itko ovdje, rekao bih!"

"Budući da imate pameti", nastavi gospođica Marple, "to Vam omogućava da prevladate fizičke teškoće i da budete ubojica!"

"To bi bio gadan posao!"

"Bio bi!", reče gospođica Marple. "Ipak mislim kako biste uživali u tome!" Gospodin Rafiel zurio je u nju, a onda se nasmijao. "Stvarno imate odvažnosti!", reče. "Niste nježna stara dama slaboga pamćenja, zar ne? Dakle, mislite li stvarno da sam ja ubojica?"

"Ne!", reče gospođica Marple. "Ne mislim!"

"A zašto?"

"Baš zato što imate pameti! A zato što imate pameti, možete postići sve što želite bez ubojstva! Ubojstvo je glupost!"

"Uostalom, koga bih želio ubiti?"

"Zanimljivo pitanje!", reče gospođica Marple. "Nisam dovoljno dugo razgovarala s Vama da bih o tome razvila teoriju!"

Osmijeh gospodina Rafiela postao je mnogo širi. "Moglo bi postati opasno razgovarati s Vama!", reče.

"Moglo bi, ako nešto skrivate!", reče gospođica Marple.

"Možda ste u pravu! Prijedimo na Jacksona! Što mislite o njemu?"

"Teško mi je govoriti o njemu! S njim uopće nisam imala prilike razgovarati!"

"Znači, ništa?"

"Podsjeća me malo", zamišljeno će gospođica Marple, "na mladoga činovnika kod nas u općini, na Jonasa Parryja."

"I?", upita gospodin Rafael.

"Nije baš za pohvalu!", reče gospođica Marple.

"Nije ni Jackson! Ali, meni odgovara! Izvrstan je u svome poslu i ne smeta mu ako ga psujete. Svjestan je toga da je bogovski plaćen i sve podnosi. Možda mu je prošlost besprijekorna, a možda i nije. Preporuke su mu bile dobre, ali ipak imam dozu rezerve. Na sreću, nemam nikakvih grešnih tajni, tako da me se ne može ucjenjivati!"

"Nemate tajni?", upita zamišljeno gospođica Marple. "Naravno, gospodine Rafael, imate poslovnih tajni?"

"Jackson do njih ne može doći! Ne! Jackson je prepredenjak, ali mi stvarno ne slični na ubojicu! Nije on takva sorta!" Za trenutak je zašutio, a onda iznenada rekao: "Znate što, ako čovjek objektivno razmotri sve te stvari oko majora Palgravea, njegove smiješne priče i sve ostalo, zaključak je potpuno pogrešan! Ja sam trebao biti ubijen!"

Gospođica Marple pogleda ga s iznenađenjem. "Prava podjela uloga!", objasni gospodin Rafael. "Tko su žrtve u takvim pričama? Stari ljudi s mnogo novca!"

"I mnogi koji imaju jake razloge da ih uklone kako bi se toga novca dočepali!", reče gospođica Marple. "Je li tako?"

"Pa..." Gospodin Rafael je razmišljao. "Mogao bih nabrojiti pet ili šest osoba u Londonu koje ne bi briznule u plač kad bi pročitale moju osmrtnicu u Timesu, ali ne bi išli tako daleko da ičim pridonesu mojoj smrti. Uostalom, zašto bi? Ionako se očekuje da ću umrijeti

svaki čas! U stvari, zlobnici se čude koliko dugo živim! I liječnici su iznenađeni!"

"Zaista imate jaku volju za životom!", reče gospođica Marple.

"Zar mislite da je to čudno?", reče gospodin Rafiel.

"Oh, ne!", reče. "Mislim da je to sasvim normalno! Život više vrijedi, zanimljiviji je kad se očekuje da ga izgubite! Ne bi trebalo biti tako, ali tako je! Kad ste mladi i snažni i zdravi i kada je život pred vama, živjeti uopće nije toliko važno! Mladi ljudi lako počine samoubojstvo zbog razočaranja u ljubav, ponekad samo zbog strepnje i brige. Ali, zato stari ljudi znaju koliko je život vrijedan i zanimljiv!"

"Ha!", reče gospodin Rafiel frkćući. "Slušajte dvije stare olupine!"

"Pa, zar nije istina što sam rekla?", odlučno će gospođica Marple.

"Da, da!", reče gospodin Rafiel. "Tu je dosta istine! Ali - zar ne mislite da bi meni trebala biti dodijeljena uloga žrtve?"

"Ovisi o tome tko ima razloga da se okoristi Vašom smrću!", reče gospođica Marple.

"Zaista nitko!", reče gospodin Rafiel. "Osim mojih konkurenata u poslovnome svijetu koji, kako sam rekao, sa zadovoljstvom mogu računati na to da ću nestati s ovoga svijeta. Nisam tolika budala da ostavim gomilu novca kako bi ga podijelili moji rođaci! Dobit će vrlo malo kad država uzme svoje! Ne, ne! Za to sam se pobrinuo prije mnogo godina! Rente, upravljanje i sve ostalo!"

"Bi li, na primjer, Jackson imao koristi od Vaše smrti?"

"Ne bi dobio ni novčića!", veselo reče gospodin Rafiel. "Plaćam mu dvostruko više nego bi mu plaćao netko drugi! To je zato što mora podnositi moju lošu narav i odlično zna da će biti gubitnik kad umrem!"

"A gospođa Walters?"

"Isto vrijedi i za nju! Ona je dobra žena! Odlična je tajnica, inteligentna, dobre naravi, razumije moje postupke, ne ljuti se ako se razbjesnim, prelazi preko uvreda! Ponaša se kao dobra guvernanta koja je zadužena za neko razmaženo derište. Ponekad me malo živcira, ali tko to ne čini? Ničim se posebno ne ističe. Ona je sasvim obična mlada žena, ali mi nitko drugi ne bi više odgovarao. Imala je dosta nevolja u životu. Udala se za čovjeka koji i nije baš bio dobar. Rekao bih da nikada nije znala procijeniti muškarce! Takve su neke

žene! Nasjednu svakome tko im ispriča tužnu priču. Uvijek su uvjerene kako muškarcu treba samo pravo žensko razumijevanje. Mislila je, kad se uda, da će se promijeniti i da će lijepo živjeti. Naravno, takvi se nikada ne mijenjaju! Srećom, njezin muž je umro. Napio se jedne noći na nekoj zabavi i završio pod kotačima autobusa! Esther je morala uzdržavati kćer i vratila se poslu tajnice. Sa mnom je pet godina. Od početka sam joj dao do znanja da ne treba očekivati ništa ako umrem. Isto tako, od početka joj dajem vrlo veliku plaću i tu plaću povećavam svake godine za jednu četvrtinu. Ma koliko ljudi bili pristojni i poštenu, nikad nikome ne vjerujte - zato sam jasno rekao Esther da se nema čemu nadati ako umrem. Svake godine dok živim dobivat će veću plaću. Ako najveći dio od toga ostavlja na stranu - a mislim da tako čini - bit će prilično imućna kad otegnem papke. Preuzeo sam obvezu o školovanju njezine kćeri i odredio svotu koju će dobiti kad postane punoljetna. Dakle, gospođa Esther Walters je dobro situirana. Moja smrt, ako dopustite, za nju bi bila ozbiljan financijski gubitak!" Netremice je promatrao gospođicu Marple. "Ona je toga potpuno svjesna! Esther je vrlo razborita osoba!"

"Slažu li se Jackson i ona?" Gospodin Rafiel je osinu pogledom.

"Nešto ste primijetili, je li?", reče. "Mislim da se Jackson u zadnje vrijeme vrti oko nje, ali mi se čini da nije ozbiljnije pokušao. Razlog je, svakako, klasni. Ona je po položaju malo više od njega, ne mnogo! Kad bi stvarno bila više od njega, to ne bi ništa značilo, ali ti niži slojevi srednjega staleža oni su nešto posebno! Majka joj je bila učiteljica, a otac činovnik u banci. Ne, ona neće od sebe praviti budalu zbog Jacksona! Rekao bih da mu je stalo do njezine ušteđevine, ali je neće dobiti!"

"Pst! Evo je, dolazi!", reče gospođica Marple. Oboje su pogledali u Esther Walters koja je išla stazom od hotela prema njima.

"Sasvim zgodna djevojka, zar ne?", reče gospodin Rafiel. "Ipak, nema ni mrvice šarma! Ne znam zašto, ali ipak je lijepa!" Gospođica Marple uzdahnu uzdahom koji se omakne svakoj ženi, bez obzira na to koliko stara bila, kad pomisli na propuštene prilike. Ono što je nedostajalo Esther imalo je toliko naziva u doba gospođice Marple. "Nije baš privlačna!", "Nije seksepilna!", "Nema zavodničkoga

pogleda!". Plava kosa, lijep ten, smeđe oči, dobar stas, ugodan osmijeh, ali joj nedostaje nešto zbog čega se muškarac okreće za ženom kad prođe kraj njega.

"Trebala bi se ponovno udati!", reče gospođica Marple spustivši glas.

"Naravno! Bila bi dobra supruga!"

Esther Walters im priđe i gospodin Rafiel reče pomalo usiljeno: "Konačno ste stigli! Što Vas je zadržalo?"

"Izgleda da svi jutros šalju brzojave!", reče Esther. "Što bi ste rekli na to? I svi nešto provjeravaju..."

"Provjeravaju, je li? U vezi s ubojstvom?"

"Pretpostavljam! Jadni Tim Kendal tako je zabrinut!"

"I treba biti! Žalosno za taj mladi par, moram reći tako!"

"Znam! Koliko sam razumjela, uložili su sve u ovaj posao. Htjeli su uspjeti! I radili su dobro!"

"Radili su sjajno!", složi se gospodin Rafiel. "On je vrlo sposoban i vrijedan. Ona je vrlo zgodna djevojka - i privlačna. Oboje rade kao crnci, iako taj izraz i nije baš primjeren ovdje, jer se crnci uopće ne trude! Gledao sam jednoga koji se uzverao na kokosovu palmu da ubere svoj doručak, a ostatak dana je prespavao! Ugodan život!" Zatim je dodao: "Nas dvoje raspravljamo o ubojstvu!"

Esther Walters bila je pomalo iznenađena. Okrenula je glavu prema gospođici Marple. "Prevario sam se u njoj!", reče gospodin Rafiel. "Nikada nisam mario za stare tetkice! Samo pletu i ogovaraju! Ali - ova ima nešto! Ima oči i uši i njima se zna koristiti!"

Esther Walters pokajnički je gledala gospođicu Marple, ali ona kao da se nije uvrijedila. "To stvarno trebate shvatiti kao kompliment, znate?!", objasni Esther.

"Shvaćam!", reče gospođica Marple. "Također shvaćam da je gospodin Rafiel privilegiran, ili bar misli da jest!"

"Kako to mislite - privilegiran?", upita gospodin Rafiel.

"Da budete neljubazni ako to želite!", reče gospođica Marple.

"Jesam li bio neljubazan?", reče gospodin Rafiel iznenađeno. "Oprostite ako sam Vas uvrijedio!"

"Niste me uvrijedili!", reče gospođica Marple. "Ne shvaćam to ozbiljno!"

"Ne budite zlobni! Esther, približite stolicu! Možda možete pomoći!" Esther pođe do balkona bungalova i prinese stolicu od pruća. "Nastavljamo savjetovanje!", reče gospodin Rafiel. "Počeli smo od smrti staroga Palgravea i njegovih vječnih priča!"

"O, Bože!", uzdahnu Esther. "Na žalost, izbjegavala sam ga kad god sam mogla!"

"Gospođica Marple bila je strpljivija!", reče gospodin Rafiel. "Recite mi, Esther, je li Vam ikad pričao priču o nekom ubojici?" "Da, da!", reče Esther. "Nekoliko puta!"

"O čemu se radilo? Da čujemo i Vašu priču!"

"Dakle..." Esther se zamisli. "Nevolja je u tome", reče kao da se ispričava, "što stvarno nisam slušala pažljivo! Znae, to je kao ona strašna priča o lavu u Rodeziji koja se stalno nastavljala! Čovjek se stalno navikavao da je ne sluša!"

"Pa, ispričajte nam ono čega se sjećate!"

"Mislim da je počelo s nekim ubojstvom o kojemu su pisale novine. Major Palgrave je rekao kako ima doživljaj koji nema baš svatko. On se stvarno susreo s ubojicom! Oči u oči!"

"Susreo?!", uzviknu gospodin Rafiel. "Je li zaista upotrijebio riječ susreo?"

Esther je bila zbunjena. "Mislim da jest!" Bila je nesigurna. "Možda je rekao: Mogu Vam pokazati ubojicu!"

"Što je stvarno rekao? Razlika je bitna!"

"Zaista nisam sigurna... Mislim da je rekao kako će mi pokazati nečiju fotografiju!"

"To je već bolje!"

"Onda je dugo pričao o Lucreziji Borgiji!"

"Ostavimo Lucreziju Borgiju! O njoj sve znamo!"

"Pričao je o trovačima i da je Lucrezija Borgija bila vrlo lijepa i da je imala crvenu kosu. Rekao je da na svijetu ima mnogo više trovačica nego bi itko mogao izmisliti!"

"Bojim se da je bio u pravu!", reče gospođica Marple. "I govorio je o otrovu kao ženskom oružju."

"Izgleda da se malo udaljavao od teme!", reče gospodin Rafiel. "Naravno! Uvijek se udaljavao od teme u svojim pričama! Onda bi

čovjek prestao slušati i samo bi govorio: Da? ili Stvarno? ili Ma nemojte mi reći!"

"Što je bilo s onom fotografijom koju Vam je htio pokazati?"

"Ne sjećam se! Možda je bilo nešto što je vidio u novinama..."

"U stvari, nije Vam pokazao fotografiju?"

"Fotografiju? Ne!", zavrtjela je glavom. "Sigurna sam u to! Rekao je da je bila lijepa žena i da nikada ne biste pomislili kako je ubojica!"

"Ona?"

"Eto, vidite!", uzviknu gospođica Marple. "Sve se izmiješalo!"

"Govorio je o ženi?", upita gospodin Rafiel.

"Da, da!"

"To je bila fotografija žene?"

"Da!"

"Nemoguće!"

"Ali, jest!", tvrdila je Esther. "Rekao je: Ona je ovdje na otoku! Pokazat ću Vam je i onda Vam ispričati cijelu priču!" Gospodin Rafiel je opsovao. Govoreći o pokojnom majoru Palgraveu, nije birao riječi.

"Najvjerojatnije", završio je, "od onoga što je govorio nije bilo ni riječi istine!"

"Čovjek stvarno počinje sumnjati!", promrmlja gospođica Marple.

"Tako, dakle!", reče gospodin Rafiel. "Stara budala počela Vam je pričati lovačke priče. Klanje veprova, ubijanje tigrova, lov na slonove, bijeg od lavova! Jedna ili dvije mogle su biti istinite. Neke su bile izmišljene, a ostale su se dogodile nekome drugom! Zatim prelazi na temu o ubojstvu i ispriča Vam jednu takvu priču da bi završio s drugom! I, što je najgore, sve te priče priča kao da su se dogodile njemu osobno! Desetina od njih bila je mješavina onoga što je pročitao u novinama ili vidio na televiziji!" Prijekorno se okrenuo prema Esther. "Rekli ste da niste pažljivo slušali! Možda ste pogrešno razumjeli to što je govorio?"

"Sigurna sam da je govorio o ženi", reče Esther tvrdoglavo, "zato što me stvarno zanimalo tko je ona!"

"Što mislite, koja bi mogla biti?", upita gospođica Marple. Esther je pocrvenjela i kao da se zbunila.

"Oh, zaista nisam - hoću reći, ne bih htjela..." Gospođica Marple nije inzistirala. Prisutnost gospodina Rafiela, pomislila je, smeta joj

da točno ustanovi do kakvih je pretpostavki došla Esther Walters. To se moglo razjasniti samo u ugodnom razgovoru dviju žena u četiri oka. Postojala je i mogućnost da Esther Walters laže. Naravno, to gospođica Marple nije glasno izrekla. Registrirala je to kao mogućnost, ali nije bila sklona u nju povjerovati. Najprije, nije mislila da je Esther Walters lažljivica (iako se nikad ne zna!), a onda nije vidjela kakvoga bi smisla imala ta laž.

"Ali, Vi govorite", sada se okomio na gospođicu Marple, "Vi govorite da Vam je pričao priču o ubojici i da je imao njegovu fotografiju koju Vam je htio pokazati."

"Tako sam mislila!"

"Tako ste mislili? U početku ste bili sasvim sigurni!"

Gospođica Marple uzvratila živo: "Nikada nije lako ponavljati razgovor i biti sasvim precizan u tome što je druga strana rekla! Čovjek je uvijek sklon uhvatiti se za ono što misli da su riječi značile. Poslije sugovornicima stavljate u usta konkretne riječi. Major Palgrave mi je ispričao tu priču. Rekao mi je da mu je čovjek koji mu je ispričao tu priču, onaj liječnik, pokazao fotografiju ubojice, ali ako hoću biti sasvim iskrena, moram priznati da mi je zaista rekao: Biste li željeli vidjeti fotografiju ubojice? Normalno da sam pomislila kako se radi o fotografiji o kojoj je dotle govorio! Mislila sam da je to fotografija toga ubojice! Međutim, moram priznati da je moguće - samo neznatno moguće - da je nekom asocijacijom misli u svojoj svijesti prešao s fotografije koju je pokazivao prije na fotografiju neke osobe koju je napravio ovdje, a za koju je bio uvjeren da je ubojica."

"Žene!", frknuo je ogorčeno gospodin Rafiel. "Sve ste iste! Sva vaša bulumenta! Ne možete biti precizne! Nikada niste sigurne što je stvarno bilo! A sada", nastavio je bijesno, "gdje smo stigli?" Nastavio je frktati. "Evelyn Hillingdon ili Gregova žena Lucky? Potpuni kaos?!"

Čulo se lagano kašljanje. Arthur Jackson stajao je uz lakat gospodina Rafiela. Došao je tako tiho da ga nitko nije opazio.

"Vrijeme je za Vašu masažu, gospodine!", rekao je.

"Kakvo je to ponašanje! Prišuljate mi se i tjerate me da skočim? Uopće Vas nisam čuo!"

"Oprostite, gospodine!"

"Mislim da danas neću masažu! Ionako mi uopće ne pomaže!"

"Nemojte, gospodine, molim Vas, tako govoriti!" Jackson je bio profesionalno ljubazan. "Primijetit ćete ako se odreknete masaže!" Vješto je okrenuo kolica.

Gospođica Marple ustane, nasmiješi se Esther i krenu na plažu.

18 - Bez koristi sveštenstva

Toga jutra plaža je bila prilično prazna. Greg se, po svom običaju, bučno praćakao u moru. Lucky je ležala na trbuhu, preplanulih leđa sjajnih od ulja i kosom preko pleća. Hillingdonovih nije bilo. Gospođa de Caspearo, s biranim društvom gospode, ležala je na leđima i sa zadovoljstvom govorila španjolski svojim grlenim glasom. Nekoliko talijanske i francuske djece igralo se i smijalo na rubu plićaka. Kanonik i gospođica Prescott sjedili su i promatrali djecu. Kanonik je nabio šešir na oči i činilo se kao da drijema. Do gospođice Prescott bila je prazna stolica i gospođica Marple se smjesti na njoj.

"O, Bože!", reče duboko uzdahnuvši.

"Znam!", reče gospođica Prescott. Bila je to njihova zajednička sućut nasilnoj smrti.

"Jadna djevojka!", reče gospođica Marple.

"Vrlo žalosno!", reče kanonik. "Vrlo žalosno!"

"U jednom trenutku", reče gospođica Prescott, "Jeremy i ja htjeli smo se vratiti. Onda smo odlučili da ipak ostanemo. Osjećala sam kako to ne bi bilo pošteno prema Kendalovima. Uostalom, nisu oni krivi! To se moglo dogoditi bilo gdje!"

"Usred života snađe nas smrt!", reče svečano kanonik.

"Znate, vrlo je važno da uspiju u ovome poslu!", reče gospođica Prescott. "Sve su uložili u to!"

"Vrlo draga djevojka", reče gospođica Marple, "ali u zadnje vrijeme ne izgleda baš dobro!"

"Vrlo je nervozna!", složi se gospođica Prescott. "Uostalom, njezina obitelj...". Zavrtjela je glavom.

"Stvarno mislim, Joan", reče kanonik s blagim prijekorom, "ima nekih stvari..."

"Svi to znaju!", reče gospođica Prescott. "Njezina obitelj živi u našem dijelu svijeta! Jedna bakina sestra - vrlo nastrana – i jedan od ujaka skinuli su se sasvim goli na jednoj stanici podzemne željeznice! Mislim da je to bilo na Green Parku!"

"Joan, to ne bi trebalo ponavljati!"

"Vrlo žalosno!", reče gospođica Marple vrteći glavom. "Ipak, vjerujem da to nije rijetka vrsta ludila! Znam, kad smo radili za Armenijsku pomoć, jedan se vrlo ugledni stari svećenik razbolio na jednak način! Telefonirali su njegovoj ženi i ona je odmah došla i odvezla ga taksijem, zamotanog u pokrivač!"

"Naravno, Mollyna uža obitelj je u redu!", reče gospođica Prescott. "Nikada se nije slagala s majkom, ali izgleda da se malo djevojaka danas slaže sa svojim majkama."

"Kakva šteta!", reče gospođica Marple vrteći glavom. "Mladoj djevojci stvarno su potrebni znanje i iskustvo majke!"

"Točno!", reče gospođica Prescott značajno. "Molly se, znate, upustila s nekim čovjekom sasvim neprikladnim, koliko čujem!"

"To se često događa!", reče gospođica Marple. "Njezina obitelj, naravno, nije se slagala s tim. Ona im nije rekla za njega. Čuli su od nekoga tko nije imao nikakve veze s tim! Naravno, njezina je majka zahtijevala da ga dovede kako bi se upoznali kako dolikuje. Djevojka je to odbila. Rekla je kako je ponižavajuće dovesti ga da se upozna s obitelji gdje bi ga razgledavali kao da je konj! Tako je rekla!"

Gospođica Marple uzdahnu. "Čovjek mora imati puno takta u odnosu s mladima!", promrmlja. "Bilo kako bilo, zabranili su joj da se s njim viđa!"

"Ali, ne možete takve stvari činiti danas!", reče gospođica Marple. "Djevojke su zaposlene i susreću se s raznim ljudima, branili im to ili ne!"

"Ali, onda je, na sreću", nastavi gospođica Prescott, "srela Tima Kendala i onaj drugi je nestao. Možete misliti koliko je laknulo obitelji!"

"Nadam se kako to nisu suviše otvoreno pokazivali!", reče gospođica Marple. "To vrlo često spriječi djevojke da ostvare dobre veze!"

"Da, zaista!"

"Čovjek se sjeti sebe...", promrmlja gospođica Marple sjećajući se prošlosti. Srela je mladića na kroketu. Izgledao je vrlo ugodan - veseo, gotovo boemski po nazorima. Njezin ga je otac neočekivano toplo primio. Bio je zgodan, poželjan, više puta primali su ga u kuću, a gospođica Marple je na kraju ustanovila kako je dosadan. Vrlo

dosadan! Učinilo joj se da je kanonik zaspao, pa je gospođica Marple prešla na temu koja ju je toliko mučila.

"Naravno, Vi znate mnogo o ovome mjestu!", tiho je rekla. "Dolazite godinama, zar ne?"

"Bili smo tu prošle godine i dvije godine prije toga. Saint Honore nam se vrlo sviđa! Ovdje uvijek ima vrlo ugodnih ljudi! Nema onih prebogatih razmetljivaca!"

"Pretpostavljam da dobro poznajete Dysonove i Hillingdonove?"

"Prilično dobro!"

Gospođica Marple se nakašlja i nastavi još tiše. "Major Palgrave mi je ispričao vrlo zanimljivu priču!", reče.

"Imao je tih priča napretek, zar ne? Naravno, mnogo je putovao - Afrika, Indija, čini mi se čak i Kina!"

"Da, zaista!", reče gospođica Marple. "Ali, ne mislim na jednu od takvih priča! Ova se odnosila na - pa, na osobu koju sam upravo spomenula."

"Oh!", reče gospođica Prescott vrlo značajno.

"Da! Sada se pitam...", gospođica Marple pogledom odluta na mjesto gdje se sunčala Lucky. "Vrlo je lijepo pocrnjela, zar ne?", primijeti gospođica Marple. "A njezina kosa! Vrlo je privlačna. Gotovo jednake boje kao i kosa Molly Kendal, je li?"

"Jedina je razlika u tome što je Mollyna kosa prirodna, a Luckyina je iz bočice!"

"Zaista, Joan!", protestirao je kanonik probudivši se iznenada. "Zar ne misliš da je prilično nemilosrdno reći takvo što?"

"Nije nemilosrdno!", reče gospođica Prescott zajedljivo. "To je samo činjenica!"

"Meni izgleda vrlo lijepo!", reče kanonik.

"Naravno! Zato to i čini! Uvjeravam te, dragi moj Jeremy, to ne može prevariti ni jednu ženu ni trenutka! Je li tako?" Obratila se gospođici Marple.

"Pa, na žalost...", reče gospođica Marple, "nemam Vaše iskustvo - ali, na žalost - da, rekla bih da nije prirodna. Izgled korijena nakon pet - šest dana..." Pogledala je gospođicu Prescott i obje su klimnule glavom odobravajući s pravom ženskom sigurnošću. Činilo se da je kanonik opet zadrijemao. "Major Palgrave mi je zaista ispričao

izuzetnu priču", mrmljala je gospođica Marple, "o, ovaj, nisam mogla dobro razumjeti. Ponekad sam malo gluha! Kao da je htio reći..."

"Znam na što mislite! U to vrijeme mnogo se govorilo..."

"Mislite, u vrijeme..."

"Kad je umrla prva gospođa Dyson. Njezina smrt bila je sasvim neočekivana! U stvari, svi su mislili da je umišljena bolesnica - hipohondar. Kad je dobila napad i umrla tako iznenada, ovaj, jasno da je svijet pričao!"

"Nije bilo - nekakvih - problema tada?"

"Liječnik je bio zbunjen. Sasvim mlad i bez iskustva! Ja ih nazivam antibiotici-za-svakoga. Znate, od onih koji se ne trude pregledati pacijenta i kojima nije stalo do toga što mu je. Bolesnicima samo daju nekakve tablete iz bočica i ako im ne bude bolje, onda daju nekakve druge! Da, mislim da je bio zbunjen, ali izgleda da je imala nekakve smetnje sa želucem. Bar je tako rekao njezin muž! Nije bilo razloga vjerovati da ima ičega neprirodnog!"

"Ipak, Vi mislite..."

"Pa, uvijek nastojim razmišljati! Čovjek uvijek mora sumnjati! Ljudi su govorili, među ostalim..."

"Joan!" Kanonik se uspravio na stolici. Djelovao je ratoborno. "Ne volim, zaista ne volim slušati da se te zlobne brbljarije ponavljaju! Uvijek smo se protivili tim stvarima! Ne gledaj zlo, ne slušaj zlo, ne govori zlo - i još više - ne misli zlo! To bi trebao biti moto svakoga kršćanina!" Dvije žene su sjedile i šutjele. Bile su prekorene i, s obzirom na svoj odgoj, poštovale su kritiku muškarca. Ali, u sebi su bile bijesne i nisu se pokajale. Gospođica Prescott ljutito pogleda brata. Gospođica Marple izvadi pletivo i pogleda ga. Na svu sreću, slučajnost je bila na njihovoj strani.

"Oče!", reče piskutavi dječji glasić. Bilo je to jedno od francuske djece koja su se igrala uz plićak. Djevojčica je prišla neopazice i stajala je uz stolicu kanonika Prescottta.

"Oče!", cvrkutala je.

"Da? Što je, dušo? Što je bilo, malena?" Djevojčica objasni. Posvađali su se oko toga tko je na redu da dobije peraje i sto drugih stvari. Kanonik Prescott neobično je volio djecu, osobito male djevojčice. Uživao bi kad bi ga pozvali da presuđuje u njihovim

prepirkama. Spremno se dignuo i otpratio djevojčicu do mora. Gospođica Marple i gospođica Prescott duboko uzdahnuše i žudno se okrenuše jedna prema drugoj.

"Jeremy je, s pravom, protiv zlobnih ogovaranja!", reče gospođica Prescott. "Ali, čovjek ne može ignorirati ono što drugi govore! Govorilo se, kako sam rekla, mnogo se govorilo u to vrijeme!"

"Da?", reče gospođica Marple potičući je.

"Vidite, ta djevojka, mislim da se tada zvala gospođica Greatorex, ne mogu se točno sjetiti, bila je nekakva rođakinja i brinula se o gospođi Dyson. Davala joj je lijekove i slično." Značajno je zastala. "I, naravno, čula sam kako je došlo do nečega između gospodina Dysona i gospođice Greatorex. Mnogi su to primijetili! Hoću reći, takve se stvari brzo primijete u mjestu kakvo je ovo! Onda je krenula čudna priča o nečemu što je Edward Hillingdon kupio za nju u ljekarni."

"Zar se Edward Hillingdon upustio u takvo što?"

"Oh, da! Silno ga je očarala! Ljudi su to primijetili! A Lucky, gospođica Greatorex, vrdala je između jednoga i drugoga i zavadila ih. Gregoryja Dysona i Edwarda Hillingdona! Mora se priznati, uvijek je bila privlačna!"

"Premda više nije tako mlada kao tada!", reče gospođica Marple.

"Točno! Ali, uvijek se znala dotjerati i našminkati! Naravno, nije bila tako upadna kad je bila siromašna rođakinja! Uvijek je izgledala vrlo odana bolesnici! A, eto, vidite kako je ispalo!"

"Kakva je to bila priča o ljekarniku - kako se doznalo?"

"Nije to bilo u Jamestownu, mislim da se to dogodilo kad su bili na Martiniqueu. Mislim da su Francuzi mnogo nemarniji od nas kad se radi o lijekovima. Taj ljekarnik je nekome rekao i tako je priča krenula! Znete već kako to ide!"

Gospođica Marple je znala! Bolje nego itko!

"Govorio je o tome kako je pukovnik Hillingdon tražio nešto a da ni sam nije znao što traži. Znete, čitao je s komadića papira na kojemu je bilo zapisano. Uglavnom, govorkalo se!"

"Nije mi sasvim jasno zašto bi pukovnik Hillingdon..." Gospođica Marple zašutjela je zbunjena.

"Pretpostavljam da je bio samo oruđe! U svakom slučaju, Gregory Dyson vrlo se brzo ponovno oženio jedva mjesec dana poslije!" Zagledale su se.

"Ali, nije bilo stvarne sumnje?", upita gospođica Marple.

"Oh, ne! Samo se - ovaj - govorkalo! Uostalom, možda ničega nije ni bilo!"

"Major Palgrave mislio je da jest!"

"Je li Vam to rekao?"

"Nisam ga najpažljivije slušala", priznala je gospođica Marple. "Samo me zanimalo... ovaj... je li isto rekao i Vama?"

"Jednog dana me upozorio na nju!", reče gospođica Prescott. "Stvarno? Upozorio Vas je na nju?"

"Da! U stvari, najprije sam mislila kako me upozorava na gospođu Hillingdon. Frknuo je i nacerio se govoreći: Pogledajte onu ženu! Po mome mišljenju, ta je žena počinila ubojstvo i izvukla se nekažnjeno! Naravno, zaprepastila sam se! Rekla sam: Vi se sigurno šalite, majore Palgrave?, a on je uzvratio: Da, da, draga gospođice, nazovimo to šalom! Dysonovi i Hillingdonovi su sjedili za susjednim stolom i bojala sam se da će nas čuti. Nasmiješio se i rekao mi: Ne bih baš volio biti pozvan na kakvu večeru gdje bi mi određena osoba mogla izmiješati koktel! Isuviše bi sličilo na večeru kod Borgija!"

"Vrlo zanimljivo!", reče gospođica Marple. "Je li spominjao neku - neku fotografiju?"

"Ne sjećam se... Je li to bio nekakav izrezak iz novina?" Gospođica Marple htjela je nešto reći, ali je zašutjela. Jedna je sjena upravo zaklonila sunce. Evelyn Hillingdon zaustavila se kraj njih.

"Dobro jutro!", reče veselo gospođica Prescott. "Baš sam se pitala gdje ste!"

"Bila sam u kupnji u Jamestownu!"

"Oh, tako!" Gospođica Prescott se osvrkala, a Evelyn Hillingdon reče: "Nisam pavela Edwarda! Muškarci mrze kupnju!"

"Jeste li našli što zanimljivo?"

"Pa, nije to baš bila prava kupnja! Išla sam u ljekarnu!" Nasmiješivši se i klimnuvši im glavom, ona se uputi niz plažu.

"Hillingdonovi su jako ugodni ljudi", reče gospođica Prescott, "premda nju nije lako upoznati, zar ne? Želim reći - uvijek je vrlo

ljubazna, ali kao da joj se ne možete približiti!" Gospođica Marple zamišljeno se složi. "Čovjek nikada ne zna što misli!", reče gospođica Prescott.

"Možda je to i dobro!", reče gospođica Marple.

"Kako to mislite?"

"Oh, ništa osobito ne mislim, samo to da mi se čini kao da je smetena!"

"Oh!", reče gospođica Prescott pomalo zbunjeno. "Znam što mislite!" Nastavila je pričati mijenjajući donekle temu. "Mislim da imaju vrlo lijepu kuću u Hampshireu i sina - ili dva sina - koji su upravo otišli - ili jedan od njih - u Winchester."

"Poznajete li dobro Hampshire?"

"Ne! Vrlo malo! Mislim da im je kuća u blizini Altona!"

"Tako, dakle!" Gospođica Marple zastane, a onda reče: "A gdje žive Dysonovi?"

"U Kaliforniji!", reče gospođica Prescott. "Naravno, kad su kod kuće! Mnogo putuju!"

"Čovjek stvarno malo zna o ljudima s kojima putuje!", reče gospođica Marple. "Kako bih rekla čovjek sazna o njima samo ono što oni žele da se zna, što Vam sami kažu! Na primjer, Vi zaista ne znate žive li oni stvarno u Kaliforniji!" Gospođica Prescott je bila iznenađena.

"Sigurna sam da je gospodin Dyson tako rekao!"

"Da, to i mislim! Isto je možda i s Hillingdonovima! To što ste rekli - da žive u Hampshireu! Vi samo ponavljate ono što su Vam oni rekli, zar ne?"

Gospođica Prescott je bila sasvim zbunjena. "Želite li reći da ne žive u Hampshireu?", upita.

"Ne, ne! Ni trenutka nisam na to pomislila!", reče gospođica Marple kao da se ispričava. "Uzela sam ih samo kao primjer za ono što čovjek zna ili ne zna o drugima!" Dodala je: "Rekla sam Vam da živim u Djevičanskoj Poljani, koja je bez sumnje mjesto za koje niste nikada ni čuli. Ali, Vi to ne znate, ako tako mogu reći, iz osobnoga iskustva, je li tako?"

Gospođica Prescott jedva se suzdržala da joj kaže kako joj uopće nije važno gdje živi. Valjda u nekoj selendri na jugu Engleske! "Sad

mi je jasno što ste htjeli reći!", složila se žurno. "Isto tako znam da čovjek nikad ne može biti dovoljno oprezan kad je u inozemstvu!"

"Nisam baš mislila na to!", reče gospođica Marple. Čudne su misli prolazile glavom gospođice Marple. Pitala se zna li zaista da su kanonik Prescott i gospođica Prescott stvarno kanonik Prescott i gospođica Prescott. Tako su oni rekli! Nije bilo nikakva dokaza za suprotno mišljenje! Bilo bi zaista lako staviti svećenički ovratnik, odjenuti halju, voditi prikladne razgovore - kad bi bilo razloga... Gospođica Marple je poprilično znala o svećenicima u svome kraju, ali Prescottovi su bili sa sjevera. Iz Durhama, ako se ne vara. Nije sumnjala da su Prescottovi, ali ipak, opet izlazi na isto čovjek vjeruje u ono što mu kažu. Možda bi trebalo biti oprezan. Možda... Ona zamišljeno odmahnu glavom.

19 - Upotreba cipele

Kanonik Prescott vratio se prilično zadihan (igranje s djecom uvijek je zamorno). Ubrzo su on i sestra otišli u hotel jer im je na plaži bilo prevruće.

"Kako na plaži može biti prevruće?!", prezrivo reče gospođa de Caspearo kad su otišli. "To je glupost! Pogledajte samo kako je odjevena - ruke i vrat posve su joj pokriveni! Možda je to i dobro! Koža joj je grozna, kao u očerupane kokoši!"

Gospođica Marple duboko uzdahnu. Sad ili nikad prilika je za razgovor sa gospođom de Caspearo! Na svoju žalost, nije znala što bi rekla! Činilo se kao da ne postoji zajednička tema za razgovor.

"Imate li djece, Gospođo?", upitala je. "Imam tri anđela!", reče gospođa de Caspearo poljubivši vrhove prstiju. Gospođica Marple nije bila sigurna znači li to da su djeca gospođe de Caspearo na Nebu ili se to samo odnosi na njihovu narav. Jedan od gospode iz društva reče nešto na španjolskome i gospođa de Caspearo zabaci glavu i nasmija se glasno.

"Jeste li razumjeli što je rekao?", upitala je gospođicu Marple.

"Na žalost, nisam!", odgovori gospođica Marple. "Bolje da niste! Pokvarenjak!" Usljedilo je živahno razmjenjivanje šala na španjolskome. "Nečuveno, stvarno nečuveno!", reče vrlo ozbiljno gospođa de Caspearo na engleskome. "Policija nam ne dopušta da odemo s otoka! Urlam, bjesnim, lupam nogama, ali oni samo kažu: Ne! Ne! Znate kako ćemo svi ovdje završiti - sve će nas pobiti!" Njezin tjelohranitelj je pokušao umiriti. "Ma, jest! Kažem Vam - zlosretno je ovdje! Znala, sam to od početka! Onaj stari major, onaj ružni, imao je urokljivo oko, sjećate li se? Gledao je ukriž! To je loše! Svaki put kad bi me pogledao, pokazivala sam mu rukom rogove!" Prstima je pokazala kako je to radila. "Kako je bio razrok, nisam uvijek bila sigurna gleda li mene..."

"Imao je jedno oko stakleno!", reče gospođica Marple kako bi objasnila. "Bio je to nesretan slučaj, mislim, kad je bio mali. Nije on bio kriv!"

"Kažem Vam da je donosio nesreću - imao je urokljivo oko!" Njezina ruka opet napravi poznatu južnjačku kretnju - kažiprst i mali prst ispruženi, dva srednja savijena. "Bilo kako bilo", reče veselo, "mrtav je - ne moram ga više gledati! Ne volim gledati ružne stvari!"

To je, pomisli gospođica Marple, pomalo okrutan epitaf majoru Palgraveu. Tamo dolje na plaži Greg Dyson je izašao iz mora. Lucky se okrenula na pijesku. Evelyn Hillingdon gledala je u Lucky pogledom od kojega se gospođica Marple naježila. "Po ovakvom suncu ne može mi biti hladno!", pomisli. Kako se ono kaže: Prošla me mala smrt... Digla se i polako otišla u bungalov. Usput je srela gospodina Rafiela i Esther Walters koji su silazili na plažu. Gospodin Rafiel joj namigne. Gospođica Marple nije odvrtila. Izgledala je neraspoločeno. Ušla je u svoj bungalov i legla na krevet. Osjećala se starom, umornom i izmučenom. Bila je sasvim sigurna kako nema vremena za gubljenje - nema vremena za gubljenje... Vrijeme leti... Sunce će uskoro zaći... sunce... sunce se smije gledati samo kroz čađavo staklo... Gdje li je onaj komad začađavljenoga stakla koji joj je netko dao?... Ne, neće joj ni trebati. Sjena je prekrila sunce. Sjena. Sjena Evelyn Hillingdon... Ne, nije Evelyn Hillingdon... Sjena (kako ono glasi?) Sjena Doline Smrti. Tako je! Treba - što? Pokazati rogove - da odvрати urokljivo oko - oko majora Palgravea. Vjeđe joj zatitraše i rastaviše se. Bila je zaspala. Ali, bila je tu neka sjena - netko je virio kroz prozor. Sjena se udalji, a gospođica Marple razazna tko je to bio. Jackson! "Bezobrazluk... Tako viriti!", pomislila je i usput dodala: "Baš kao Jonas Parry!" Usporedba nije baš bila na čast Jacksonu! Onda se upitala zašto je Jackson virio u njezinu sobu. Da provjeri je li tu? Ili da se uvjeri kako spava? Ustala je, otišla u kupaonicu i oprezno provirila kroz prozor. Arthur Jackson stajao je kraj vrata susjednoga bungalova, bungalova gospodina Rafiela. Vidjela je kako se brzo osvrnuo i šmugnuo unutra. Zanimljivo, pomisli gospođica Marple! Zašto se tako kriomice obazirao? Ništa ne bi bilo prirodnije nego ući u bungalov gospodina Rafiela jer je i sam imao sobu u njegovu zadnjem dijelu. Pa, stalno ulazi i izlazi zbog posla. Čemu onda to skrivanje? "Samo je jedan razlog", reče gospođica Marple samoj sebi, "htio je biti siguran da ga nitko nije vidio zbog nečega što namjerava učiniti!" Naravno, svi su u to doba

bili na plaži, osim onih koji su otišli na izlete. Za dvadesetak minuta i Jackson će otići na plažu kako bi pomogao gospodinu Rafielu da se okupa. Ako je htio učiniti nešto u bungalovu neprimijećen, sada je bio trenutak! Uvjerio se da gospođica Marple spava, uvjerio se da nikoga nema u blizini da prati njegovo kretanje! Dakle, ona se mora potruditi da baš to uradi! Sjedeći na krevetu, gospođica Marple skinu sandale i zamijeni ih sportskim papučama. Onda odmahne glavom, skinu papuče, otvori kovčeg i izvadi cipele čija je jedna potpetica zapela nedavno na vratima. Potpetica je bila malo nesigurna i gospođica Marple je uz pomoć turpijice za nokte još više rasklima. Zatim je, što je mogla opreznije, izašla hodajući u čarapama. Poput velikoga lovca koji se približava krdu antilopa uz vjetar, zaobišla je bungalov gospodina Rafiela. Obazrivo je provirila iza ugla. Obula je jednu cipelu, potpeticu one druge još malo drmnula i spustila se lagano na koljena te legla ispod prozora. Ako bi Jackson nešto čuo i došao do prozora da pogleda van, stara gospođica je pala zato što joj potpetica otpala. Ali, očito, Jackson nije ništa čuo. Vrlo, vrlo polako gospođica Marple podigne glavu. Prozori bungalova bili su niski. Štiteći se vijencem penjačice, ona proviri unutra... Jackson je klečao pred kovčegom.

Poklopac kovčega bio je podignut i gospođica Marple primijeti da se radi o posebnom kovčegu s odjeljcima ispunjenim raznim papirima. Jackson je pretraživao po papirima, katkad vadeći dokumente iz velikih omotnica. Gospođica Marple nije dugo ostala na svome promatračkom mjestu. Samo je htjela saznati što Jackson radi. Sada je znala. Jackson je njuškao! Nije mogla prosuditi je li tražio nešto posebno ili je samo zadovoljavao svoj prirodni instinkt, ali je ovo uvjerilo da Arthur Jackson i Jonas Parry imaju mnogo sličnosti i u drugome, a ne samo u izgledu! Sada joj je bio problem kako se povući. Spustila se vrlo pažljivo i puzala duž cvjetne lijehe dok se nije odmakla od prozora. Vratila se u svoj bungalov i brižljivo odložila cipele i potpeticu koju je otkinula. Gledala ih je s ljubavlju. Dobar izum koji bi mogla upotrijebiti opet, ako zatreba! Obula je ponovno sandale i uputila se na plažu. Iskoristivši trenutak kad je Esther Walters ponovno ušla u more, gospođica Marple se premjesti na stolicu na kojoj je dotle sjedila Esther. Greg i Lucky su se smijali i

razgovarali sa gospođom de Caspearo prilično bučno. Gospođica Marple govorila je vrlo tiho, ne gledajući gospodina Rafiela.

"Znate li da Jackson njuška?"

"To me ne iznenađuje!", reče gospodin Rafael. "Uhvatili ste ga na djelu, zar ne?"

"Uspjela sam ga promatrati kroz prozor! Otvorio je jedan od Vaših kovčega i pregledavao papire!"

"Mora biti da se dočepao ključa! Snalažljiv momak! Ipak, bit će razočaran! Ništa do čega dođe na takav način neće mu vrijediti ni pišljiva bobala!"

"Upravo dolazi!", reče gospođica Marple gledajući prema hotelu.

"Vrijeme je za to moje idiotsko kupanje!" Zatim tiho reče: "Što se Vas tiče - nemojte biti previše poduzetni! Ne želimo uskoro prisustvovati i Vašem pokopu! Imajte na umu svoje godine i budite oprezni! Ovdje postoji netko tko nema baš previše obzira, zapamtite to!"

20 - Noćna uzbuna

Spustila se večer... Upalila su se svjetla na terasi... Ljudi su večerali, razgovarali i smijali se, premda ne tako glasno i veselo kao nekoliko dana prije... Orkestar je svirao. Ali, ples je završio rano. Ljudi su zijevali, odlazili na spavanje... Svjetla su se pogasila... Nastao je mrak i tišina. "Zlatna palma" je spavala.

"Evelyn! Evelyn!", šapat je bio oštar i nestrpljiv. Evelyn Hillingdon se promeškolji i okrenu na jastuku. "Evelyn! Molim Vas, probudite se!"

Evelyn Hillingdon naglo sjedne u krevetu. Tim Kendal je stajao na vratima. Gledala ga je zaprepašteno. "Evelyn, molim Vas, možete li doći? Radi se o Molly! Bolesna je! Ne znam što joj je! Mora biti da je nešto popila!"

Evelyn se odmah odlučila. "U redu, Time! Doći ću! Vratite se k njoj! Odmah dolazim!"

Tim Kendal iščezne. Evelyn sklizne s kreveta, ogrne kućni ogrtač i pogleda na drugi krevet. Njezin se muž, izgleda, nije probudio. Ležao je mirno dišući. Evelyn je trenutak oklijevala, a onda je odlučila da ga neće uznemiravati. Izašla je i žurno krenula prema glavnoj zgradi i onda oko nje do bungalova Kendalovih. Na vratima je sustigla Tima. Molly je ležala na krevetu. Oči su joj bile sklopljene, a disanje joj očito nije bilo prirodno. Evelyn se sagnula nad nju, opipala joj puls, a onda pogledala stolić kraj kreveta. Na njemu je bila upotrijebljena čaša, a kraj nje prazna bočica tableta. Uzela je.

"To su bile njezine tablete za spavanje", reče Tim, "ali ta je bočica jučer ili prekjučer bila samo napola prazna! Mislim da je sve popila!"

"Idite po dr. Grahama!", reče Evelyn. "Usput nekoga probudite i recite da skuhaju jaku kavu! Što je moguće jaču! Požurite!"

Tim odjuri. Na vratima se sudari s Edwardom Hillingdomom.

"Oh, oprostite, Edwarde!"

"Što se ovdje događa?", upita energično Hillingdon. "Što se događa?"

"Molly! Evelyn je s njom! Moram po liječnika! Trebao sam najprije otići po njega - ali, nisam bio siguran i mislio sam da će Evelyn znati.

Molly ne bi voljela da sam doveo liječnika bez potrebe!"

Otrčao je. Edward Hillingdon je pogledao za njim, a onda ušao u sobu. "Što se događa?", upitao je. "Je li ozbiljno?"

"Oh, tu si Edwarde! Pitala sam se hoćeš li se probuditi. Ovo luckasto dijete nešto je popilo!"

"Je li loše?"

"Ne može se reći ako se ne zna koliko je uzela! Mislim da neće biti loše ako uspijemo nešto učiniti na vrijeme! Poslala sam po kavu! Ako je uspijemo natjerati da popije..."

"Ali, zašto je to učinila? Ne misliš, valjda..."

"Što to ne mislim?"

"Ne misliš da je to zbog ispitivanja - policija i sve to?"

"Moguće je, naravno! Takve stvari mogu vrlo uznemiriti nervozne osobe!"

"Molly nikad nije djelovala nervozno!"

"Nikad se ne zna!", reče Evelyn. "Ponekad izgube živce i oni za koje bismo se najmanje nadali!"

"Da, sjećam se..." Ponovno je zastao.

"Istina je", reče Evelyn, "da čovjek stvarno ni o kome ništa ne zna!" Dodala je: "Čak ni o osobama koje su ti najbliže!"

"Ne pretjeruješ li, Evelyn?"

"Mislim da ne pretjerujem! Kad čovjek razmišlja o ljudima, onda je to predodžba koju je sam stvorio o njima!"

"Ja poznajem tebe!", reče Edward Hillingdon tiho.

"Ti samo misliš da me poznaješ!"

"Ne! Siguran sam! A i ti si sigurna u mene!"

Evelyn ga pogleda i vrati se krevetu. Uhvati Molly za ramena i prodrma je.

"Morali bismo poduzeti nešto, ali mislim kako će biti bolje da pričekamo dr. Grahama! Oh! Čini mi se da ih čujem!"

II "Bit će joj dobro!" Dr. Graham se povuče, obriše čelo maramicom i uzdahne s olakšanjem.

"Mislite li da će joj biti dobro, gospodine?", upita Tim zabrinuto.

"Da, da! Stigli smo na vrijeme! U svakom slučaju, vjerojatno nije uzela količinu koja bi je ubila! Za nekoliko dana bit će zdrava kao

dren, ali dan ili dva bit će joj prilično loše!" Uzeo je praznu bočicu. "Tko joj je ovo dao?"

"Neki liječnik u New Yorku. Nije mogla spavati."

"Da, da! Mi liječnici danas olako dajemo ovakve stvari! Nitko ne kaže mladim ženama koje pate od nesanice neka broje ovce ili da ustanu, nešto pojedu i napišu nekoliko pisama pa se vrate u krevet! Brzi lijekovi, to se danas traži! Ponekad mislim da je šteta što ih dajemo! U životu treba naučiti podnositi tegobe! Dobro je staviti dudicu u usta djetetu kako bi prestalo plakati, ali to se ne može raditi cijeli život!" Nasmiješio se. "Ako biste pitali gospođicu Marple što čini kad ne može zaspati, kladim se kako bi odgovorila da broji ovce!"

Okrenuo se prema krevetu u kojemu se Molly promeškujila. Otvorila je oči. Gledala ih je nezainteresirano, kao da ih ne prepoznaje. Dr. Graham uze joj ruku.

"Dobro, dobro, draga moja, što ste to učinili sa sobom?" Žmirnula je, ali nije odgovorila.

"Zašto si to učinila, Molly? Reci mi zašto!"

Tim je držao za drugu ruku. Pogled joj je bio ukočen. Ako je gledala nekoga, to je bila Evelyn Hillingdon. Kao da je očima postavljala neko pitanje, ali bi se to teško moglo reći.

"Tim je došao po mene!", reče Evelyn. Pogledala je Tima, pa dr. Grahama.

"Sada će Vam biti dobro!", reče dr. Graham.

"Ali, nemojte to opet učiniti!"

"Nije htjela to učiniti", reče Tim tiho. "Siguran sam da nije namjeravala! Htjela je samo čvrsto zaspati! Možda tablete nisu odmah djelovale, pa je uzela više! Je li tako, Molly?" Glavom je slabo odmahнула niječući.

"Želiš li reći kako si to namjerno učinila?", upita Tim.

"Da!", reče Molly. "Ali, zašto, Molly, zašto?"

Zatvorila je oči. "Bojim se!" Jedva se čulo.

"Bojiš se? Čega?" Oči joj se sklopiše.

"Bit će bolje da je ostavite na miru!", reče dr. Graham. Tim je govorio plahovito.

"Čega se bojiš? Policije? Zato što te gnjave, što te ispituju? Ne čudim se! Svatko bi se uplašio! Ali, oni su takvi, to je sve! Nitko ne

misli da će za trenutak..."

Dr. Graham mu dade odlučan znak.

"Hoću spavati!", reče Molly.

"To je najbolje za Vas!", reče dr. Graham. Krenuo je prema vratima, a ostali su ga slijedili. "Dobro će spavati!", reče dr. Graham.

"Što bih još mogao učiniti?", upita Tim. Držao se kao čovjek koji je vrlo obazriv prema bolesniku.

"Ja ću ostati, ako se slažete!", ljubazno reče Evelyn.

"Ne, ne! Ne, sve je u redu!", reče Tim. Evelyn se vrati do kreveta.

"Želite li da ostanem s Vama Molly?"

Molly ponovno otvori oči. Reče: "Ne!", a poslije stanke doda: "Samo Tim!" Tim se vrati i sjedne kraj kreveta.

"Tu sam, Molly!", reče i uzme joj ruku. "Spavaj samo! Neću te ostaviti!"

Ona tiho uzdahne i sklopi oči. Liječnik je zastao pred bungalovom, a s njim su bili i Hillingdonovi. "Jeste li sigurni da više ništa ne mogu učiniti?", upita Evelyn.

"Mislim da nema potrebe, gospođo Hillingdon! Bolje je da sada bude s mužem! Ali, možda sutra - uostalom, netko će morati biti s njom!"

"Mislite li da bi mogla - pokušati ponovno?", upita Hillingdon. Dr. Graham nervozno protrlja čelo.

"U ovakvim slučajevima nikad se ne zna! U stvari, teško je povjerovati da bi to mogla! Kako ste vidjeli, period oporavka krajnje je neugodan! Ali, naravno, nikada ne možemo biti sasvim sigurni! Možda je negdje sakrila još tih stvari!"

"Nikad ne bih pomislio da bi se djevojka kakva je Molly pokušala ubiti!", reče Hillingdon. Dr. Graham suho reče: "Nikada to ne čine osobe koje stalno prijete da će se ubiti! Takvi samo dramatiziraju i tako se ispušu!"

"Molly je uvijek izgledala tako sretna! Mislim da možda..." Evelyn je oklijevala. "Morala bih Vam reći, dr. Graham!"

Ispričala mu je zatim o svom razgovoru s Molly na plaži one noći kad je ubijena Victorija. Grahamovo lice bilo je smrtno ozbiljno kad je završila.

"Drago mi je što ste mi to rekli, gospođo Hillingdon! Postoje vrlo određene indikacije nekog dubokog nemira! Da! Ujutro ću razgovarati s njezinim mužem!"

"Želio bih s Vama ozbiljno razgovarati o Vašoj ženi, Kendale."

Sjedili su u Timovome uredu. Evelyn Hillingdon zamijenila ga je kraj Mollyna kreveta, a i Lucky je obećala da će doći i, kako je rekla - zamijeniti je. I gospođica Marple također je ponudila pomoć. Jadni Tim bio je razapet između obaveza oko posla i ženine bolesti.

"Ne mogu shvatiti", reče Tim, "više ne mogu shvatiti Molly! Promijenila se! Promijenila se mimo svih očekivanja!"

"Čuo sam da je imala ružne snove?"

"Da! Da, prilično se žalila na to!"

"Otkad?"

"Ne znam! Oko - pretpostavljam mjesec dana - možda duže. Ona - mi - mislili smo da se radi ovaj, o noćnim morama, znate!"

"Da, da, potpuno Vas razumijem! Mnogo je ozbiljnija činjenica da se ona nekoga boji. Je li govorila o tome?"

"Pa, jest! Rekla je jednom ili dvaput da je prate!"

"Ah! Da je uhode?" "Da, jednom je upotrijebila taj izraz! Rekla je da su joj neprijatelji i da je uhode!"

"Je li imala neprijatelja, gospodine Kendale?"

"Ne! Naravno da nije!"

"Nije bilo nikakvih incidenata u Engleskoj prije nego ste se vjenčali?"

"Oh, ne, ne! Ništa u tome smislu! Nije se najbolje slagala s obitelji, to je sve! Njezina majka je prilično ekscentrična žena s kojom je možda teško živjeti, ali..."

"Ima li kakvih znakova mentalne nestabilnosti u njezinoj obitelji?" Tim zausti da nešto reče, ali se predomisli. Gurao je naličje po stolu. "Moram naglasiti, Time, kako bi bilo bolje da mi kažete, ako je tako!"

"Ovaj, mislim da ima! Ništa ozbiljno, ali mislim da je jedna njezina baka, ili netko, bila luckasta. Ali, to nema veze! Želim reći - toga ima u gotovo svakoj obitelji!"

"Da, da! To je istina! Ne želim Vas uznemiriti, ali to bi moglo eskalirati u - ovaj, živčani slom ili halucinacije ako dođe do stresa!"

"Ja stvarno ne znam mnogo!", reče Tim. "Uostalom, ljudi ne otkrivaju sve svoje obiteljske tajne, zar ne?"

"Upravo tako! Nije imala nekoga prijatelja - nije bila zaručena ni za koga, nije bilo nikoga tko bi joj mogao prijetiti?"

"Ne znam! Mislim da nije! Molly je bila zaručena za nekoga prije nego sam ja naišao. Njezini su se roditelji protivili, čuo sam, i Molly je pošla s tim momkom više iz prkosa nego zbog ičega drugog!" Najednom se isceri. "Znate kako je kad ste mladi! Ako se ljute na Vas, onda Vi još više uprete!"

I dr. Graham se nasmiješi. "Pa, da! To se često događa! Nikada ne bi trebalo prigovarati izboru prijatelja svoje djece! Obično tijekom godina sami otkriju tko je kakav! Taj čovjek, ma tko bio, nije prijetio Molly?"

"Ne, siguran sam da nije! Rekla bi mi! Sama mi je priznala da je to bio samo luckasti mladenački hir, najviše zbog toga što je bio na zlu glasu!"

"Da, da! Dakle, to ne zvuči ozbiljno! Ali, ima još nešto! Očito, Vaša je žena imala nešto što se opisuje kao amnezija - imala je kratke vremenske periode u kojima se nije sjećala svojih postupaka. Jeste li to znali, Time?"

"Ne!", reče Tim polako. "Ne! Nisam znao! Nikada mi nije rekla! Kad ste već spomenuli, znate, primijetio sam da je katkada izgledala prilično rastresena i... " Zastao je razmišljajući. "Da! Sad mi je jasno! Nisam mogao shvatiti kako zaboravlja najobičnije stvari i kako ponekad kao da ne zna koje je doba dana. Pretpostavljam kako sam mislio samo da je rastresena!"

"Sve u svemu, Time, najiskrenije Vam savjetujem da ženu odvedete kod nekoga dobrog specijalista!"

Tim plane ljutito. "Pretpostavljam da mislite na specijalistu za duševne bolesti?"

"Hajde, nemojte se uzrujavati zbog naziva! Odvedite je neurologu, psihologu, nekome tko je specijalist za ono što laici nazivaju živčanim slomom! Postoji jedan stručnjak u Kingstonu. Naravno, možete je odvesti i u New York. Postoji nešto što je prouzrokovalo te živčane strahote Vaše žene. Nešto čega je jedva svjesna! Posavjetujte se zbog nje, Time! Posavjetujte se što prije!" Potapšao

je mladoga čovjeka po ramenu i ustao. "Trenutno se ne trebate bojati! Vaša žena ima dobre prijatelje i svi ćemo paziti na nju!"

"Hoće li - mislite li da više neće pokušati?"

"Ne vjerujem da hoće!", reče dr. Graham.

"Niste sigurni?", upita Tim.

"Nikad ne možete biti sigurni!", reče dr. Graham. "To je jedna od prvih stvari koje se nauče u mojoj profesiji!" Ponovno stavi ruku na Timovo rame. "Nemojte se isuviše brinuti!"

"Lako je to reći!", reče Tim kad je liječnik izašao. "Nemoj se brinuti! Što on misli, od čega sam ja?!"

21 - Jackson o kozmetici

"Sigurni ste da Vam neće biti teško, gospođice Marple?, upitala je Evelyn Hillingdon.

"Zaista neće, draga!", odgovori gospođica Marple. "Stvarno me veseli ako mogu pomoći na bilo koji način! U mojim godinama, znate, čovjek se osjeća vrlo nekoristan! Posebno na ovakvome mjestu, samo radi svoje zabave! Ne, bit će mi drago sjediti s Molly! Samo Vi idite na izlet! Rt pelikana, zar ne?"

"Da!", reče Evelyn. "I Edward i ja ga volimo! Nikad mi ne bi dodijalo gledati ptice kako rone i hvataju ribu! Tim je sada kod Molly, ali ima posla i čini mi se kako je ne bi volio ostaviti samu!"

"Sasvim je u pravu!", reče gospođica Marple. "Ne bih ni ja da sam na njegovu mjestu! Nikad se ne zna, je li tako? Kad netko jednom pokuša... Samo Vi idite, draga moja!"

Evelyn se pridružila grupici koja je čekala. Tu su bili njezin muž, Dysonovi i tri - četiri gosta. Gospođica Marple pregleda svoj pribor za pletenje, ustanovi da ima sve što joj je potrebno i uputi se prema bungalovu Kendalovih. Kad je stigla na lođu, čula je Timov glas kroz poluotvoreni prozor.

"Kad bi mi samo rekla zašto si to učinila, Molly! Što te je na to nagnalo? Jesam li ja možda kriv? Mora postojati nekakav razlog! Kad bi mi samo rekla!"

Gospođica Marple se zaustavi. Nakon male stanke, Molly je progovorila. Glas joj je bio potišten i umoran.

"Ne znam, Time! Zaista ne znam! Pretpostavljam nešto me spopalo!"

Gospođica Marple pokuca na vrata i uđe.

"Oh! Stigli ste, gospođice Marple! Vrlo lijepo od Vas!"

"Nije to ništa!", reče gospođica Marple. "Stvarno mi je drago da mogu pomoći! Mogu li sjesti na ovu stolicu? Izgledate mnogo bolje, Molly! Tako mi je drago!"

"Osjećam se dobro!", reče Molly. "Sasvim dobro! Samo sam - oh, samo mi se spava!"

"Neću govoriti!", reče gospođica Marple. "Samo mirno ležite i odmarajte se! Ja ću plesti!"

Tim Kendal pogleda je sa zahvalnošću i izađe. Gospođica Marple smjesti se na svojoj stolici. Molly je ležala na lijevom boku. Bila je ošamućena i iscrpljena. Rekla je gotovo šapćući: "Vrlo ste ljubazni, gospođice Marple! Ja - ja mislim da ću zaspati!" Malo se okrenula na jastuku i zatvorila oči. Disanje joj je postajalo ravnomjernije, iako je još bilo daleko od normalnog. Dugo iskustvo u njezi bolesnika potaklo je gospođicu Marple da odmah poravna prekrivač i podvuče ga pod madrac. Dok je to obavljala, ruka joj naiđe na nešto tvrdo i pravokutno pod madracem. Prilično iznenađena, uzme to i izvuče. Bila je to knjiga. Gospođica Marple pogleda djevojku u krevetu - bila je sasvim mirna. Očito je zaspala. Gospođica Marple otvori knjigu. Bilo je to novije izdanje o živčanim bolestima. Sama od sebe, knjiga se otvorila na mjestu na kojemu se opisivao početak manije gonjenja i raznih oblika shizofrenije i sličnih bolesti. Nije to bila stručna knjiga nego jedna od onih koje može shvatiti i laik. Lice gospođice Marple vrlo se uozbiljilo dok je čitala. Nakon kratkoga vremena zatvori knjigu i počne razmišljati. Zatim se sagne i pažljivo vrati knjigu pod madrac, tamo gdje je i našla. Zbunjeno je vrtjela glavom. Nečujno se digla sa stolice. Napravila je nekoliko koraka prema prozoru, pa se naglo okrenula. Mollyne oči bile su otvorene, ali se zatvoriše čim se gospođica Marple okrenula. Za trenutak gospođici Marple nije bilo sasvim jasno je li joj se samo učinilo ili je zaista vidjela taj brzi, oštri pogled. Je li se Molly, možda, pretvarala da spava? To bi bilo razumljivo! Možda je mislila kako će gospođica Marple početi pričati ako joj pokaže da je budna. Da, možda je tako! Je li u tome Mollynom pogledu uhvatila tračak lukavosti koja joj je bila neugodna? Ne zna se, pomisli gospođica Marple, stvarno se ne zna! Odlučila je kako će pokušati razgovarati sa dr. Grahamom čim joj se ukaže prilika. Vratila se na stolicu kraj kreveta. Nakon nekoliko minuta uvjerala se da Molly zaista spava. Nitko ne bi mogao ležati tako mirno ni disati tako ravnomjerno a da ne spava! Gospođica Marple opet se digne. Danas je obula svoje sportske papuče. Možda nisu bile elegantne, ali su odgovarale klimi i bile su udobne nogama. Tiho se kretala po sobi, zaustavljajući se kraj prozora koji su gledali u

dva suprotna pravca. Hotelski krug je izgledao pust i tih. Gospođica Marple se vrati i kolebajući se htjede sjesti opet na svoju stolicu kad joj se učini da je čula slab zvuk izvana. Je li to cipela zastrugala po lođi? Oklijevala je malo, a onda prišla vratima, još ih malo otvorila i okrenula se govoreći: "Otići ću nakratko, dušo, samo do svoga bungalova, da vidim gdje sam ostavila taj uzorak! Bila sam sasvim sigurna da sam ga uzela sa sobom! Bit će Vam dobro dok se vratim, zar ne?"

Klimnula je glavom sama sebi. "Jadno dijete spava! To je dobro!" Prešla je polako preko lođe, sišla niza stube i onda naglo skrenula na stazu. Prolazeći između zaklona od nekoliko hibiskusovih grmova, promatrač bi se možda začudio videći da je gospođica Marple naglo skrenula u cvjetnu lijehu, obišla bungalov sa stražnje strane i opet ušla na druga vrata. Ta su vrata vodila u malu sobu koju je ponekad Tim upotrebljavao kao neslužbeni ured, a iz nje se išlo u dnevnu sobu. Široke zavjese bile su napola navučene kako bi u sobi bilo svježije. Gospođica Marple uvuče se iza jedne od njih. Čekala je. S toga prozora imala je odličan pogled i mogla je primijetiti bilo koga tko bi se približio Mollynome krevetu. Prošlo je nekoliko minuta prije nego što je nešto opazila. Skladna Jacksonova pojava u bijelom odijelu penjala se uza stube lođe. Zastao je za trenutak na balkonu, a onda kao da je diskretno pokucao na pritvorena vrata. Koliko je gospođica Marple mogla čuti, nije bilo odgovora. Jackson je brzo i kriomice pogledao uokolo i šmugnuo unutra. Gospođica Marple pođe do vrata koja su vodila u susjednu kupaonicu. Nije ušla u nju, nego je provirila kroz šarke. Nemalo se iznenadila. Razmišljala je nekoliko minuta, a onda je izašla iz bungalova i ušla u kupaonicu na druga vrata. Jackson se okrenuo prekidajući prevrtanje iznad umivaonika. Očito je bio iznenađen.

"Oh!", reče, "ja -ja nisam..."

"Gospodine Jackson!", izusti gospođica Marple vrlo iznenađeno.

"I mislio sam da ćete biti tu negdje!", reče Jackson.

"Jeste li nešto htjeli?", upita gospođica Marple.

"U stvari", reče Jackson, "upravo sam gledao kakvu kremu za lice upotrebljava gospođa Kendal!"

Gospođici Marple bilo je jasno da je Jackson tako reagirao jer je u ruci upravo držao kremu gospođe Kendal.

"Lijep miris!", reče on nabravši nos. "Prilično dobri preparati! Jeftinije marke ne odgovaraju svakoj koži! Lako izazivaju osip! Ponekad je jednako i s puderima za lice!"

"Izgleda da ste dobro upućeni u te stvari!", reče gospođica Marple.

"Radio sam neko vrijeme u farmaceutskoj industriji!", reče Jackson. "Tu se dosta nauči o kozmetici! Stavite proizvod u lijepo izrađenu bočicu, spakirajte je ukusno i iznenadit ćete se kako lako možete prevariti žene!"

"Jeste li zato...", obazrivo upita gospođica Marple.

"Pa, ne, nisam! Nisam došao govoriti o kozmetici!", priznao je Jackson.

"Nisi imao dovoljno vremena smisliti laž!", pomisli gospođica Marple. "Da vidimo kako ćeš se izvući!"

"U stvari", reče Jackson, "gospođa Walters je prije koji dan posudila svoj ruž za usne gospođi Kendal. Došao sam ga uzeti. Pokucao sam na vrata i vidio da gospođa Kendal spava, pa sam mislio kako će biti najbolje da uđem u kupaonicu i sam ga potražim!"

"Jasno!", reče gospođica Marple. "I - jeste li ga našli?"

Jackson zavrti glavom. "Vjerojatno je u nekoj njezinoj torbici!", reče polako. "Nije važno! Gospođa Walters nije pravila problem oko toga! Samo je usput spomenula!" Nastavio je pregledavati preparate. "Nema ih mnogo, zar ne? U njezinim godinama i nema potrebe! Ima prirodno lijep ten!"

"Mora biti da Vi žene promatrate sasvim drugim očima nego obični ljudi!", reče gospođica Marple smiješeći se ljubazno.

"Da! Mislim da različite vrste posla oblikuju način opažanja!"

"Znate mnogo o lijekovima?"

"Pa, naravno! Radeći s njima, dobro sam ih upoznao! Ako mene pitate, danas ih ima i previše! Osobito tableta za smirivanje, čudotvornih tableta i koječega! U redu je ako se daju na recept, ali mnoge možete dobiti i bez recepta. Neki mogu biti i opasni!"

"Slažem se!", reče gospođica Marple. "Potpuno se slažem!"

"Znate, jako djeluju na ponašanje! Ta malodobnička histerija koja se javlja s vremena na vrijeme! Uzroci nisu prirodni! Djeca uzimaju

mnoge stvari! To nije ništa novo! Poznato je to već odavno! Na Istoku - osobno nisam bio tamo - svakakve čudne stvari su se događale! Iznenadili biste se kakve stvari žene daju muževima! U Indiji, na primjer, u ona loša vremena, mlada žena koja bi se udala za staroga čovjeka... Ne bi ga se htjela riješiti, jer bi i ona bila spaljena s njim, ili, ako ne bi bila spaljena, smatrala se otpadnicom od obitelji. Ali, mogla je starca drogirati, učiniti ga poluimbecilom, stvarati mu halucinacije i učiniti ga ludim!" Vrtio je glavom. "Da! Mnogo smeća!" Zatim je nastavio: "A vještice, znate!? Danas se mnogo toga zna o vješticama! Zašto su uvijek priznavale, zašto su tako spremno izjavljivale da su vještice, da su letjele na metli?"

"Mučenje!", uzvratila gospođica Marple.

"Ne uvijek!", reče Jackson. "O, da, mučenje je odgovorno za jedan dio, ali su neke od njih priznavale i prije nego bi mučenje uopće bilo spomenuto! Nisu toliko priznavale koliko su se hvalile! Dakle, mazale su se mastima! Zvale su to pomazanjem! Neki preparati - beladona, atropin i slične stvari - ako ih utrljate u kožu, daju osjećaj letenja! One su, jadnice, mislile da je to stvarno! Uzmite, na primjer, Asasine, srednjovjekovni narod iz Sirije, Libanona, tamo negdje! Uzimali su hašiš, halucinirali o raj, vilama i vječnosti! Govorili su im da će im tako biti poslije smrti, ali samo ako počine ritualno ubojstvo! Stvarno je tako bilo! Ne izmišljam!"

"To znači da su ljudi u biti krajnje lakovjerni!", reče gospođica Marple. "Pa, moglo bi se tako reći!"

"Vjeruju u ono što im se govori!", reče gospođica Marple. "Zaista, svi smo mi tome skloni!", dodala je, a onda je oštro upitala: "Tko Vam je pričao te priče o Indiji, o drogiranju muževa? Major Palgrave?"

Jackson je bio iznenađen. "Pa, jest! U stvari, tako je! Ispričao mi je mnoge takve priče! Naravno, mnogo se toga događalo prije njegova doba, ali se činilo da on o tome sve zna!"

"Major Palgrave je davao dojam da o svemu sve zna!", reče gospođica Marple. "Često je bio neoprezan u onome što priča svijetu!" Zamišljeno je zavrtjela glavom. "Major Palgrave", reče, "odgovoran je za štošta!"

Slabi šum dopre iz susjedne sobe. Gospođica Marple naglo se osvrnu. Brzo izađe iz kupaonice i uđe u sobu. Lucky Dyson stajala je pred vratima.

"Ja... Oh! Nisam znala da ste tu, gospođice Marple!"

"Upravo sam trenutak otišla u kupaonicu!", reče gospođica Marple s dostojanstvom i viktorijanskom hladnoćom. Jackson je u kupaonici razvukao usta u širok osmijeh. Viktorijanska skromnost uvijek ga je zabavljala.

"Pitala sam se biste li htjeli da ja malo sjedim uz Molly", reče Lucky. Pogledala je prema krevetu. "Spava, zar ne?"

"Mislim da spava!", reče gospođica Marple. "Ali, u stvari, to je dobro! Idite i zabavljajte se, draga moja! Mislila sam da ste na izletu!"

"Pošla sam", reče Lucky, "ali me glava tako gadno zaboljela da sam odustala u zadnjem trenutku! Zato sam mislila da bih ipak mogla pomoći!"

"Vrlo lijepo od Vas", reče gospođica Marple. Sjela je i ponovno uzela pletivo, "ali meni je ovdje sasvim dobro!"

Lucky je trenutak - dva oklijevala, a onda se okrene i ode. Gospođica Marple je malo pričekala, a onda na prstima otišla do kupaonice, ali je Jackson bio otišao, bez sumnje na druga vrata. Gospođica Marple uzme bočicu kreme za lice koju je držao i spusti je u džep.

22 - Muškarac u njenom životu

Pročavrljati opušteno s dr. Grahamom nije bilo tako lako kako se gospođica Marple nadala.

Osobito je pazila da mu se ne obrati izravno kako ne bi davala pretjeranu važnost pitanjima koja mu je htjela postaviti. Tim se vratio, pazio je na Molly, a gospođica Marple je učinila sve da ga zamijeni za vrijeme večere jer je trebao biti u blagovaonici. On je uvjeravao kako je gospođa Dyson spremna preuzeti čuvanje, ili pak gospođa Hillingdon, ali je gospođica Marple rekla kako su one mlade žene koje se vole zabavljati, a ona više voli laganu raniju večeru i tako će svima odgovarati. Tim joj je još jednom zahvalio.

Naprосто lebdeći oko hotela i na stazi koja je povezivala bungalove, među njima i bungalov dr. Grahama, gospođica Marple pokušavala je isplanirati što će najprije uraditi. Glavom su joj se motale zbrkane i kontradiktorne ideje, a ona to nije voljela. Cijela stvar krenula je potpuno jasno. Major Palgrave sa svojom sposobnošću pričanja priča, njegova indiskrecija, koju su drugi očito čuli, i posljedica - njegova smrt u roku od dvadeset i četiri sata. Nije bilo nikakvih teškoća s tim, pomislila je gospođica Marple. Ali, poslije toga, morala je priznati, teškoće su se samo nizale! A sve su ukazivale na različite pravce! Priznati sam sebi da ne vjeruješ ni jedne jedine riječi što ti je bilo tko rekao, priznati da ne vjeruješ nikome i da mnoge osobe s kojima razgovaraš slične na osobe u Djevičanskoj Poljani - kamo to vodi? Misli su joj se stalno vraćale na žrtvu. Netko će biti ubijen i ona je sve jače osjećala kako bi trebala sasvim jasno znati tko je taj netko! Postojalo je nešto! Nešto što je čula? Primijetila? Vidjela? Netko joj je rekao nešto što se odnosilo na slučaj? Joan Prescott? Joan Prescott je rekla mnogo toga o mnogima! Skandal? Ogovaranje? Što je Joan Prescott točno rekla? Gregory Dyson, Lucky - misli gospođice Marple stalno su se vrtjele oko Lucky. Bila je uvjerena da su sumnje u nju opravdane - aktivno je sudjelovala u smrti prve žene Gregoryja Dysona. Sve je ukazivalo na to. Je li moguće da je slijedeća žrtva zbog koje se brine Gregory Dyson? Ne

namjerava li ona možda ponovno okušati sreću s novim mužem i zato ne želi samo slobodu, nego i pristojno nasljedstvo koje bi dobila kao udovica Gregoryja Dysona?

"Stvarno", reče u sebi, "to su samo nagađanja! Glupa sam! Znam da sam glupa! Istina mora biti sasvim jednostavna! Kad bi se samo uklonilo nepotrebno! Previše je suvišnih stvari! U tome je problem!"

"Govorite sami sa sobom?", upita je gospodin Rafiel. Gospođica Marple se trgne. Nije ni primijetila da se približio. Esther Walters ga je pridržavala. Polako je silazio iz bungalova na terasu.

"Zaista Vas nisam primijetila, gospodine Rafiele!"

"Usne su Vam se micale! Kakva je to žurba?"

"Još je uvijek žurno!", reče gospođica Marple. "Nevolja je u tome što ne mogu vidjeti ono što bi trebalo biti sasvim očito..."

"Drago mi je da je tako jednostavno! Pa, ako Vam treba kakva pomoć, računajte na mene!" Okrenuo je glavu kad im se Jackson približavao stazom. "Dakle, tu ste, Jacksone! Gdje ste, do vraga, bili? Nikad Vas nema kad ste mi potrebni!"

"Oprostite, gospodine Rafiele!" Spretno je podmetnuo svoje rame pod ruku gospodina Rafiela. "Želite li dolje na terasu, gospodine?"

"Odvedite me do bara!", reče gospodin Rafiel. "U redu, Esther, Vi možete ići i presvući se! Dođite na terasu za pola sata!"

On i Jackson su otišli. Gospođa Walters je sjela na stolicu do gospođice Marple. Lagano je trljala ruku.

"Izgleda vrlo lagan", primijeti, "ali ruka mi je sva utrnula! Nisam Vas vidjela cijelo popodne, gospođice Marple!"

"Ne, sjedila sam kod Molly Kendal!", objasni gospođica Marple. "Zaista izgleda mnogo bolje!"

"Ako mene pitate, njoj nikada nije bilo stvarno loše!", reče Esther Walters. Gospođica Marple podigne obrve. Ton Esther Walters bio je sasvim izričit.

"Hoćete reći - mislite da njezin pokušaj samoubojstva..."

"Mislim da nije bilo pokušaja samoubojstva!", reče Esther Walters. "Ni trenutak nisam vjerovala da je uzela preveliku dozu i mislim da i dr. Graham to zna!"

"Sada ste me zainteresirali!", reče gospođica Marple. "Pitam se zašto to kažete?"

"Zato što sam gotovo sigurna da sam u pravu! Takve se stvari često događaju! To je način skretanja pažnje na sebe!", nastavi Esther Walters.

"Bit će vam žao kad umrem, zar ne?", citirala je gospođica Marple.

"Tako nešto!", složi se Esther Walters. "Ipak, ne mislim da je to bio motiv u ovom slučaju. To se radi kad vas muž ljuti, a vi ste u njega zaljubljeni!"

"Zar mislite da Molly Kendal toliko voli svoga muža?"

"Pa", reče Esther Walters, "što Vi mislite?"

Gospođica Marple se zamisli. "Manje - više, to sam pretpostavljala!" Za trenutak zastane i doda: "Možda sam pogriješila!"

Esther se nasmiješila prilično kiselo. "Znate, čula sam neke stvari o njoj!"

"Od gospođice Prescott?"

"Od nekoliko ljudi. Postoji jedan muškarac! Netko koga je jako voljela. Njezina je obitelj bila strahovito protiv njega."

"Da", reče gospođica Marple, "čula sam za to!"

"A onda se udala za Tima! Možda ga je na neki način voljela. Ali, onaj drugi nije odustao! Pitam se nije li je slijedio ovamo!"

"Zaista! Ali... tko?"

"Nemam pojma tko!", reče Esther. "Mislim da su vrlo oprezni!"

"Mislite da joj je stalo do toga muškarca?" Esther slegne ramenima.

"Po svoj prilici, izgleda da je neka propalica!", reče. "Ali, to je takva sorta koja se zna ženi uvući pod kožu i tu i ostati!"

"Niste li čuli kakav je taj čovjek - što je radio nešto tako?" Esther zavrti glavom.

"Nisam! Ljudi nagađaju, ali ne možete prijeći preko toga! Možda je bio oženjen. Možda su ga zato mrzili ili je zaista bio loš. Možda je pio. Možda se sukobio sa zakonom - ne znam! Ali, njoj je još uvijek stalo do njega! To znam sigurno!"

"Nešto ste vidjeli, čuli?", okušala je sreću gospođica Marple.

"Znam što govorim!", reče Esther osorno i neljubazno.

"Ta ubojstva...", počne gospođica Marple.

"Zar se ne možete okaniti tih ubojstava!", reče Esther. "I gospodina Rafiela ste uvukli u to! Zar ne možete jednostavno - pustiti neka ide kako ide? Nećete ništa više otkriti, u to sam sigurna!"

Gospođica Marple se zagleda u nju. "Vi mislite da znate, zar ne?"

"Mislim da znam, da! Prilično sam sigurna!"

"Zar ne biste onda trebali reći to što znate poduzeti nešto?"

"A zašto bih? Kakva korist od toga? Ne bih mogla ništa dokazati! Što bi se na kraju dogodilo?"

Ljudi se danas tako lako izvuku! To nazivaju smanjenom uračunljivošću ili tako nekako. Nekoliko godina u zatvoru i opet ste na slobodi i čisti kao suza!"

"Recimo da ne kažete ono što znate i netko drugi bude ubijen - još jedna žrtva?"

Esther samouvjerenom zatrese glavom. "To se neće dogoditi!", reče.

"U to ne možete biti sigurni!"

"Ja jesam sigurna! U svakom slučaju, ne vidim tko..." Ona se namršti. "Ipak", nastavi gotovo bez veze, "možda je to smanjena uračunljivost. Možda za to nema pomoći - ako ste živčano neuravnoteženi. Ne znam, ne znam! Najbolje od svega bi bilo kad bi ona otišla s njim, ma tko on bio, onda bismo sve mogli zaboraviti!" Pogledala je na sat zaprepašteno i naglo se digla. "Moram se presvući!"

Gospođica Marple je sjedila i gledala za njom. Zamjenice su, razmišljala je, uvijek škakljive, a žene poput Esther Walters sklone su ih razbacivati nasumce. Je li Esther Walters zbog nečega uvjerena da je žena odgovorna za smrt majora Palgravea i Victorije? Izgledalo je tako! Gospođica Marple se zamislila.

"Ah! Gospođica Marple sjedi sama - čak i ne plete!" Bio je to dr. Graham kojega je tako dugo i neuspješno tražila. Sada je tu, svojom voljom, i spreman sjesti i kratko popričati. Neće ostati dugo, pomisli gospođica Marple, zato što će otići presvući se za večeru, a obično rano večera. Rekla mu je da je cijelo popodne sjedila kraj Molly Kendal.

"Čovjek gotovo ne može povjerovati da se tako brzo oporavila!", reče ona.

"E, pa", reče dr. Graham, "to ne iznenađuje! Znate, nije uzela preveliku dozu!"

"Koliko sam razumjela, popila je gotovo pola bočice tableta!"

Dr. Graham se obazrivo nasmiješio. "Ne!", reče. "Mislim da nije uzela toliko. Rekao bih kako ih je namjeravala uzeti, a onda se u posljednjem trenutku predomislila i polovicu bacila! Ljudi i kad misle da se žele ubiti, često u stvari to ne žele! Nije to uvijek proračunata obmana, to je podsvjesna briga o sebi!"

"Ja mislim da je bilo proračunato! Želim reći, htjela je da izgleda kao...", gospođica Marple zastane.

"To je moguće!", reče dr. Graham. "Ako su se, na primjer, ona i Tim posvađali?"

"Vi znate da se oni ne svađaju! Izgleda da se jako vole! Ipak, pretpostavljam da se to uvijek može dogoditi! Ne, mislim da je sada s njom sve u redu! Mogla bi ustati i raditi kao i obično. Ipak, sigurnije je da ostane gdje jest još nekoliko dana..."

On se digne, veselo klimnu glavom i uputi se prema hotelu. Gospođica Marple još se malo zadržala na svome mjestu. Različite misli su joj se motale po glavi. Knjiga pod Mollynim madracem... Način na koji se Molly pretvarala da spava... Ono što je govorila gospođica Prescott, a kasnije i Esther Walters... A onda se vratila na početak svega - na majora Palgravea... Nešto je mučilo u mislima. Nešto u vezi s majorom Palgraveom... Nešto što bi... Kad bi se samo mogla sjetiti!

23 - Posljednji dan

"I večer i jutro bijahu posljednjeg dana", reče u sebi gospođica Marple. Potom se, malo zbunjena, uspravi na stolici. Zadrijemala je, što je bilo nevjerovatno zato što je glazba svirala, a svi koji mogu zadrijemati dok orkestar svira... Dakle, to znači, mislila je gospođica Marple, da se privikavam na ovo mjesto! Što je ono rekla? Neki citat koji je pogrešno zapamtila? Posljednji dan? Prvi dan! Tako bi trebalo biti! Ali, to nije bio prvi dan. Po svoj prilici, nije bio ni posljednji! Ponovno se uspravila. Činjenica je da je bila vrlo umorna. Sva ta uznemirenost, taj osjećaj da je na neki način sramotno suvišna... S nelagodom se još jednom sjetila onoga čudnog lukavog pogleda kojim je Molly pogledala ispod poluspuštenih vjeđa. Što se događalo u glavi te djevojke? Kako je sve, razmišljala je gospođica Marple, bilo drugačije na početku! Tim Kendal i Molly, tako sretan par. Hillingdonovi, toliko ugodni, tako lijepo odgojeni. Veseli i srdačni Greg Dyson, vesela i bučna Lucky koja toliko pretjeruje, zadovoljna sama sobom i svijetom... Kvartet koji se tako lijepo slaže! Kanonik Prescott, tako ugodno ljubazan čovjek. Joan Prescott, u kojoj ima nešto zlobno, ali je ugodna žena, a takve žene moraju ogovarati. Moraju znati što se događa, kada su dva i dva četiri, a kada je moguće rastegnuti ih na pet! Takve žene nemaju zlih namjera. Njihovi su jezici stalno u pokretu, ali su ljubazne kad ste u nevolji. Gospodin Rafiel, snažna osoba, čovjek dobrog karaktera, kojega ne možete zaboraviti. Ali, gospođica Marple je mislila da zna još nešto o gospodinu Rafielu. Liječnici su često dizali ruke od njega, kako je govorio, ali ovaj put, mislila je, sigurniji su u svoja predviđanja. Gospodin Rafiel je znao da su mu dani odbrojeni. Kako je to znao sa sigurnošću, ne bi li htio nešto poduzeti? Gospođica Marple ozbiljno je razmišljala. Mislila je kako bi to moglo biti važno. Što je ono točno rekao, nekako preglasno, previše sigurno? Gospođica Marple je znala dobro razlikovati nijanse tona u govoru. Toliko se naslušala u svom životu! Gospodin Rafiel rekao joj je nešto što nije bilo istina!

Gospođica Marple pogleda oko sebe. Večernji zrak, nježan miris cvijeća, stolovi s malim svjetiljkama, žene u lijepim haljinama. Evelyn u tamnoplavom s bijelim, Lucky u bijeloj haljini pripijenoj uz tijelo, s blještavom zlatnom kosom. Svi su večeras izgledali veseli i puni života. Čak se i Tim Kendal smiješio. Prošao je kraj njezinoga stola i rekao: "Ne mogu Vam dovoljno zahvaliti za sve što ste učinili! Molly je se osjeća gotovo kao i prije! Liječnik je rekao da sutra može ustati!"

Gospođica Marple se nasmiješila i rekla kako su to dobre vijesti. Međutim, da bi se nasmiješila, morala se silno potruditi. Nesumnjivo, bila je umorna... Digla se i odšetala polako do bungalova. Željela je nastaviti razmišljati, pokušati se prisjetiti, prikupiti činjenice, riječi i poglede. Nije bila sposobna za to! Umorni mozak se bunio. Govorio je: "Spavaj! Moraš spavati!" Gospođica Marple se svukla, legla u krevet, pročitala nekoliko stihova Thomasa Kempisa koje je držala kraj kreveta, a onda ugasila svjetlo. Čovjek ne može sve sam uraditi! Treba mu pomoć! "Noćas se neće ništa dogoditi!", promrmljala je s mnogo nade.

Gospođica Marple naglo se probudi i sjedne u krevetu. Srce joj je tuklo. Upalila je svjetlo i pogledala na mali sat kraj kreveta. Dva sata po ponoći. Dva po ponoći, a vani se nešto događa! Ustala je, odjenula kućni ogrtač i obula papuče, stavila vuneni šal na glavu i izašla da vidi što se to događa. Ljudi su se kretali uokolo sa svjetiljkama. Među njima primijetila je kanonika Prescottta i prišla mu.

"Što se događa?"

"Oh! Gospođice Marple! Gospođa Kendal! Muž joj se probudio i ustanovio da je nema u krevetu, da se izvukla i izašla! Tražimo je!"

On požuri dalje. Gospođica Marple krenu za njim sporije. Kamo je otišla Molly? Zašto? Je li to svjesno isplanirala, je li planirala išuljati se čim popusti nadzor nad njom i muž joj čvrsto zaspi? Gospođica Marple je mislila da je vjerojatno tako. Ali, zašto? Koji je razlog? Postoji li, kako je samouvjereno rekla Esther Walters, drugi muškarac? Ako je tako, tko bi to mogao biti? Ili je postojao neki još zlokobniji razlog? Gospođica Marple išla je dalje, gledajući oko sebe i zavirujući u grmlje. Onda je iznenada čula slabašan poziv: "Ovamo... Ovuda..."

Zov je dolazio tu iz blizine. Mora biti da je kraj potočića koji dotječe u more. Krenula je u tome smjeru što je brže mogla. Uistinu, nije bilo toliko tragača koliko joj se u početku činilo. Većina ih je sigurno još spavala u svojim bungalovima. Ugledala je mjesto kraj potoka gdje su stajali ljudi.

Netko je u prolazu gurnuo, gotovo srušio trčeći u tome smjeru. Bio je to Tim Kendal. Poslije nekoliko trenutaka čula je njegov krik: "Molly! Bože moj, Molly!"

Bilo je to nekoliko trenutaka prije nego se gospođica Marple uspjela približiti grupi. U njoj su bili jedan konobar Kubanac, Evelyn Hillingdon i dvije domaće djevojke. Razmaknuli su se kako bi propustili Tima da prođe. Gospođica Marple stigla je upravo u trenutku kad se on naginjao da pogleda. Polako se spustio na koljena. Gospođica Marple jasno je vidjela tijelo djevojke kako pluta u potoku s licem pod vodom i zlatnom kosom razasutom po blijedozelenome šalu koji joj je prekrivao ramena. Zbog lišća i šuma vode, izgledalo je gotovo kao scena iz "Hamleta" s Molly kao mrtvom Ofelijom... Kad je Tim pružio ruku da je dotakne, razumna gospođica Marple preuzme stvar u svoje ruke i progovori oštro i autoritativno: "Ne mičite je, gospodine Kendal!", reče. "Ne smije se micati!"

Tim se, sav izbezumljen, okrene prema njoj.

"Ali - moram - to je Molly! Moram..."

Evelyn Hillingdon mu dodirne rame. "Mrtva je, Time! Nisam je micala, ali sam joj opipala puls!" "Mrtva?", reče Tim s nevjericom. "Mrtva? Mislite ona se utopila?"

"Bojim se da jest! Tako izgleda!"

"Ali, zašto?" Snažan krik provali iz mladoga čovjeka. "Zašto? Večeras je bila tako vesela!"

Razgovarali smo što ćemo sutra raditi. Zašto je opet obuzela ta želja za smrću! Zašto se ovako išuljala - odjurila u noć, došla ovamo i utopila se? Kakav je to očaj bio... Kakav jad... Zašto mi nije ništa rekla?"

"Ne znam, dragi moj!", reče Evelyn nježno. "Ne znam!"

Gospođica Marple reče: "Bit će najbolje da netko ode po dr. Granama. A netko bi trebao telefonirati policiji."

"Policiji?!" Tim se gorko nasmija. "Kakva korist od policije?"

"Policija mora biti obaviještena u slučaju samoubojstva!", reče gospođica Marple. Tim se polako digne.

"Idem po dr. Grahama", reče s naporom. "Možda, ipak - čak i sada - može nešto učiniti..." Posrćući, krenuo je prema hotelu.

Evelyn Hillingdon i gospođica Marple stajale su jedna uz drugu i gledale mrtvu djevojku. Evelyn je vrtjela glavom.

"Prekasno je! Potpuno je hladna! Izgleda da je mrtva bar sat vremena - možda i više! Kakva tragedija! Njih dvoje su uvijek izgledali tako sretni! Pretpostavljam da je ona uvijek bila neuravnotežena!"

"Nije!", reče gospođica Marple. "Ja ne mislim da je bila neuravnotežena!"

Evelyn je pogleda znatiželjno. "Što želite reći?"

Mjesec se bio sakrio za oblak, ali je sada opet izašao. Obasjavao je blistavim srebrnim sjajem Mollynu rasutu kosu... Gospođica Marple odjednom uzvikne. Sagnula se da bolje vidi i ispružila ruku kako bi dodirnula zlatnu kosu. Obratila se Evelyn Hillingdon sasvim drugačijim glasom.

"Mislim kako će biti bolje da provjerimo!"

Evelyn Hillingdon je pogleda zaprepašteno.

"Ali, sami ste rekli Timu da je ne smijemo dirati!"

"Znam! Ali tada nije bilo mjeseca! Nisam vidjela..." Pokazivala je prstom, a onda je vrlo nježno dotaknula plavu kosu i razdvojila je tako da se vidio korijen. Evelyn kriknu.

"Lucky?" Poslije nekoliko trenutaka ponovi: "Nije Molly... Lucky!"

Gospođica Marple klimnula je glavom.

"Kosa im je bila gotovo jednake boje - ali je njezina, naravno, bila tamna u korijenu zato što je bila obojena!"

"Ali, ima Mollyn šal!"

"Svidio joj se! Čula sam kad je rekla kako će nabaviti isti takav. Očito je to i učinila!"

"Znači - to nas je prevarilo..."

Evelyn umukne kad primijeti da je gospođica Marple ispitivački gleda.

"Netko će morati reći njezinome mužu!", reče gospođica Marple. Nastala je tišina, a onda Evelyn reče: "U redu! Ja ću to učiniti!"

Okrenula se i otišla između palmi.

Gospođica Marple stajala je nepomično, a onda se okrene i reče: "Da, pukovniče Hillingdon?"

Edward Hillingdon je izašao iz šume iza njezinih leđa i stao kraj nje. "Znali ste da sam tamo?"

"Odala vas je sjena!", reče gospođica Marple. Zašutjeli su. Zatim on reče kao za sebe: "Dakle, na kraju, ona je svoju sreću proigrala..."

"Vama je, čini se, drago što je mrtva?"

"A Vi se zgražate nad tim? Dakle, ne poričem! Drago mi je što je mrtva!"

"Smrt često rješava neke probleme!"

Edward Hillingdon polako okrene glavu prema njoj. Gospođica Marple gledala ga je mirno i strogo.

"Ako mislite...", koraknuo je naglo prema njoj. U njegovu glasu bilo je prijatnije. Gospođica Marple mirno reče: "Vaša žena će se svaki čas vratiti s gospodinom Dysonom, a gospodin Kendal će doći s dr. Grahamom."

Edward Hillingdon ustuknu. Okrenuo se i pogledao mrtvu ženu. Gospođica Marple mirno se povuče. Uskoro je ubrzala korak. Upravo kad je stigla do svoga bungalova, zaustavi se. Tu je sjedila onoga dana i razgovarala s majorom Palgraveom. Baš je tu kopao po svojoj lisnici tražeći fotografiju ubojice... Sjetila se kako je pogledao i kako mu se lice zacrvenjelo...

"Tako ružno!", rekla je Gospođa de Caspearo. "On ima zlo oko!" Zlo oko... Oko... Oko...

24 - Osvetnik

Od svega što se događalo te noći, gospodin Rafiel nije čuo ništa. Čvrsto je spavao u svome krevetu, slabo hrkanje dolazilo je iz njegovih nosnica kad ga je netko zgrabio za ramena i snažno prodrmao.

"Što... što... Koji je to vrag?"

"To sam ja!", reče gospođica Marple. "Iako mislim kako bih se trebala snažnije izraziti! Mislim da su Grci imali izraz za to. Nemezis! Ako se ne varam!"

Gospodin Rafiel se podigne na jastucima koliko je mogao. Zurio je u nju. Gospođica Marple stajala je tu na mjesečini, glave omotane pahuljastim šalom od blijedoružičaste vune, i nimalo nije sličila predodžbi o Nemezis.

"Dakle, Vi ste taj osvjetnik, zar ne?", upita gospodin Rafiel nakon kratke stanke.

"Nadam se da ću biti - uz Vašu pomoć!"

"Budite tako ljubazni i kažite mi jasno o čemu mi to govorite usred noći!"

"Mislim da moramo raditi brzo! Vrlo brzo! Ja sam glupa! Beskrajno glupa! Trebala sam od početka znati o čemu se radi! Bilo je tako jednostavno!"

"Što je bilo jednostavno i o čemu to govorite?"

"Sve ste Vi prespavali!", reče gospođica Marple.

"Našli su tijelo! Najprije smo mislili da je to tijelo Molly Kendal, ali nije bilo. Bilo je to tijelo Lucky Dyson. Utopila se u potoku!"

"Lucky, ha?", reče gospodin Rafiel. "Utopila se? U potoku? Je li se sama utopila ili je netko utopio?"

"Netko je utopio!", reče gospođica Marple.

"Shvaćam! Bar mi se čini da shvaćam! Zato ste rekli da je bilo tako jednostavno, zar ne? Greg Dyson je oduvijek bio prvi osumnjičeni i on je onaj pravi! Je li tako? Jeste li to mislili? A Vi se sada bojite da bi mogao umaknuti!"

Gospođica Marple duboko uzdahnu. "Gospodine Rafiele, imajte povjerenja u mene! Moramo spriječiti još jedno ubojstvo!" "Mislio sam da ste rekli kako je već počinjeno!"

"To je ubojstvo počinjeno greškom! Još jedno ubojstvo može biti počinjeno svakoga trena! Nemamo vremena za gubljenje! Moramo ga spriječiti! Moramo krenuti odmah!"

"Lako je to reći!", reče gospodin Rafiel. "Mi, kažete? Što Vi mislite da ja mogu učiniti? Ne mogu ni hodati bez tuđe pomoći! Kako Vi i ja možemo spriječiti ubojstvo? Vama je blizu sto godina, a ja se raspadam!"

"Mislila sam na Jacksona!", reče gospođica Marple. "Jackson će učiniti ono što mu Vi kažete, zar ne?"

"Zaista hoće", reče gospodin Rafiel, "osobito ako spomenem da ću ga bogato nagraditi. Jeste li to htjeli?"

"Da! Recite mu da pođe sa mnom i sluša sve moje naredbe!"

Gospodin Rafiel gledao je u nju nekoliko sekundi, a onda reče: "Dogovoreno! Mislim da preuzimam najveći rizik u životu! No, to ne bi bio i prvi!"

Glasno je pozvao: "Jackstone!" Istodobno je uzeo električno zvonice koje mu je bilo kraj ruke i pritisnuo prekidač. Prošlo je jedva pola minute kad se Jackson pojavio na vratima.

"Zvali ste me i pozvonili, gospodine? Nije Vam dobro?" Naglo je zastao gledajući gospođicu Marple.

"Slušajte, Jackstone! Učinite kako Vam kažem! Pođite s ovom damom, gospođicom Marple! Idite kamo Vas ona povede i činite točno ono što Vam ona kaže! Poslušat ćete svako njezino naređenje! Jeste li razumjeli?"

"Jesam, gospodine!"

"Kad to obavite", reče gospodin Rafiel, "nećete biti na gubitku. Nagradit ću Vas kako dolikuje!"

"Hvala Vam, gospodine!"

"Hajdemo, gospodine Jackstone!", reče gospođica Marple. Preko ramena dobaci gospodinu Rafielu: "Reći ćemo gospođi Walters neka dođe kod Vas! Neka Vas izvuče iz kreveta i dovede!"

"Kamo da me dovede?"

"U bungalov Kendalovih!", reče gospođica Marple. "Mislim da će se Molly tamo vratiti!"

Molly je dolazila stazom s mora. Ukočeno je zurila ispred sebe. Ponekad bi tiho zajecala... Popela se stubama do lođe, zastala na trenutak, a onda gurnula vrata i ušla u spavaonicu. Svjetla su bila upaljena, ali je soba bila prazna. Molly je prišla krevetu i sjela. Sjedila je tako nekoliko minuta mršteći se i povremeno prelazila rukom preko čela. Tada je, osvrnuvši se uokolo, zavukla ruku pod madrac i izvadila knjigu koja je tu bila sakrivena. Nagnula se nad nju, okrećući stranice da nađe ono što želi. Onda je začula trčeće korake i podigla glavu. Brzim pokretom krivca sakrila je knjigu iza leđa. Tim Kendal uletio je u sobu bez daha i duboko uzdahnuo kad je vidio.

"Hvala Bogu! Gdje si bila, Molly? Svuda sam te tražio!"

"Išla sam do potoka!"

"Išla si... "

"Da! Išla sam do potoka. Ali, nisam mogla čekati, zaista nisam! Netko je bio u vodi - i bila je mrtva!"

"Hoćeš reći... Znaš li da sam mislio da si to ti! Malo prije sam otkrio da je to Lucky!"

"Ja je nisam ubila! Zaista, Time, nisam je ubila! Sigurna sam da nisam! Htjela sam reći - sjetila bih se da sam je ubila, zar ne?"

Tim se dršćući spusti na drugi kraj kreveta.

"Ti je nisi... Jesi li sigurna u to?... Ne, naravno da nisi!" Počeo je vikati. "Nemoj sada tako razmišljati, Molly! Lucky se utopila! Naravno, sama se utopila! Hillingdon je s njom prekinuo. Otišla je i utopila se s licem u vodi!"

"Lucky to ne bi učinila! Nikada to ne bi učinila! Ali, ja je nisam ubila! Kunem se da nisam!"

"Draga, naravno da nisi!" Pokušao zagrliti, ali se ona odmaknu.

"Mrzim ovo mjesto! Trebalo je biti sve puno sunca! Izgledalo je tako! Ali nije! Umjesto toga, tu je sjena - velika crna sjena... A ja sam u njoj i ne mogu se izvući..." Gotovo je vrištala.

"Šuti, Molly! Za ime Božje, smiri se!" Otišao je u kupaonicu i vratio se s čašom.

"Evo! Popij ovo! To će te smiriti!"

"Ja... Ne mogu ništa piti! Zubi mi cvokoću!"

"Možeš! Možeš, draga! Sjedni! Sjedni na krevet!" Obujmio je rukom. Čašu joj je primaknuo ustima. "Evo! Popij ovo!"

Začuo se glas s vrata. "Jackstone!", reče jasno gospođica Marple. "Idite tamo! Uzmite mu čašu i držite je čvrsto! Pazite se! Jak je i mogao bi biti spreman na sve!"

Jackson je bio čovjek koji je jako volio novac, a poslodavac mu je obećao nagradu, poslodavac s velikim bogatstvom i ugledom. Također je bio čovjek koji je naučio slušati. Osim toga, bio je snažne građe, razvijenih mišića koje je ojačao vježbanjem. Nije bilo njegovo da razmišlja, nego da radi. Munjevito je prešao preko sobe. Jednom je rukom poklopio čašu koju je Tim držao na Mollynim ustima, a drugom stegao Tima. Brzim trzajem oteo mu je čašu. Tim se bijesno obruši na njega, ali ga je Jackson čvrsto držao.

"Do vraga! Pustite me! Pustite me! Jeste li poludjeli? Što radite?" Tim se žestoko otimao.

"Držite ga, Jackstone!", reče gospođica Marple.

"Što je ovo? Što se događa?" Oslonjen na Esther Walters, gospodin Rafiel uđe na vrata.

"Mene pitate što je?", viknu Tim. "Vaš je čovjek poludio, potpuno poludio! Eto što je! Recite mu da me pusti!"

"Ne!", reče gospođica Marple. Gospodin Rafiel se okrenu prema njoj.

"Govorite, Nemezis!", reče. "Moramo imati pravo objašnjenje!"

"Bila sam glupa i budala", reče gospođica Marple, "ali više nisam budala! Kad se obavi analiza sadržaja ove čaše koju je ponudio svojoj ženi da je popije, kladim se da će... kladim se da će se ustanoviti kako sadrži smrtonosnu dozu narkotika! Vidite, to je isti obrazac kao u priči majora Palgravea! Žena u depresivnome stanju pokušava se ubiti, muž je na vrijeme spašava! Ali, slijedeći put ona uspijeva! Da, isti obrazac! Major Palgrave mi je ispričao tu priču i izvadio fotografiju da mi je pokaže, a onda je podigao pogled i vidio..."

"Preko Vašega desnog ramena...", nastavio je gospodin Rafiel.

"Ne!", reče gospođica Marple vrteći glavom.

"On nije ništa vidio preko mog desnog ramena!"

"Ma, o čemu to govorite? Rekli ste mi..."

"Rekla sam Vam pogrešno! Sasvim pogrešno! Bila sam nevjerojatno glupa! Izgledalo je da major gleda preko moga desnog ramena - ali nije mogao ništa vidjeti zato što je gledao lijevim okom, a njegovo lijevo oko bilo je stakleno!"

"Sjećam se - imao je stakleno oko!", reče gospodin Rafiel. "Zaboravio sam - ili sam to prihvatio zdravo za gotovo. Hoćete reći da nije mogao ništa vidjeti?"

"Naravno da je mogao vidjeti!", reče gospođica Marple. "Mogao je dobro vidjeti, ali samo s jednim okom. Oko kojim je mogao vidjeti bilo je desno! Znači, morao je gledati u nešto ili nekoga ne s moje desne strane, nego s moje lijeve strane!"

"Je li tko bio lijevo od vas?" "Jest!", reče gospođica Marple. "Tim Kendal i njegova žena sjedili su blizu nas! Za stolom kraj velikoga hibiskusa! Sređivali su račune. Znači da je major podigao pogled. Njegovo lijevo stakleno oko zurilo je preko moga desnog ramena, ali ono što je vidio drugim okom bio je čovjek koji sjedi kraj hibiskusa, sa starijim licem, ali gotovo istim kao ono na fotografiji, također kraj hibiskusa! Tim Kendal je čuo priču koju je major pričao i shvatio da ga je major prepoznao. Dakle, morao ga je ubiti! Kasnije je morao ubiti djevojku Victoriju zato što ga je vidjela da ostavlja bočicu s tabletama u majorovoj sobi. U početku o tome nije ni mislila zato što je sasvim normalno da Tim Kendal ulazi u bungalove gostiju, mogao je vraćati nešto što je gostima ostalo na stolu u restoranu. Ali, kad je razmislila i pitala ga o tome, morao se nje riješiti. Međutim, ovo je pravo ubojstvo, ubojstvo koje cijelo vrijeme priprema! Vidite, on je taj ubojica žena!"

"Kakve su to gluposti, kakve...", vikao je Tim Kendal. Iznenada se začuo krik, divlji bijesni krik. Esther Walters odvojila se od gospodina Rafiela gotovo ga srušivši i jurnula preko sobe. Uzalud je vukla Jacksona.

"Pustite ga! Pustite ga! To nije istina! Nijedna riječ nije istinita! Time - Time, dragi, to nije istina! Ti nikoga ne bi mogao ubiti, znam da ne bi! To je ta užasna djevojka kojom si se oženio! Ona laže o tebi! To nije istina! Ja ti vjerujem! Ja te volim i vjerujem ti! Nikada neću povjerovati ni riječi od onoga što kažu! Ja ću..." Tada je Tim Kendal izgubio kontrolu nad sobom.

"Za ime Božje, ti, prokleta kučko!", reče. "Zar ne možeš šutjeti? Zar želiš da me objese? Zaveži, kad ti kažem! Začepi ta svoja velika ružna usta!"

"Bijedno šašavo stvorenje", reče gospodin Rafiel tiho.

"To se, dakle, događa?"

25 - Gospođica Marpl koristi svoju maštu

"Dakle, to se događalo?", reče gospodin Rafiel. On i gospođica Marple sjedili su u povjerljivom razgovoru. "Ona je imala vezu s Timom Kendalom, zar ne?"

"Teško bi se to moglo nazvati vezom!", reče gospođica Marple. "Mislim da je to bila romantična ljubav s izgledima za brak!"

"Što - poslije smrti njegove žene?"

"Ne mislim kako je jadna Esther znala da će Molly umrijeti!", reče gospođica Marple. "Mislim da je povjerovala u priču Tima Kendala kako je Molly bila zaljubljena u nekoga drugoga i da je taj čovjek prati. Mislim da je računala na to kako će Tim dobiti razvod. S njezine strane, bilo je to sasvim u redu. Bila je vrlo zaljubljena u njega!"

"Pa, to se može razumjeti! Bio je privlačan momak. Ali, što je njega navelo da se zalijepi za nju znate li i to?"

"Vi znate, zar ne?", upita gospođica Marple.

"Čini mi se da zaista znam, ali kako ste Vi za to saznali! Ako je tako, ne znam kako bi Tim Kendal za to mogao saznati?!"

"Pa, zaista mislim kako bih mogla sve to objasniti koristeći se maštom, iako bi bilo jednostavnije da mi Vi kažete!"

"A, ne, neću Vam reći!", reče gospodin Rafiel. "Vi ćete reći meni jer ste tako domišljati!"

"Dakle, izgleda mi moguće", reče gospođica Marple, "da je Vaš momak Jackson, kako sam Vam rekla, imao običaj da katkada pronjuška po Vašim papirima."

"Savršeno moguće", reče gospodin Rafiel, "ali ne bih rekao da je našao išta što bi mu koristilo! Pobrinoo sam se za to!"

"Mislim da je on", nastavi gospođica Marple, "pročitao Vašu oporuku!" "Ah! Da! Imao sam jedan primjerak oporuke uza se!"

"Meni ste rekli", reče gospođica Marple, "meni ste rekli da niste ništa ostavili Esther Walters!"

Rekli ste mi da ste to jasno i glasno stavili do znanja i njoj i Jacksonu. U Jacksonovu slučaju, to je bila istina, pretpostavljam.

Njemu niste ništa ostavili, ali ste Esther Walters ostavili novac, iako niste željeli da sazna za to. Nisam li u pravu?"

"Sasvim ste u pravu, ali ne znam kako ste Vi znali?"

"Pa, to je zato što ste istaknuli tu pojedinost!", reče gospođica Marple. "Imam stanovitog iskustva u tome kako ljudi lažu!"

"Predajem se!", reče gospodin Rafiel. "U redu! Ostavio sam Esther Walters 50. 000 funti. To bi joj došlo kao ugodno iznenađenje kad umrem. Pretpostavljam da je Tim Kendal, znajući to, odlučio ukloniti svoju sadašnju ženu jednom lijepom dozom nečega i oženiti se sa 50. 000 funti i Esther Walters. Vjerojatno bi se i nje riješio u dogledno vrijeme. Ali, kako je saznao da će dobiti 50. 000 funti?"

"Naravno, rekao mu je Jackson!", reče gospođica Marple. "Njih dvojica su prijatelji. Tim Kendal je bio ljubazan prema Jacksonu i, mislim, bez krajnje namjere. Ali, između ostaloga što mu je Jackson pričao, vjerojatno mu je rekao kako će Esther Walters naslijediti lijepu svotu, a možda je rekao kako se nada da će je privoljeti da se uda za njega, iako do sada nije imao mnogo uspjeha da zadobije njezinu naklonost. Eto, mislim da je tako bilo!"

"Ono što Vi smislite uvijek izgleda uvjerljivo!", reče gospodin Rafiel.

"Ali, bila sam glupa", reče gospođica Marple, "vrlo glupa! Sve se, u stvari, dobro uklapalo! Tim Kendal je bio vrlo bistar čovjek i vrlo pokvaren. Bio je posebno dobar u širenju glasina. Držim da je polovica od onoga što su mi ovdje pričali poteklo baš od njega! Kružile su priče kako se Molly htjela udati za nekoga propalicu, ali se meni čini da je taj propalica bio upravo Tim Kendal, iako se nije koristio tim imenom. Njezini su nešto načuli, možda da mu je prošlost sumnjiva. Tako se duboko uvrijedio, odbio da ga Molly "prikaže" obitelji i onda su zajedno smislili splotku za koju su mislili da je vrlo zabavna. Ona se pretvarala da se ljuti i čezne za njim. Onda se pojavio ovaj Tim Kendal, kojega su hvalili prijatelji Mollyne obitelji, tako da su ga dočekali raširenih ruku, kao mladića koji će onu propalicu izbiti Molly iz glave. Sve mi se čini kako su se Molly i on smijali do besvijesti. Bilo kako bilo, on se njome oženio i njezinim novcem otkupio ovo imanje. Mogu misliti kako je trošio njezin novac! Onda je sreo Esther Walters i vidio dobru šansu da dođe do još više novca!"

"Zašto mene nije ubio?", upita gospodin Rafiel. Gospođica Marple se nakašlja.

"Mislim da je najprije htio biti potpuno siguran u gospođu Walters. Osim toga, mislim...", zastala je pomalo zbunjena.

"Osim toga, shvatio je da neće morati dugo čekati!", reče gospodin Rafiel. "Bilo mu je jasno kako je bolje da umrem prirodnom smrću! Jer sam tako bogat! Smrt milijunaša pomno se istražuje, zar ne, za razliku od smrti običnih suprug?"

"Da, potpuno ste u pravu! Koliko je toga izlagao!", reče gospođica Marple. "Sjetite se samo laži u koje je uvjerio samu Molly - podmetnuo joj je onu knjigu o mentalnim poremećajima, davao joj je droge od kojih je imala more i halucinirala. Zna, Vaš Jackson je tu bio prilično pametan! Mislim da je prepoznao kako su stanoviti simptomi kod Molly posljedica droga. Zato je onoga dana došao u bungalov kako bi malo pronjuškao. Proučavao je onu kremu za lice. Možda mu je pala na pamet ideja iz priča o vješticama i utrljavanju masti koje u sebi sadrže beladonu. Beladona u kremi za lice mogla je proizvesti baš takav učinak. Molly je imala periode amnezije, periode kojih se nije mogla sjetiti, sanjala je da leti. Nije ni čudo da se uplašila za sebe! Imala je sve simptome duševne bolesti! Jackson je bio na pravome tragu! Možda je ideju dobio iz priča majora Palgravea kako su Indijke iskušavale daturu na svojim muževima!"

"Major Palgrave!", reče gospodin Rafiel. "Taj čovjek!"

"Doveo je do vlastitog ubojstva", reče gospođica Marple, "i do ubojstva one jadne djevojke Victorije, a zamalo i Mollyna ubojstva! Ipak, prepoznao je ubojicu!"

"Što Vas je navelo da se iznenada sjetite njegova staklenog oka?", upita znatiželjno gospodin Rafiel.

"Nešto što je rekla Gospoda de Caspearo. Pričala je neke gluposti o tome kako je bio ružan i kako je imao urokljive oči, a ja sam rekla kako se radilo o staklenom oku, da on jadnik za to nije kriv, a ona je rekla da njegove oči gledaju u raznim pravcima, da je razrok - što je bilo točno! Rekla je da to donosi nesreću. Znala sam... Znala sam da sam toga dana čula nešto važno! Prošle noći, upravo poslije Luckyine smrti, sinulo mi je što je to bilo! Tada sam shvatila da nema vremena za gubljenje..."

"Kako se Timu Kendalu dogodilo da ubije pogrešnu ženu?"

"Slučajno! Mislim da je imao ovakav plan: pošto je uvjerio sve - pa i samu Molly - da je duševno neuravnotežena i pošto joj je dao popriličnu dozu droge kojom se koristio, rekao joj je da će njih dvoje razjasniti sva ta zagonetna ubojstva. Ali, ona mu mora pomoći. Kad svi pozaspu, oni će odvojeno doći na dogovoreno mjesto kraj potoka. Njemu je jasno tko je ubojica i oni će mu postaviti zamku. Molly je poslušno pošla - ali je bila omamljena drogom koju joj je dao i to je usporilo. Tim je došao prvi i vidio onu za koju je mislio da je Molly - zlatnu kosu i blijedozeleni šal. Prišao joj je s leđa, stavio joj ruku na usta, silom je srušio u vodu i tako držao!"

"Krasan momak! Ipak, zar ne bi bilo lakše da joj je dao veću dozu narkotika?"

"Naravno, bilo bi mnogo lakše! Ali, to bi moglo izazvati sumnju. Sjećate li se, sva uspavljujuća i omamljujuća sredstva uklonili su iz Mollyne blizine. Ako bi se i dokopala nove zalihe, tko bi je mogao lakše opskrbiti nego njezin muž? Ali, ako bi u trenutku očaja otišla i utopila se dok njezin muž nevino spava, cijela bi stvar postala romantična tragedija i nitko ne bi posumnjao da je on utopio! Osim toga", reče gospođica Marple, "ubojicama je uvijek teško naći jednostavna rješenja! Ne mogu se suzdržati od zamrsivanja!"

"Izgleda kako ste uvjereni da znate sve o ubojicama! Dakle, Vi vjerujete kako Tim nije znao da je ubio pogrešnu ženu?"

Gospođica Marple vrtjela je glavom. "On nije ni pogledao njezino lice, samo je odjurio što je brže mogao, pričekao sat vremena, a onda organizirao potragu za njom glumeći ulogu uciviljenoga muža!"

"Ali, koga je vruga Lucky radila kod potoka usred noći?"

Gospođica Marple malo se nakašlja. "Mislim kako je moguće - ovaj - da je nekoga čekala!"

"Edwarda Hillingdona?"

"Oh! Ne!", reče gospođica Marple. "S tim je gotovo! Pitala sam se da nije - možda - čekala Jacksona!"

"Čekala Jacksona?"

"Primijetila sam - kako ga je pogledala nekoliko puta!", promrmlja gospođica Marple oborivši oči. Gospodin Rafiel zazvižda.

"Moj mačak Jackson! Nikada ne bih ni pomislio! Mora biti da je Tim bio zaprepašten kad je kasnije ustanovio da je ubio pogrešnu ženu!"

"Da, zaista! Morao je biti sasvim očajan! Ta priča koju je izmislio o njezinoj duševnoj bolesti ne bi izdržala ni trenutka kad bi se našla u rukama pravoga specijalista! Još kad bi ispričala kako je zamolio da se nađu kraj potoka, gdje bi onda bio Tim Kendal? Imao je samo jednu mogućnost – da ubije Molly što prije! Tada se ukazala dobra prilika da svi povjeruju kako je Molly, u nastupu manije, ubila Lucky, a kasnije, kad je shvatila što je učinila, oduzela sebi život!"

"I tada ste Vi", reče gospodin Rafael, "odlučili odigrati ulogu osvetnika, ha?" Iznenada se zavalio u stolici i počeo grohotom smijati. "Vraški dobra šala!", reče. "Kad biste samo znali kako ste izgledali one noći s onom pahuljastom ružičastom vunom oko glave dok ste stajali tamo i govorili da ste Nemezis! To neću nikada zaboraviti!"

Epilog

Došlo je vrijeme odlaska i gospođica Marple čekala je zrakoplov u zračnoj luci. Mnogi su je došli ispratiti. Hillingdonovi su već bili otputovali. Gregory Dyson otputovao je na neki drugi otok i stigle su glasine da se posvetio nekoj argentinskoj udovici. Gospođa de Caspearo vratila se u Južnu Ameriku. Molly je došla ispratiti gospođicu Marple. Bila je blijeda i mršava, ali je hrabro izdržala šok svoga otkrića i uz pomoć jednoga namještenika gospodina Rafiela, kojega je on brzojavom pozvao iz Engleske, uspijevala je voditi hotel.

"Dobro je da radite!", primijetio je gospodin Rafael. "To Vas odvraća od razmišljanja! Imate dobar posao!"

"Ne mislite da će ubojstva..."

"Ljudima se sviđaju ubojstva kad se rasvijetle!", uvjeravao je gospodin Rafael. "Samo Vi radite i glavu gore! Nemojte sumnjati u sve ljude zato što ste sreli jednoga lošeg čovjeka!"

"Zvučite kao gospođica Marple", rekla je Molly, "ona uvijek govori kako će jednoga dana naići gospodin Pravi!"

Tu su, dakle bili Molly, dvoje Prescottovih, gospodin Rafael, naravno, i Esther - Esther koja je izgledala starija i tužnija i prema kojoj je gospodin Rafael često bio neočekivano ljubazan. Jackson se također gurao naprijed, praveći se kako pazi na prtljagu gospođice Marple. Ovih je dana bio sav u osmijesima, neka se zna da je dobio lijepu nagradu!

Zabrujalo je na nebu. Zrakoplov se približavao. Ovdje je sve bilo pomalo neslužbeno. Nije bilo onoga: "Zauzmite svoja mjesta na ulazu 8 ili 9". Jednostavno izađete iz malog, cvijećem okruženog paviljona na pistu.

"Do viđenja, draga gospođice Marple!" Molly je poljubila.

"Do viđenja! Dođite nas posjetiti!" Gospođica Prescott toplo se rukovala s njom.

"Bilo je veliko zadovoljstvo upoznati Vas!", reče kanonik. "Najtoplije podržavam poziv svoje sestre!"

"Sve najbolje, madam!", reče Jackson. "I zapamtite kad god Vam zatreba besplatna masaža, javite se! Dogovorit ćemo se!"

Samo se Esther Walters malo povukla kad je došlo vrijeme za opraštanje. Gospođica Marple nije se htjela nametati. Gospodin Rafiel došao je posljednji. Uzeo je za ruku. "Ave Caesar, nos morituri te salutamus", rekao je.

"Na žalost", reče gospođica Marple, "ne znam baš najbolje latinski!"

"Ali, ovo ste razumjeli?"

"Da!"

Nije više ništa rekla. Vrlo dobro je znala što joj je rekao.

"Bilo mi je veliko zadovoljstvo upoznati Vas!", reče ona. Izašla je na pistu i ušla u zrakoplov.